

Van: [art.5.1-2e](#)
 Verzonden: 2024-02-29 09:41:27.747000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e](#)
 CC:
 Onderwerp: RE: 2023-09-2 Annotatie 25-09 gesprek minister voor Natuur en Stikstof met gedeputeerden Zuid-Holland
 "

Dit was gezamenlijke agenda.

From: [art.5.1-2e](#) <[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>
 Sent: woensdag 28 februari 2024 23:53
 To: [art.5.1-2e](#) <[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>
 Subject: Re: 2023-09-2 Annotatie 25-09 gesprek minister voor Natuur en Stikstof met gedeputeerden Zuid-Holland

Dank! Als je je aantekeningen nog kan vinden dan graag. Vind het in ieder geval belangrijk dat we niet hetzelfde bespreken.

Van: [art.5.1-2e](#) <[art.5.1-2e](#)@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Verzonden: Wednesday, February 28, 2024 11:46:35 PM
 Aan: [art.5.1-2e](#) <[art.5.1-2e](#)@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Onderwerp: FW: 2023-09-2 Annotatie 25-09 gesprek minister voor Natuur en Stikstof met gedeputeerden Zuid-Holland

Ha [art.5.1-2e](#)

Dit was de annotatie van september jl.

Vindt je het fijn om ook aantekeningen van gesprek te krijgen?

En is het fijn als ik nog even zoek naar eerder gesprek dat [art.5.1-2e](#) met [art.5.1-2e](#) had of is dat te ver geleden?

Groet

[art.5.1-2e](#)

PS verhuizing gelukt?

From: [art.5.1-2e](#)
 Sent: donderdag 21 september 2023 16:12
 To: Frank Rijkaart [art.5.1-2e](#)@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >; Mariëtte van Leeuwen [art.5.1-2e](#)@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Cc: [art.5.1-2e](#) <[art.5.1-2e](#)@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >; [art.5.1-2e](#)

art.5.1-2e <art.5.1-2e pzh.nl <mailto : art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e pzh.nl <mailto : art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e <art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >; <art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e <art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e <art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Subject: 2023-09-2 Annotatie 25-09 gesprek minister voor Natuur en Stikstof met
 gedeputeerden Zuid-Holland

Goedemiddag Frank en Mariëtte,

Bijgaand de annotatie ten behoeve van het gesprek komende maandag met de
 Minister voor Natuur en Stikstof.

Mochten jullie nog vragen hebben over de annotatie, dan horen we dat graag.

Als jullie akkoord zijn met de annotatie kan deze door jullie (of indien gewenst
 mij) gedeeld worden met andere GS-leden.

Met vriendelijke groet,

art.5.1-2e

art.5.1-2e

Programmamanager coördinatie stikstofdossier

Bureau Interim Consult (IMC)

M art.5.1-2e

E art.5.1-2e pzh.nl <mailto : art.5.1-2e pzh.nl>

[www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C02%7C%40pzh.nl%7C69fbd0f528f84acff80b08dc38aff409%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638447575588096959%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoIMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=YmHhLHFGPBo0106ZKEG0YBymQTodb7WgQ4bM%2FsiF1fY%3D&reserved=0>](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C02%7C%40pzh.nl%7C69fbd0f528f84acff80b08dc38aff409%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638447575588096959%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoIMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=YmHhLHFGPBo0106ZKEG0YBymQTodb7WgQ4bM%2FsiF1fY%3D&reserved=0)

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

agenda

Omschrijving	Kennismaking en gesprek voortgang gebiedsprogramma Zuid-Holland
Deelnemers	Mw. Christianne van der Wal (Minister voor N&S), dhr. Frank Rijkaart (Gedeputeerde provincie Zuid-Holland, portefeuille Stikstof en landbouw), mw. Mariette van Leeuwen (Gedeputeerde provincie Zuid-Holland, portefeuille NPLG), art.5.1-2e (domeindirecteur Water, Klimaat & Natuur – Ontwikkeling Grondzaken, provincie Zuid-Holland), art.5.1-2e (programmadirecteur provincie Zuid-Holland), art.5.1-2e programmamanager ZH-PLG), art.5.1-2e (programmamanager stikstof provincie Zuid-Holland), art.5.1-2e (Directeur Programmabureau RTLG) en art.5.1-2e coördinator landsdeelteam Zuidwest bij RTLG)
Vergaderdatum en -tijd	25 september 2023, 17.45 uur - 19.15 uur
Locatie	Provinciehuis Den Haag

1. Opening en welkom

(5 minuten)

- De agenda is gezamenlijk met Zuid-Holland opgesteld.
- U wordt vergezeld door [art.5.1-2e](#) (Directeur PB) en [art.5.1-2e](#) (vz-er toetsteam Zuid-Holland en coördinator landsdeelteam Zuidwest bij RTLG).
- Vooraf is gepolst of de gedeputeerden van de provincie behoefte hebben aan een fotomoment. Die behoefte is er en het voorstel is om dat voorafgaand aan het gesprek bij het welkom te doen (de perswoordvoerders hebben onderling contact over de details). De spreeklijn is gericht op het proces (minister N&S heeft gesprek gehad met gedeputeerden Zuid-Holland over het ZH-PLG); er zullen geen inhoudelijke mededelingen worden gedaan.

2. Kennismaking

(25 minuten)

- Op 5 juli 2023 is het nieuwe college van GS Zuid-Holland (BBB, VVD, GroenLinks, PvdA, CDA) geïnstalleerd. Het college telt zeven gedeputeerden, waarvan de twee BBB-gedeputeerden nieuw zijn. De VVD levert eveneens twee gedeputeerden, de overige partijen leveren één gedeputeerde. Naast een
Int
ern
geb
rui
k

**Directoraat-generaal
Regieorganisatie Transitie
Landelijke Gebied**

Ons kenmerk
DGRTLG / 36228201

inhoudelijke portefeuilleverdeling kent Zuid-Holland ook drie gebiedsgedeputeerden (voor de drie kerngebieden van het ZH-PLG).

- Uw gesprekspartner zijn de beide BBB-gedeputeerden:
 - **Mariëtte van Leeuwen**: Financiën, Communicatie en participatie, EU/internationaal, **Coördinatie ZHPLG**, Gezond & Veilig;
 - **Frank Rijkaart**: **Programma Aanpak Stikstof, Landbouw**, Personeel & Organisatie, **Gebiedsgedeputeerde Veenweiden**, Groene Hart (Novex)
- Ter informatie: Jeannette Baljeu is gebiedsgedeputeerde voor de Zuid-Hollandse Delta en Berend Potjer is gebiedsgedeputeerde voor Kust en Duinen (de andere twee kerngebieden van het ZH-PLG).
- Qua politieke achtergrond: Mevrouw Van Leeuwen was eerder gemeenteraadslid en twee periodes wethouder in Zoetermeer. Ook is ze actief geweest als VNG bestuurder als voorzitter van de commissie Gezondheid en Welzijn. De heer Rijkaart was gemeenteraadslid in Bodegraven-Reeuwijk, eerst voor de VVD en later voor Lokaal Liberaal Bodegraven Reeuwijk. In *bijlage 1* vindt u CV's van beide gedeputeerden.
- Het coalitieakkoord 'Krachtig Zuid-Holland' is op 19 juni 2023 gepresenteerd. Het akkoord stimuleert onder meer de overgang naar toekomstbestendige landbouwpraktijken door middel van financiële ondersteuning en kennisuitwisseling. Het legt de nadruk op samenwerking en dialoog tussen boeren, beleidsmakers en andere belanghebbenden. Wat betreft het landelijk gebied zet het akkoord in op perspectief voor natuurherstel en duurzame landbouw. De inzet is om:
 - te werken aan een gezond en sterk water-, bodem-, en ecologisch systeem, samen met direct betrokkenen en gebiedsdeskundigen.
 - Beter beschermen van natuurgebieden beter door de doelen uit de Vogel en Habitatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Klimaatwet uit te voeren.
 - water en bodem als leidende principes, in navolging van het Rijk
 - Reduceren van emissies als NOx en NH3, en andere factoren die drukken op de natuur aanpakken.
 - De aanpak van deze opgaven wordt zoveel mogelijk gecombineerd met de ontwikkeling richting een volhoudbare landbouw die bijdraagt aan beheer en behoud van onze karakteristieke landschappen en polders.
 - De provincie wil ondernemers daarbij helpen.
- In *bijlage 1* vindt u een nadere analyse van het coalitieakkoord.

3. Actualiteiten (25 minuten)

- In algemene zin is de provincie benieuwd naar de gevolgen van de demissionaire status van het kabinet op de ontwikkelingen en voortgang van het NPLG en het beoogde vervolgproces.
- De provincie heeft voorafgaand aan dit overleg de volgende punten ingebracht: KDW & AERIUS, meetcorrectie en PAS melders:
 - KDW & AERIUS: De provincie vraagt aandacht voor de gevolgen van een jaarlijkse update en aanpassing van de KDW en AERIUS. De provincie pleit voor een meer stabiele situatie.

**Directoraat-generaal
Regieorganisatie Transitie
Landelijke Gebied**

Ons kenmerk
DGRTLG / 36228201

- Meetcorrectie: Zuid-Holland geeft aan dat al langere tijd gesproken wordt over de problematiek van de meetcorrectie en zij vinden dat er nu stappen gezet moeten worden.
- PAS melders: Voor Zuid-Holland leveren regelingen als de LBV/LBV+ te weinig op. Er zijn aanvragen voor de SPUK ingediend, maar het is nog onbekend of deze worden toegekend. De SPUK loopt af, terwijl Zuid-Holland middelen zou willen blijven inzetten. Dit gesprek loopt ook via de IPO lijn, maar Zuid-Holland brengt het punt de PAS melders graag nogmaals onder uw aandacht.

4. Bespreken voortgang provinciaal programma (25 minuten)

Wat vooraf ging

- Op 30 juni heeft Zuid-Holland het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) met als ondertitel 'Naar een nieuwe balans in het landelijk gebied' bij LNV ingediend.
- Zuid-Holland wil graag aandacht voor de samenwerking Rijk-provincie(s) en de financiële middelen.

Toetsadvies tussentijds beeld

- Het ambtelijk tussentijds beeld is constructief besproken met Zuid-Holland. De provincie heeft dit tussentijds advies nog niet met de gedeputeerden gedeeld.

5. Vooruitblik, vervolgproces (10 minuten)

6. Sluiting

Bijlagen:

1. CV's gedeputeerden en korte analyse coalitieakkoord Zuid-Holland
2. Achtergrondinformatie bij de geannoteerde agenda
3. Concept advies toetsteam Zuid-Holland
4. De aanbiedingsbrief van Zuid-Holland bij het ZH-PLG en maatregelpakketten van 30 juni 2023, incl. gevraagde punten/randvoorwaarden aan het Rijk

Van: art.5.1-2e
 Verzonden: 2022-09-22 08:01:56+00:00
 Aan: art.5.1-2e art.5.1-2e art.5.1-2e
 CC:
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'
 "

art.5.1-2e art.5.1-2e

Mij staat bij dat het onderzoek pas in 2023 resultaat gaat opleveren, en ik weet niet meer terug te halen waar ik dat gelezen heb.

Meest recente info die ik heb is te vinden in bijgaande brief. Daarin wordt de verwachting uitgesproken dat de resultaten mogelijk niet in 2022 bekend zullen zijn. En dat RIVM in het najaar van 2022 een update zal geven.

@ art.5.1-2e <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> weet jij meer?

@ art.5.1-2e <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> helpt dit?

Gr,

art.5.1-2e

art.5.1-2e

art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl>

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1

Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

www.zuid-holland.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2F&data=05%7C01%7 art.5.1-2e 40pzh.nl%7Ce2fe3ba5ef464651ccec08da9c5ff4cd%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637994234015780518%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoIMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=gVNmowFcdiGxd09Vpw9tnIFhAj89MdA4iSMstam%2Bdws%3D&reserved=0>

Van: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl>
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 16:35
 Aan: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl>
 CC: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl>
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 16:15
 Aan: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'

Misschien heeft art.5.1-2e iets overgedragen aan art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 14:26
 Aan: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e < art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'

Hoi art.5.1-2e

Hebben wij een contactpersoon die daar iets over zou kunnen zeggen?

Groet,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>
 <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 14:04
 Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl> <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl> <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'

Sorry, geen idee... De minister heeft daar volgens mij ook nog geen einddatum op geplakt (zij geeft in brieven alleen aan dat het onderzoek loopt). Was de oorspronkelijke planning niet in de herfst?

Groeten art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl> <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 12:32
 Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl> <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl> <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl> <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Onderwerp: 'stikstof uit zee'

Hoi art.5.1-2e art.5.1-2e

Is jullie bekend wanneer het RIVM het onderzoek naar 'stikstof uit zee' / stikstof elders afrondt?

Met vriendelijke groet,

art.5.1-2e

Programmamanager

Bureau IMC

art.5.1-2e

E art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7art.5.1-2e%40pzh.nl%7Ce2fe3ba5ef464651ccec08da9c5ff4cd%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637994234015780518%7CUnknown%7CTWfpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=UalgYEN%2FaqJUGZx50a%2F3b0th6ExC%2B025qXGa4JxZ1y8%3D&reserved=0>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

"

35 334 Problematiek rondom stikstof en PFAS
29 675 Zee- en kustvisserij
Nr. 193 Brief van de minister voor Natuur en Stikstof

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 juli 2022

In de procedurevergadering van 18 mei 2022 heeft de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit besloten graag een reactie van mij te ontvangen op de ingekomen brief met onderwerp "Aanbieding notitie 'Grote onjuistheid in stikstofmodel van het RIVM: bouw, boeren en vissers in het kustgebied de dupe'". Met deze reactiebrief reageer ik op dit verzoek.

Situatieschets

In de duingebieden is een verschil tussen de berekende en de gemeten concentraties van ammoniak. Er wordt in het duinengebied consequent een hogere ammoniakconcentratie gemeten dan berekend. Dit zogenaamde 'duinengat' kon volgens onderzoek van het RIVM in 2014 voor een groot deel verklaard worden door ammoniakemissies uit zee.¹ Op basis van nieuwe inzichten is duidelijk geworden dat de invloed van ammoniak uit zee op de duingebieden minder zeker is dan eerder gedacht. Het is daarmee onduidelijk wat precies de oorzaak is van het duinengat.

Lopend onderzoek

Op dit moment wordt nader onderzoek uitgevoerd door het RIVM om het verschil tussen de berekende ammoniakconcentratie en de gemeten waarden van ammoniak in duingebieden te verklaren. Dit onderzoek is in april 2021 gestart.

In het nieuwsbericht van 17 mei 2022 heeft het RIVM op hun website de laatste stand van zaken omtrent dit onderzoek gedeeld.² Hierin is aangegeven dat op dit moment wordt uitgegaan van drie mogelijke oorzaken van het duinengat. Het betreft oorzaken die terug te voeren zijn op: de metingen, ontbrekende emissies, of de modellen. Mogelijk gaat het om een combinatie van deze oorzaken.

Aangezien het onderzoek focust op deze drie mogelijke oorzaken en daarom gepaard gaat met metingen, waarbij mogelijk meerjarige meetresultaten nodig zijn om tot conclusies te kunnen komen, bestaat de kans dat het onderzoek dit jaar niet afgerond kan worden. Het RIVM heeft aangegeven in het najaar van 2022 een nieuwe stand van zaken te delen.

¹ [Ammoniak in duinen komt grotendeels uit zee | RIVM](#)

² [Stikstof - Actueel | RIVM](#)

Inmiddels heeft overleg plaatsgevonden met de auteur van het onderzoek waarnaar verwezen wordt in de notitie. Het RIVM heeft toegezegd de bevindingen te betrekken bij het lopende onderzoek.

Voorlopige beschouwing

In afwachting van de conclusies uit het lopende onderzoek wordt de gemeten waarde van ammoniak in de duingebieden als correct aangenomen. Hiervoor is voldoende wetenschappelijke zekerheid. Het betekent dat de berekende waarde wordt gecorrigeerd op basis van meetresultaten. Totdat het lopende onderzoek aanleiding geeft om dit te herzien, wordt het verschil tussen de gemeten en de berekende waarde opgenomen in de meetcorrectie.

De meetcorrectie is reeds opgenomen in de achtergrondkaarten van de totale (landelijk) depositie en blijft ongewijzigd. Voornoemde beschouwing heeft daarom geen gevolgen voor het huidige beleid of toestemmingverlening.

Zorgen reductiedoelstelling kustgebieden

Ik realiseer mij dat er zorgen bestaan rondom de richtinggevende reductiedoelstellingen voor stikstofemissies in onder andere het Waddengebied, ook in relatie tot de meting en berekeningen van ammoniak in duingebieden. Ik hecht er aan om te benadrukken dat de reductiedoelstellingen op landelijke schaal zijn bepaald en daarom lokaal minder passend kunnen zijn. Daarom zijn deze doelstellingen richtinggevend van karakter. De komende periode is er ruimte om op basis van lokale omstandigheden, nieuwe informatie en inzichten de doelstellingen waar passend bij te stellen. Wel geldt dat er landelijk moet worden voldaan aan het realiseren van de doelstellingen van de integrale aanpak. Het nader bepalen van de doelstellingen en de invulling daarvan wordt nader uitgewerkt in de gebiedsprogramma's.

Een betere duiding van de herkomst van depositie op die gebieden, waar de meetcorrectie op sommige plekken een fors deel van de totale depositie is, zou mogelijk kunnen ondersteunen bij het nader vaststellen van de doelstellingen en maatregelen van de integrale aanpak. Mede hierom hecht ik waarde aan zorgvuldig onderzoek om het verschil tussen de berekende en de gemeten concentraties van ammoniak te verklaren.

De minister voor Natuur en Stikstof,
Ch. van der Wal-Zeggelink

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2023-02-03 10:52:38+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]; [art.5.1-2e]; [art.5.1-2e]; [art.5.1-2e];
 [art.5.1-2e]; [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: agenda en stukken coördinatieteam overleg 2 feb
 "
 [art.5.1-2e]

Wederom dank.

In de bijlage mijn suggesties. Ik heb geprobeerd met de "bril van een leek" naar de tekst te kijken en heb er toch nog wel wat aan gesleuteld.

Uiteraard zijn het allemaal suggesties .

Gr,

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl>

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1

Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

www.zuid-holland.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2F&data=05%7C01%7Ct.vande.[art.5.1-2e]%40pzh.nl%7Cd4dfcbb362434716d9f108db05cc629f%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638110147907061283%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Iik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=90yJP7l6JW4db05oMSIINX2bWPvE4wy47tgTPZDlmYo%3D&reserved=0>

Van: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Verzonden: vrijdag 3 februari 2023 10:44
 Aan: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>;
 [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>; [art.5.1-2e]
 <[art.5.1-2e]@pzh.nl>; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Onderwerp: RE: agenda en stukken coördinatieteam overleg 2 feb

Goedemorgen,

Hierbij ook de opzet voor de memo over de omgang met actualisatie Aerius voor de gebiedsprocessen. Ik heb geprobeerd onze redeneerlijn zoals gisteren besproken duidelijk op papier te krijgen, maar dat was nog best lastig.

Mochten jullie dan ook op- of aanmerkingen hebben hoor ik het graag.

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: donderdag 2 februari 2023 16:41
 Aan: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >; [art.5.1-2e]
 <[art.5.1-2e]@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: agenda en stukken coördinatieteam overleg 2 feb

Hoi allen,

Hierbij de enquête over de doorontwikkeling van de DASH zoals net aan bod is gekomen in het overleg. Mochten jullie hier commentaar op hebben, laat dit dan weten vóór 16.00 morgenmiddag, dan kan ik dat nog verwerken en daarna opsturen naar het RIVM.

Groet,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Verzonden: dinsdag 31 januari 2023 16:23
 Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: agenda en stukken coördinatieteam overleg 2 feb

Dag art.5.1-2e

De agenda is al behoorlijk gevuld. Ik zou toch nog twee punten willen toevoegen aan de agenda:

* Een stavaza mbt de uitvraag stikstofreductie / benodigde stikstofruimte bij de verschillende beleidsafdelingen. Zou mooi zijn om dat te doen waar art.5.1-2e bij is, aangezien hij hier nauw bij betrokken is.

* Alvast een vooruitblik naar de sectortafel vergadering van 17 februari; afstemmen wie daarbij wil/kan/moet zijn. En welke agendapunten kunnen we nog aan de agenda toevoegen, los van de punten die de vorige keer zijn toegezegd (en dat was niet veel).

Groeten,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Verzonden: dinsdag 31 januari 2023 13:59
 Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e
 <art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Onderwerp: agenda en stukken coördinatieteam overleg 2 feb

Beste allen,

Bij deze de agenda en stukken voor het coördinatieteam overleg van 2 feb. Hopelijk hebben jullie tijd om alvast naar het programmaplan te kijken.

Met vriendelijke groet,

art.5.1-2e

Programmasecretaris Stikstof

Bureau Water & Groen (W&G)

M: art.5.1-2e

E: art.5.1-2e @pzh.nl <mailto:art.5.1-2e @pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7Ct.vande.%40pzh.nl%7Cd4dfcbb362434716d9f108db05cc629f%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638110147907061283%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=Gfb4sPcXrrkRj%2BSDdAPJ8lkz3UfEY2zNrrVgY9lov7I%3D&reserved=0>>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

"

Memo: Actualisatie Aerius, wat betekend dat voor de gebiedsprocessen?

~~Op donderdag 26 november is Aerius (het stikstofrekenmodel) geüpdatet. Hierbij is ook het monitor gedeelte voorzien van de nieuwste informatie. Hierbij zijn de gegevens toegevoegd over het jaar 2020 (waar monitor 2021 de meest recente data de data uit 2019 was). Door het veranderen van verschillende achtergrondkaarten / modelmatige aanpassingen zijn de berekende gegevens over het referentiejaar 2018 en de toekomstige prognoses voor 2025 en 2030 ook aangepast.~~

Elk jaar volgt er een actualisatie van Aerius en dat leidt tot veranderingen in de omgevingswaarden. Omdat de aanpassingen in de modellen elk jaar leiden tot gewijzigde rekenresultaten veel impact hebben, is het belangrijk om te weten hoe we als provincie om moeten gaan met ~~de impact van~~ deze actualisaties¹.

Voor de gebiedsprocessen is van belang dat:

- De reductiedoelen onafhankelijk zijn van de omgevingswaarden: Als provincie Zuid-Holland moeten we bijdragen aan een daling van de totale stikstofuitstoot in Nederland. Modelmatige aanpassingen zorgen ervoor dat de berekende deposities enigszins anders worden verdeeld over Nederland, maar het leidt niet tot een andere (landelijke) opgave.
- Het globale beeld in stand blijft: Hoewel er grote aanpassingen zijn in het areaal onder de KDW in verschillende N2000-gebieden blijft het algemene beeld in tact. Nieuwkoop is nog steeds het meest problematische N2000-gebied met betrekking tot stikstof en ook de andere gebieden waar een overgangszone wordt overwogen zijn nog steeds gebieden welke extra aandacht vragen.
- De gebiedsprocessen focussen op de lange termijn: Aerius wordt jaarlijks geactualiseerd geüpdatet en dat kan het ene jaar positief uit pakken in gebieden en het volgende jaar negatief uitpakken. Omdat gebiedsprocessen focussen op de lange termijn is het niet ongewenst en ook niet nodig verstandig om ons beleid af te laten hangen van de jaarlijkse Aerius-updates.

De belangrijkste veranderingen in de versie van dit jaar voor onze N2000-gebieden:

- Toename van depositie uit binnenlandse bronnen.
- Lagere meetcorrectie (gemiddeld is deze met 44 mol/ha/jr afgenomen).
- Lagere depositie afkomstig uit het buitenland (gemiddeld is deze met 47 mol/ha/jr afgenomen).

¹ Op donderdag 26 november is Aerius (het stikstofrekenmodel) geactualiseerd. Hierbij is ook het monitor gedeelte voorzien van de nieuwste informatie. Hierbij zijn de gegevens toegevoegd over het jaar 2020 (waar monitor 2021 de meest recente data de data uit 2019 was). Door het veranderen van verschillende achtergrondkaarten / modelmatige aanpassingen zijn de berekende gegevens over het referentiejaar 2018 en de toekomstige prognoses voor 2025 en 2030 ook aangepast.

Van: art.5.1-2e
Aan: art.5.1-2e; art.5.1-2e; art.5.1-2e; art.5.1-2e @aveq.nl
Onderwerp: RE: BMP, meetcorrectie AERIUS en PAS-melders
Datum: dinsdag 13 juni 2023 10:15:27
Bijlagen: [image001.png](#)

Goedemorgen collega's,

Graag help ik jullie herinneren aan onderstaand verzoek tbv de voorbereiding van Jeannette op de sectortafel.

- art.5.1-2e zou je me een tekstje willen sturen over BMP?
- art.5.1-2e en art.5.1-2e kunnen jullie me een update sturen van de verificatie PAS-melders dossiers?

Groeten,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e
Verzonden: vrijdag 9 juni 2023 09:34
Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>; art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>; art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>; art.5.1-2e @aveq.nl
Onderwerp: BMP, meetcorrectie AERIUS en PAS-melders

Beste art.5.1-2e en art.5.1-2e

Op vrijdag 16 juni is de volgende vergadering van de sectortafel Stikstof. Daar staan een aantal punten op de agenda. Ten behoeve van de annotatie voor Jeannette zou ik graag van jullie een korte toelichting ontvangen op de volgende punten.

Vanuit de boeren is er veel belangstelling voor:

- Stand van zaken verificatie dossiers PAS-melders. En hoe zit het met de interimers en vergunningsvrije activiteiten: Kunnen we daar iets zinnigs over zeggen?
- Boeren met Perspectief: wat kan/mag daar in deze fase over gedeeld worden?

art.5.1-2e: zou jij me een paar punten mbt de meetcorrectie AERIUS kunnen geven?

Gezien de aanlevertijd van de annotatie, zou ik graag de teksten/punten uiterlijk **woensdag 14 juni** van jullie ontvangen.

Alvast dank!

Groeten,

art.5.1-2e

art.5.1-2e

Omgevingsmanager stikstof aanpak

Opgaveteam Stikstof

Domein Bestuur

Bureau beleidscoördinatie en advies

Logo provincie Zuid-Holland

art.5.1-2e

E e-mailadres

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo ochtend, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2022-05-04 16:21:27.762000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: buitenland en meetcorrectie per N2000 gebied?
 "

Hoi [art.5.1-2e]

Het gaat prima bij mijn nieuwe klus, veel mensen op vakantie dus loopt nog niet echt storm haha. Altijd fijn om te horen dat je gemist wordt, dus ik ben aan de slag gegaan voor je

In Aerius 2019 hebben we helaas nog niet de meetcorrectie gemiddelden kunnen berekenen, dus ik heb de 2018 data gebruikt (ook voor het buitenland). Meetcorrectie is daar de som van ammoniak uit zee + meetcorrectie (zo wordt die namelijk in Aerius '22 weergegeven (met de 2019 data)). In de bijlage het overzicht.

Groetjes,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] [art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Verzonden: woensdag 4 mei 2022 15:22
 Aan: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Onderwerp: buitenland en meetcorrectie per N2000 gebied?

Ha [art.5.1-2e]

Hoe is het in je nieuwe klus? Hier een mailtje uit je vorige leven, nog niet zo lang geleden We kunnen je natuurlijk nog niet missen.

Voor een presentatie van [art.5.1-2e] ben ik op zoek naar het absolute getal van de buitenlanddepositie en meetcorrectie per N2000-gebied (in N mol/ha/jaar). Weet jij waar ik dit kan vinden of heb jij dit op een lijstje voor mij? Ik heb het nodig voor de duingebieden: Goeree, Voornes Duin, Solleveld en Kapittelduinen, Westduinpark en Wapendal, Meijendel en Berkheide, Coepelduynen en Kennemerland-Zuid.

[art.5.1-2e] wil het gebruiken om de verhouding aan te geven tussen buitenland en meetcorrectie, en wat de ontwikkeling van de maasvlakte en de klimaattransitie nodig heeft.

Groet!

[art.5.1-2e]

"

<i>nr</i>	<u>Natuurgebied</u>	<u>Depositie buitenland</u>		<u>Meetcorrectie</u>
	<i>naam</i>	<i>2018</i>	<i>2030</i>	<i>2018</i>
112	Biesbosch	465	299	43
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	372	225	-34
99	Solleveld & Kapittelduinen	452	277	276
100	Voornes Duin	566	348	433
88	Kennemerland-Zuid	422	256	165
115	Grevelingen	504	307	420
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	453	283	295
98	Westduinpark & Wapendal	449	275	294
97	Meijendel & Berkheide	443	268	209
96	Coepelduynen	388	235	190
--	Gemiddelde (Totaal)	440	274	

Van: art.5.1-2e
 Verzonden: 2023-05-24 19:26:25.441000+00:00
 Aan: art.5.1-2e art.5.1-2e art.5.1-2e art.5.1-2e
 CC:
 Onderwerp: RE: Eerste analyse onderzoek ammoniak uit zee
 "
 Ha art.5.1-2e

Dank. Deze samenvatting van jou is wat mij betreft helder. Ik ken het rapport niet, maar deel wel je conclusie dat wat dit betekent eigenlijk nog steeds een stand still is en nader onderzoek.

* Wat mij nog puzzelt is heel landsniveau. Als toch blijkt hier naar beneden moet, klopt het dan dat oosten van NL naar boven? Of zegt het rapport daar niks over?

* Tweede vraag: geven ze aan wat het vervolgonderzoek is/moet zijn en wie het doet? Wordt daar al actie op gezet of moeten wij daar nog op aansturen?

Wat mij betreft nemen we deze analyse van jou mee naar Jeannette en kunnen we bezien hoe minister hier dinsdag op reageert. Zeker de factor 88 wat natuurlijk mega groot is...

Groet

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>
 Verzonden: woensdag 24 mei 2023 18:18
 Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>; art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>; art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>; art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>
 Onderwerp: Eerste analyse onderzoek ammoniak uit zee

Ha allen,

Ik heb het rapport gelezen en heb een eerste analyse gedaan van het rapport. Vind vooral het: 'Wat betekent dit nou eigenlijk voor ons stukje erg lastig'. Ik ben benieuwd naar jullie reacties op het stuk.

Er is door het RIVM in de afgelopen tijd veel onderzoek gedaan naar de meetcorrectie / ammoniak uit zee. Belangrijkste bevindingen van het onderzoek (persoonlijke samenvatting):

0 De eerst conclusie is dat van de 30kton ammoniak uit zee die nodig zou zijn om de hele meetcorrectie te verklaren. Onderzoek toont aan dat een emissie van 50-100ton (0,05kton-0,1kton) te verwachten zou zijn. Dus dat ammoniak uit zee (lang niet) de volledige meetcorrectie kan verklaren (factor 88 verschil).

0 Een klein deel (10%-20%) van het verschil tussen de metingen en de modelberekeningen kunnen verklaard worden door afwijkingen van de meetapparatuur. Deze afwijking is echter niet gevonden bij alle meetpunten.

0 Emissie van zeescheepvaart is geen verklaring voor verschil tussen model en de metingen.

0 Mogelijke verklaring 1: Model houdt te weinig rekening met complexiteit van de kustgebieden. Mogelijk houdt de modellering te weinig rekening met de overgang van zee naar land, de hoogteverschillen in de duinen (enkele 10 tallen meters) en het reliëf in de duinen (ruwheid van het oppervlakte).

0 Mogelijke verklaring 2: Effect van (lokale) weersinvloeden op depositie in de duingebieden wordt mogelijk niet op de juiste manier meegenomen in de modelering. Zo geeft een modelering met het weersbeeld van Utrecht een kleinere afwijking voor de provincie Zeeland dan wanneer het weerbeeld van Zeeland wordt

gebruikt.

0 Mogelijke verklaring 3: Ammonia (NH₄⁺) uit rivieren wat mogelijk dicht langs de Nederlandse kust stroomt kan mogelijk leiden tot lagere depositie van ammoniak in het zeewater (voordat het aan de kust aankomt, waarmee er dus hogere luchtconcentraties zouden zijn wanneer de lucht aan land komt) en een hogere emissie van ammoniak uit zeewater vlak voor de Nederlandse kust.

Conclusie:

Het onderzoek sluit enkele mogelijkheden uit maar geeft nog geen eenduidig antwoord op de vraag hoe het verschil tussen de modelberekeningen en de metingen verklaart kunnen worden. Aan het eind van het onderzoek wordt daarom ook aangegeven dat er nader onderzoek nodig is voordat het AERIUS-model kan worden geüpdatet zodat de meetcorrectie kleiner wordt.

Wat betekent dit voor de kustprovincies:

oor de kustprovincies betekend dit dat op z'n vroegst in AERIUS 2025 een correctie kan worden toegepast in de meetcorrectie. Dit heeft als nadeel dat de bevindingen in het onderzoek niet direct bruikbaar zijn in de gebiedsprocessen.

Vragen:

0 In hoeverre kan het wél realistisch door ammoniak uit zee verklaarde deel van de meetcorrectie als losse categorie worden meegenomen in AERIUS. Het gaat maar om een kleine bron, maar het geeft meer inzicht dan alleen de verzamelcategorie 'meetcorrectie'.

0 In hoeverre is het mogelijk om de conclusies van dit rapport te gebruiken in de gebiedsprocessen?

art.5.1-2e

Beleidsmedewerker Data & Monitoring

Stikstofopgave

Bureau bedrijfsinformatie

art.5.1-2e

E art.5.1-2e@pzh.nl <mailto : art.5.1-2e@pzh.nl>

[www.zuid-holland.nl/contact](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C%40pzh.nl%7Ce62c9b5f22cb446ffebb08db5c72755a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638205418887710231%7CUnknown%7CTWFPbGZsb3d8eyJWIjoimc4wLjAwMDAiLCJQIjoiv2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=l7QqK1n3kSF%2F%4d2aFqHcFHdgZ0Izy%2F%1LZ0znERZeA%3D&reserved=0) <<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C%40pzh.nl%7Ce62c9b5f22cb446ffebb08db5c72755a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638205418887710231%7CUnknown%7CTWFPbGZsb3d8eyJWIjoimc4wLjAwMDAiLCJQIjoiv2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=l7QqK1n3kSF%2F%4d2aFqHcFHdgZ0Izy%2F%1LZ0znERZeA%3D&reserved=0>>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

"

Van: [art.5.1-2e](#)
 Verzonden: 2023-02-16 13:41:42.295000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e](#)
 CC:
 Onderwerp: RE: Excel
 "

Hierbij het kaartje in een word documentje met wat toelichting zodat het kan worden opgenomen in de 2-pager. Groet,

[art.5.1-2e](#)

Van: [art.5.1-2e](#) <pzh.nl>
 Verzonden: donderdag 16 februari 2023 13:05
 Aan: [art.5.1-2e](#) <pzh.nl> ; [art.5.1-2e](#) <pzh.nl>
 Onderwerp: Re: Excel

Goedemiddag, Zie bijlage voor de visualisatie. Akkoord zo?

Groet!

[art.5.1-2e](#)

From: [art.5.1-2e](#) <pzh.nl>
 <<mailto:pzh.nl>>
 Sent: Thursday, February 16, 2023 10:03
 To: [art.5.1-2e](#) <pzh.nl> ; [art.5.1-2e](#) <pzh.nl>
 Subject: RE: Excel

Ha [art.5.1-2e](#) De meetcorrectie heb je er in deze kaart buiten gelaten?

Lijkt me namelijk wel sterk om die ook op te nemen (aangezien dat ook wel duidelijk aangeeft waar wij als ZH behoefte aan hebben). Groet,

[art.5.1-2e](#)

Van: [art.5.1-2e](#) <pzh.nl> ; [art.5.1-2e](#) <pzh.nl>
 Verzonden: woensdag 15 februari 2023 22:03
 Aan: [art.5.1-2e](#) <pzh.nl>
 <<mailto:pzh.nl>>
 Onderwer

Is dit plusminus wat we zoeken? Ik ben iets te gaar om er nog een goede titel bij te bedenken, maar dat kan ik morgen nog doen. Je ziet het depositieaandeel van buitenlandse bronnen op de totale depositie in het natuurgebied. (jaartal 2020, AERIUS 22). Cijfertje geeft het totale % buitenland weer. Morgen verder.

[art.5.1-2e](#)

From: [art.5.1-2e](#) <pzh.nl>
 <<mailto:pzh.nl>>
 Sent: Wednesday, February 15, 2023 16:22

To: [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Subject: RE: Excel

Ja die had ik er al achteraan gestuurd

Van: [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 15 februari 2023 16:22
 Aan: [art.5.1-2e](#) pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Onderwerp: Re: Excel bijlage? ;-)

From: [art.5.1-2e](#) pzh.nl
 <mailto:
 Sent: Wednesday, February 15, 2023 16:20
 To: [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Subject: Excel

Idee van [art.5.1-2e](#) is om misschien kaart van deel van ZH te doen en dan per N2000 gebied aan de kust een taart diagrammetje. Het komt op +/- half A4 in een documentje van 2 pagina's welke de Kamerleden ontvangen. Moeten even kijken of dat de leesbaarheid ten goede komt. Anders zou één circeldiagram op de kaart ook al een oplossing zijn. Idee voor kaart:

Groetjes,

[art.5.1-2e](#)

Beleidsmedewerker Data & Monitoring

Stikstofopgave Bureau

bedrijfsinformatie

M [art.5.1-2e](#) pzh.nl

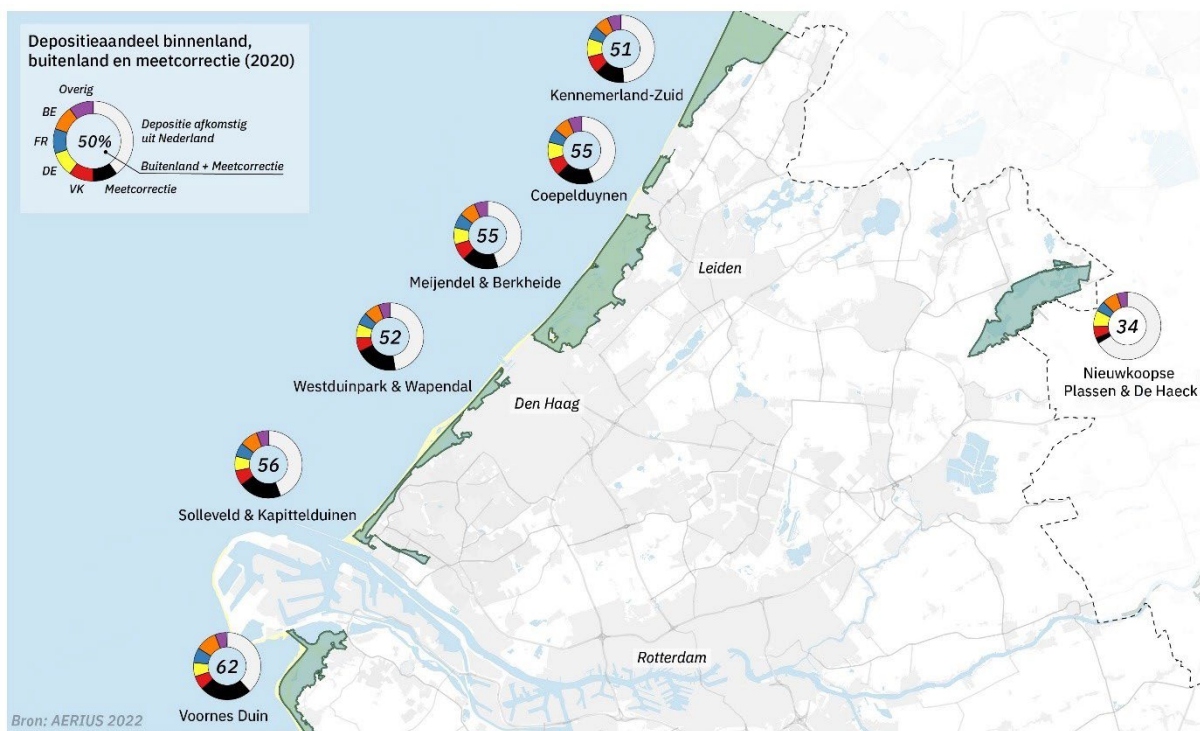
<mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>

[www.zuid-holland.nl/contact](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C%40pzh.nl%7C9b9c0e19c3624969018f08db1015ffa9%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638121458887133247%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IkJ1hZWlCkJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=9gqN8vc8nF%2BoF9Wbg8DU%2F%2FIW9s9FhjcJRfdNjMSNVLM%3D&reserved=0) <<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C%40pzh.nl%7C9b9c0e19c3624969018f08db1015ffa9%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638121458887133247%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IkJ1hZWlCkJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=9gqN8vc8nF%2BoF9Wbg8DU%2F%2FIW9s9FhjcJRfdNjMSNVLM%3D&reserved=0>>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

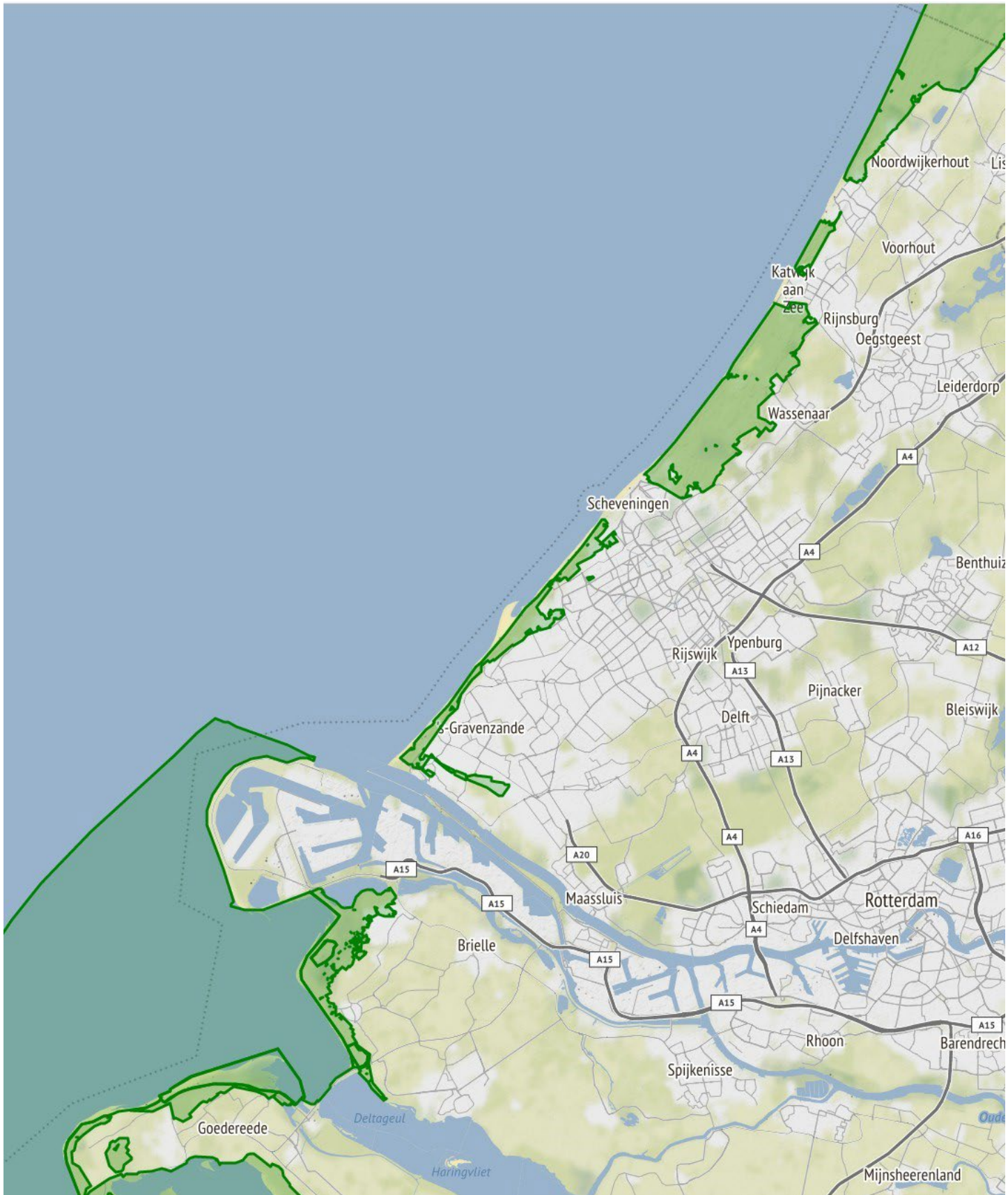
Elke dag beter. Zuid-Holland.

"

Figuur 1: Depositie herkomst enkele stikstofgevoelige N2000 gebieden in Zuid-Holland.

In figuur 1 is de depositieherkomst van sommige van de stikstofgevoelige N2000-gebieden in Zuid-Holland weergegeven. Te zien is dat – vooral in de kustgebieden – een groot deel van de depositie afkomstig is uit het buitenland of van de meetcorrectie. In Voornes Duin is maar iets meer dan één derde (38%) van de depositie afkomstig van Nederlandse bronnen, wat er voor zorgt dat de impact die binnenlands beleid maar weinig impact heeft op de totale depositieverlaging in onze Zuid-Hollandse N2000-gebieden langs de kust.

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2022-04-05 10:35:43.519000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Factsheets Natura 2000-gebieden
 "

Hoi [art.5.1-2e]

De bladzijde waar [art.5.1-2e] naar verwijst zijn al gebruikt in het introductie hoofdstuk waarbij wat uitleg staat over de meetcorrectie en de impact daarvan. Gezien de meetcorrectie alleen op hexagoon niveau wordt gecommuniceerd is het lastig deze op een correcte manier op te nemen in het verslag. Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Verzonden: dinsdag 5 april 2022 09:13
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl> ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl> ; [art.5.1-2e] pzh.nl> ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Onderwerp: RE: Factsheets Natura 2000-gebieden

"Klopt". Techniek op een andere plek wordt de correctie toegevoegd

RIVM wilde niet met negatieve meetcorrectie werken in andere delen land

[art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] un jij de betreffende bladzijden uit RIVM rapportages zonodig delen met

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzonden: dinsdag 5 april 2022 09:10
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: FW: Factsheets Natura 2000-gebieden

Ha [art.5.1-2e] en [art.5.1-2e]

Wat mij opviel in de plaatjes van WING berekeningen 2022 dat ammoniak van zee was verdwenen maar de correctie er niet in zat.

Kunnen jullie een voorstel doen/meekijken hoe we die correctie op een goede manier op kunnen nemen in de factsheets voor het gebiedsplan. Grt [art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzonden: maandag 4 april 2022 13:06
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] p z > ; [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: Factsheets Natura 2000-gebieden

Beste collega's,

We zijn belangrijke stappen aan het zetten: de natuurdoelanalyses zijn (bijna) afgerond en ook het gebiedsplan nadert de 0.5 versie (of was het toch 0.1).

In onze eerste uitvoeringsagenda hebben we (stikstof)informatie over de verschillende gebieden vertaald naar factsheets. Dat willen we voor het gebiedsplan ook gaan doen. De vraag is alleen: welke informatie moeten we daarin terugzien?

Graag horen we dan ook van jullie wat nog ontbreekt of wat wellicht overbodig is.

Samen met [art.5.1-2e](#) n [art.5.1-2e](#) heb ik daarvoor een opzet gemaakt. De informatie kent drie lagen [kstofinfo](#), [natuurdoelinfo](#) en [procesinfo](#).

Aangezien de mijlpalen voor elk gebied hetzelfde zijn is het wellicht een goed idee om te beginnen met een Zuid-Holland kaart (met daarop de 12 natura 2000gebieden) en de volgende procesinformatie:

* Mijlpalen: mei 2022 Gebiedsagenda 0.5 met daarin indicatieve gebiedsdoelen voor vermindering van de stikstofemissie | juni 2022 Gebiedsplan 0.5 | Zomer 2022 Doorrekening Gebiedsplan 0.5 | Vanaf najaar 2022 maken van concrete afspraken met mede-overheden en sectoren | Mei 2022 Gebiedsagenda's gereed | Juni 2022 Gebiedsplan gereed + vastlegging in de wet

* Daarnaast een korte paragraaf met iets in de strekking van: De Gebiedsagenda 0.5 focust op een gunstige instandhouding van de natuur en stikstofreductie. Het Rijk vraagt vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied om integrale gebiedsaanpakken waarin o.a. waterkwaliteit (Kaderichtlijn Water), klimaat en bodem onderdeel van uitmaken. Dit heeft (mogelijk) gevolgen voor de scope van de Gebiedsagenda's en het Gebiedsplan.

Vervolgens pellen we dan de verschillende gebieden af met telkens hetzelfde stramien:

1. Stikstofinfo (hierin volgen we wat we al in de eerste uitvoeringsagenda hebben gedaan)
 - a. Stikstofdepositie per sector
 - b. Kaart met overbelasting op de hexagonen
 - c. KDW-overschrijding met prognose voor 2030
 - d. Stikstofdepositie en doel voor gezonde natuur

2. Natuurdoelanalyse

Om in één oogopslag een beeld te krijgen wat de status is van de natuur en of we de goede dingen doen heeft [art.5.1-2e](#) en mooie grafiek gemaakt.

De vier categorieën zullen we nog iets nader moeten toelichten zodat ook meteen wordt begrepen wat we verstaan onder niet-broedvogel, broedvogel, habitatsoort en habitattype.

3. Procesinfo

We hebben de verschillende stappen die genomen gaan worden al benoemd op de eerste pagina. Wat overblijft zijn de gebiedsgerichte maatregelen en wellicht nog info over de verschillende gesprekspartners in het gebied.

* De gebiedsgerichte maatregelen door [art.5.1-2e](#) berekend.

* Gesprekspartners: (waterschap Delfland, gemeente Voorne aan Zee, Staatsbosbeheer, etc.).

Groet,

art.5.1-2e

Communicatieadviseur Stikstof

M art.5.1-2e

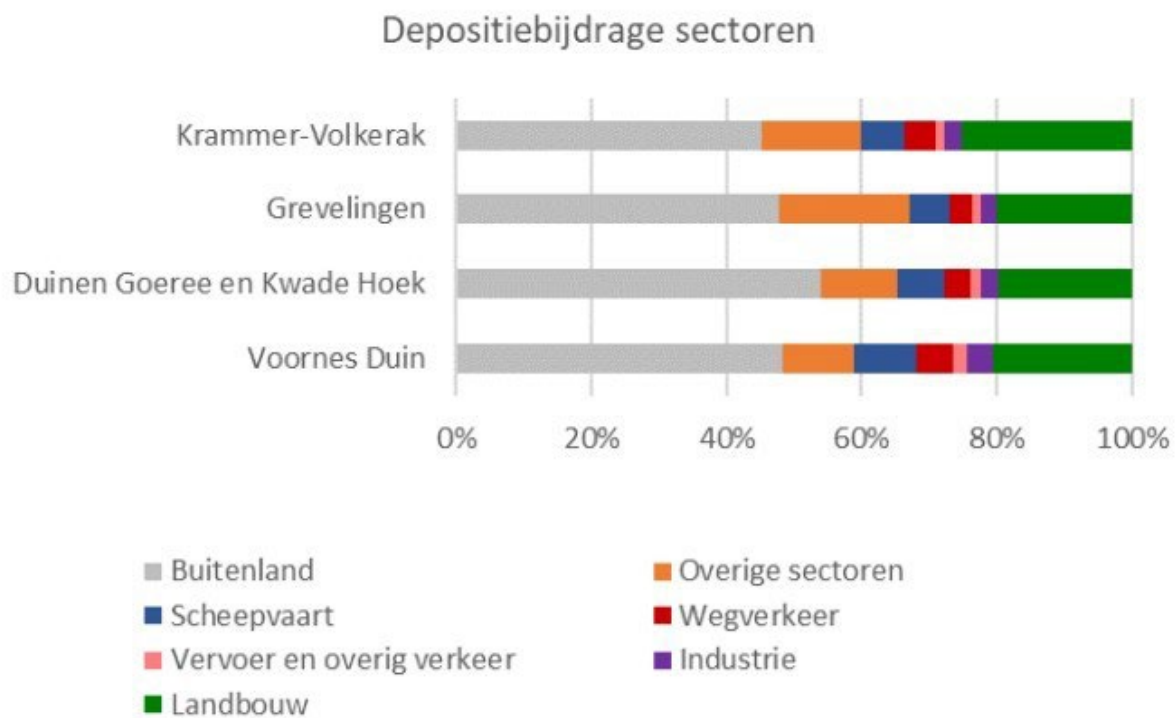
E art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl>

Linkedin <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.linkedin.com%2Fin%2Fart.5.1-2e%2F&data=04%7C01%7C%40pzh.nl%7C045c85c564984fb7e59308da16d3a631%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637847395529541326%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjE6IkhawwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000&sdata=xzZa%2FwYNbhy9bR2%2FehIH50e1FMcdxVPNWqADWA7xfhk%3D&reserved=0>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C%40pzh.nl%7C045c85c564984fb7e59308da16d3a631%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637847395529541326%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjE6IkhawwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000&sdata=BqrSbsVoZ6iiBk2XQHeo%2FiptzHSDaMmxLwduUsviHdc%3D&reserved=0>

Elke dag beter. Zuid-Holland.

"

Figuur 6 - Depositiebijdrage sectoren (AERIUS 2022, data 2019)

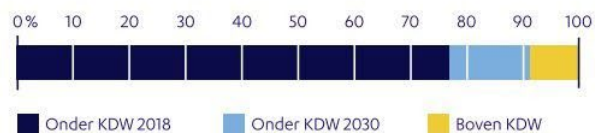
Coepelduynen

188 ha

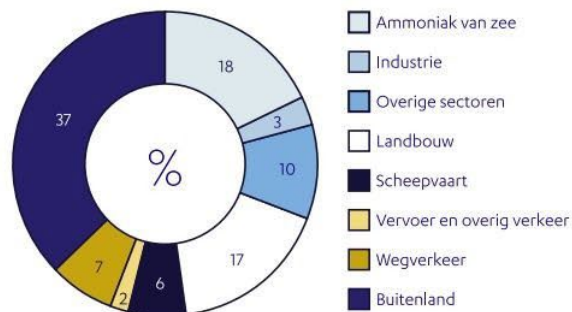
Stikstofdepositie en doel voor gezonde natuur

	mol N / ha / jaar
Stikstofdepositie gemiddeld (2018)	1.023
KDW van meest kritische habitat/leefgebied	1.071

KDW overschrijding Coepelduynen

Stikstofdepositie sectoren

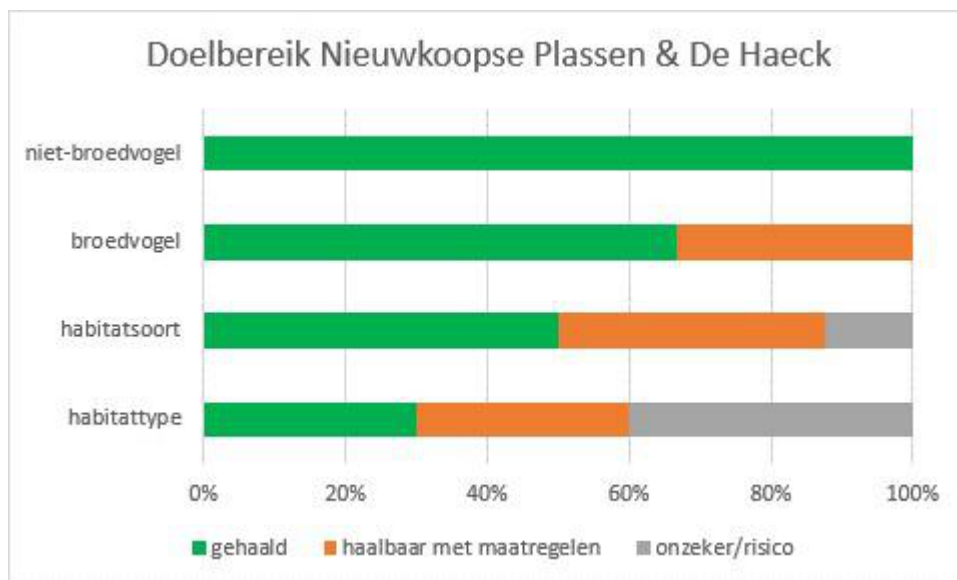

Bron: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), AERIUS Monitor versie 15 oktober 2020

Legenda

- Geen overbelasting (>70 mol onder KWD)
- Naderende overbelasting KWD (<70 mol onder KWD)
- Matige overbelasting (> KDW)
- Sterke overbelasting (> 2x KDW)

Van: [art.5.1-2e]
Verzonden: 2023-06-30 08:46:43+00:00
Aan: [art.5.1-2e]
CC: [art.5.1-2e]
Onderwerp: r stikstof at Sea
"

[art.5.1-2e] heeft contact met onze lobbyist [art.5.1-2e]. Er is zelfs sprake van een fysiek werkoverleg op een Zeeuwse locatie na het reces, zo heb ik net vernomen.

[art.5.1-2e]

Verzonden vanuit Outlook voor iOS
<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Faka.ms%2Fo0ukef&data=05%7C01%7 [art.5.1-2e] 40pzh.nl%7C4155388339fe49450d0008db7935cde%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638237044219889655%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWlJoIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjE6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=BsL8E%2FHzoGFxCXa%2Fj0t43yu5L04dcbPDCIFIRiaedLM%3D&reserved=0>

Van: [art.5.1-2e] noord-holland.nl>
Verzonden: Friday, June 30, 2023 8:44:42 AM
Aan: [art.5.1-2e] zeeland.nl> ; [art.5.1-2e]
[art.5.1-2e] pzh.nl>
CC: [art.5.1-2e] noord-holland.nl>
Onderwerp: RE: Geen concert maar stikstof at Sea

Heren uit Zeeland en ZH,

Wij laden eerst het geweer van [art.5.1-2e] intern); zij zoekt contact met jullie lobbyisten vervolgens.

Dat zal zeker na 6 juli zijn, want het aanbreken van het reces geeft iets meer ruimte

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] zeeland.nl>
Verzonden: donderdag 29 juni 2023 11:38
Aan: [art.5.1-2e] noord-holland.nl> ; [art.5.1-2e]
[art.5.1-2e] pzh.nl>
Onderwerp: RE: Geen concert maar stikstof at Sea

Heel merkwaardig.

Dank voor het delen van het artikel!

(Was het wel de Telegraaf, want ik dacht dat er bij stond Haarlems Dagblad)

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] noord-holland.nl <mailto: [art.5.1-2e] noord-holla

Verzonden: donderdag 29 juni 2023 09:57

Aan: [art.5.1-2e](#) [zeeland.nl](#)
 <mailto:[art.5.1-2e](#)@zeeland.nl> > ; [art.5.1-2e](#) [pzh.nl](#)
 <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >

Onderwerp: FW: Geen concert maar stikstof at Sea

Fyi. [art.5.1-2e](#) is onze lobbyist in de tk

Van: [art.5.1-2e](#) [noord-holland.nl](#)

<mailto:[art.5.1-2e](#)@noord-holland.nl> >

Verzonden: donderdag 29 juni 2023 09:44

Aan: [art.5.1-2e](#) [noord-holland.nl](#) <mailto:[art.5.1-2e](#)@noord-holland.nl> >; [art.5.1-2e](#) [noord-holland.nl](#) <mailto:[art.5.1-2e](#)@noord-holland.nl> >

CC: [art.5.1-2e](#) [art.5.1-2e](#) [noord-holland.nl](#) <mailto:[art.5.1-2e](#)@noord-holland.nl> >

Onderwerp: RE: Geen concert maar stikstof at Sea

Goedemorgen,

Een fijn stuk in de Telegraaf vanochtend! Zoals ik gisteren ook mailde ben ik met de collega's van ZH en Zeeland aan het broeden op actie richting de Kamer debat over stikstof begin september. Ik heb daar contact over met [art.5.1-2e](#) maar hou me aanbevolen voor munitie.

Groet,

[art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

provincie Noord-Holland en Metropoolregio Amsterdam

M [art.5.1-2e](#)

Houtplein 33 2012 DE Haarlem

[www.noord-holland.nl](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3F%3D21408%26d%3D6_me5CKYon6Bs4GaSi60ZZ9EylBL_slljzcfR8a07w%26u%3Dhttp%253a%252f%252fwww.noord-holland.nl%252f&data=05%7C01%7C4155388339fe49450d0008db7935cde%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638237044219889655%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=gzymRQwIH9Z07TNDNUK0k4vbNib9aNae5uUFQ%2FHSflg%3D&reserved=0) <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3F%3D21408%26d%3D6_me5CKYon6Bs4GaSi60ZZ9EylBL_slljzcfR8a07w%26u%3Dhttp%253a%252f%252fwww.noord-holland.nl%252f&data=05%7C01%7C4155388339fe49450d0008db7935cde%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638237044219889655%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=gzymRQwIH9Z07TNDNUK0k4vbNib9aNae5uUFQ%2FHSflg%3D&reserved=0>

[art.5.1-2e](#) [noord-holland.nl](#) <mailto:[art.5.1-2e](#)@noord-holland.nl> >

holland.nl>

Van: [art.5.1-2e] noord-holland.nl <mailto:[art.5.1-2e] noord-holla
 Verzo [art.5.1-2e] ni 2023 09:21
 Aan: [art.5.1-2e] mailto o [art.5.1-2e] noord-holland.nl> >;
 DL: [art.5.1-2e] noord-holland.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] noord-holland.nl> >
 CC: [art.5.1-2e] noord-holland.nl <mailto o [art.5.1-2e] noord-holland.nl> >
 Onderwerp: RE: Geen concert maar stikstof at Sea

Merkwaardig conclusie bij een tussenrapportage en niet acceptabel. Zie het artikel van Telegraaf in de app van ons team

Van: [art.5.1-2e] noord-holland.nl <mailto o [art.5.1-2e] noord-holland.nl> >
 Verzo
 Aan: DL: [art.5.1-2e] noord-holland.nl
 <mailto [art.5.1-2e] noord-holland.nl> >
 Onderwerp: Geen concert maar stikstof at Sea

Bekende emissiebronnen moeten alle stikstofdepositie op duinen veroorzaken

Het RIVM gebruikt rekenmodellen om de depositie van stikstof te berekenen. De modelresultaten worden geverifieerd en indien nodig gecorrigeerd met behulp van ruim 300 meetpunten. Sinds 2014 is bekend dat de modellen in de kustgebieden een concentratie ammoniak berekenen die lager is dan de metingen op die locaties aangeven. Op basis van nieuw onderzoek concludeert het RIVM dat bekende emissiebronnen alle stikstofdepositie op de duinen moeten veroorzaken.

Het RIVM heeft recent drie hypothesen getoetst om het verschil in modelberekeningen en metingen te verklaren. Er is gekeken naar mogelijke fouten in de metingen, onzekerheden in modelberekeningen en mogelijk ontbrekende bronnen voor depositie. In een tussenrapportage meldt het RIVM dat het verschil tussen de gemeten en berekende concentratie ammoniak in de duingebieden niet aan de metingen kan liggen.

Er zijn extra metingen uitgezet op 12 locaties verdeeld over de Nederlandse kust om mogelijke meetfouten op te sporen. De metingen zijn eind december 2021 gestart en liepen door tot en met augustus 2022. Er zijn een paar kleine invloeden gevonden die de metingen kunnen verstoren, maar deze hebben geen significant effect. Ook zijn er volgens het RIVM geen grote bronnen over het hoofd gezien die vanaf zee grote hoeveelheden ammoniak uitstoten, zoals de scheepvaart. Het RIVM leidt daaruit af dat bekende bronnen alle stikstofdepositie op de duinen moeten veroorzaken.

Het belangrijkste verschil tussen de metingen en berekeningen lijkt volgens het RIVM te worden veroorzaakt doordat het Operationele Prioritaire Stoffen model maar beperkt rekening houdt met de complexe meteorologische en

omgevingsomstandigheden bij de overgang van zee naar land en het grillige duinlandschap. Verder onderzoek moet uitwijzen hoe groot de invloed van het stromingspatroon van de wind en andere omgevingsparameters is op de berekende ammoniakconcentratie in de kuststrook en hoe deze daar vervolgens neerslaat.

Minister Van der Wal voor Natuur en Stikstof stelt dat nu duidelijk is dat de oorzaak van de meetcorrectie niet ligt in de metingen of gemiste emissiebronnen, de provincies bij het opstellen van de gebiedsprogramma's in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, uit kunnen gaan van de bekende emissiebronnen. Landelijk is er volgens haar ook geen aanleiding om de huidige reductiedoelstelling en of het pakket aan bron- en natuurmaatregelen naar aanleiding van dit rapport aan te passen.

Meer informatie is te vinden in de publicatie 'Stand van zaken 'Ammoniak van zee' - Tussenrapportage april 2023

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3F%3D21408%26d%3D6_me5CKYon6Bs4GaSi60ZZ9EylBL_sllj2MWF5Kx6w%26u%3Dhttps%253a%252f%252fwww.rijksoverheid.nl%252fdocumenten%252fkamerstukken%252f2023%252f06%252f27%252fkamerbrief-over-art.5.1-2e-40pzh.nl-tussenrapportage-april-2023&data=05%7C01%77C4155388339fe49450d0008db7935cded%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638237044219889655%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=b5yrG02siz%2BTuPnrpHLuA6b61Bt7Nntr7QtIV9Swt6E%3D&reserved=0> ' van het RIVM.

bron: Ministerie van LNV <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3F%3D21408%26d%3D6_me5CKYon6Bs4GaSi60ZZ9EylBL_slljzATFZPh4Q%26u%3Dhttps%253a%252f%252fopen.overheid.nl%252fdocumenten-art.5.1-2e-40pzh.nl-bb-237e-41b5-b1dc-56e74e787280%252ffile&data=05%7C01%77C4155388339fe49450d0008db7935cded%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638237044219889655%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=dGf8s5HjScnPozP%2FzodL4z93ohI%2Fmd5EstZ0r2a67ro%3D&reserved=0> , 27/06/2023

"

"Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden:
 Aan: [art.5.1-2e] zeeland.nl ; [art.5.1-2e]
 art.5.1-2e
 CC: [art.5.1-2e]
 Onderwerp: RE: Herziening stikstof depositie kustzone
 "

Beste gedeputeerden,

Ik zag jullie eergisteren toen jullie bij Remkes op bezoek waren. Ook zag ik hoe diverse mensen weer het verhaaltje van het RIVM herhaalden over hun onderzoek naar ammoniak. Maar ze doen nauwelijks onderzoek naar ammoniak. Daar gaat in ieder geval weinig uitkomen.

Wij zijn nu bezig met nieuwe handreikingen voor oplossingen en daar zit ook de volgende bij:

Laat de meetcorrectie in het RIVM-model weg totdat het RIVM heeft aangetoond dat er langs de hele Nederlandse kust een zeer substantiële NH3 bron is. Geef het voordeel van de twijfel aan de bewoners van de 20km brede kustzone en aan de kustvissers.

Misschien kunnen jullie dit nog bij Remkes neerleggen. Wij hebben volgende week woensdag nog een afspraak met zijn secretariaat en dan zullen we dit ook nog toelichten.

Vriendelijke groet,

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

HAME/NIOZ/WUR-AEW

[art.5.1-2e]

From: [art.5.1-2e]

Sent: Thursday, 16 June 2022 09:22

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e] noord-holland.nl>;

[art.5.1-2e]

pzh.nl>; Durk-

[art.5.1-2e]

zeeland. n

noord-

Cc: [art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e] noo r

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e] noord-holland.nl> ; [art.5.1-2e]

[art.5.1-2e] noord-

holland.nl>

Subject: FW: Herziening stikstof depositie kustzone

Beste gedeputeerden en staf,

Zojuist heb ik onderstaande mail naar de staf van de minister van Natuur en Stikstof gezonden, hierbij ook naar jullie ter kennisname.

Geachte staf van de minister van Natuur en Stikstof,

Naar aanleiding van ons gesprek over de ammoniak uit zee en de afspraak dat RIVM en ik er verder samen naar zouden kijken heeft de heervan het RIVM mij de getallen voor de betreffende Natura 2000 gebieden waar ammoniak uit zee een rol speelt toegestuurd.

Vervolgens heb ik met deze getallen bijgaande nieuwe tabel samengesteld

Het gaat hier om 30 gebieden. De eerste 5 kolommen zijn aangeleverd door het RIVM (Ammoniak uit zee, meetcorrectie oud, meetcorrectie nieuw, totale depositie met meetcorrectie en % meetcorrectie). De andere 4 kolommen heb ik toegevoegd. Kolom G is de totale depositie zonder meetcorrectie. Zoals u weet komt er geen ammoniak uit zee en geeft het RIVM ook toe dat ammoniak zeker niet in de door

hun gedachte hoeveelheden uit zee komt. Dit betekent dat deze kolom de werkelijke depositie weergeeft/benaderd. Kolom H geeft de Kritische Depositie Waarden. In kolom I heb ik met groen en rood aangegeven in welke gebieden de KDW niet wordt overschreden als we de correctie weglaten (groen) en kolom K geeft dat aan voor overschrijding van de KDW als de meetcorrectie wel wordt ingevoerd.

De heer [art.5.1-2e](#) en ik zijn het eens dat de getallen kloppen maar verschillen van mening welke kolom gebruikt moet worden. Volgens de benadering van het RIVM (rechter kolom K) liggen 8 gebieden onder de KDW volgens mij (linker kolom I) liggen er 16 gebieden onder de KDW.

Ik heb dit zelf al eerder uitgezocht voor Texel en heb de regel voor Texel geel gemaakt en deze getallen komen vrijwel overeen met wat ik had geconcludeerd. Texel is nu groen(overschrijding) op de kaart van LNV, rood (overschrijding) op de bewerking van de NOS maar heeft geen overschrijding van de KDW als de meetcorrectie wordt weggelaten en men dus geen niet bestaande ammoniak uit zee toevoegt. Dan kleurt Texel dus blauw op de kaart van LNV en licht rose op die van de NOS

Nu heeft het RIVM aangeven dat hun taak het aanleveren van de getallen in de eerste 5 kolommen is en dat zij de keuze tussen beide benaderingswijzen, dus beide kolommen met groen en rood, aan de politiek laten.

Hierbij doe ik u deze tabel toekomen met het verzoek deze aan de minister te willen voorleggen en haar te vragen een keuze te maken.

Dit is de keuze tussen het onnodig op slot gooien van een groot deel van de Nederlandse kustzone en de eerste 4 Waddeneilanden of dat niet te doen.

En tussen het moeten verwijderen van 90% van de schapen vanaf Texel of Texel handhaven als een toeristen trekkend schapeneiland. Ik wens u wijsheid toe.

Verder is het nav de tabel nu zo dat de naam van de Nota van de commissie Hordijk "Niet uit de lucht gegrepen" veranderd zou moet worden in "Niet uit de lucht, wel uit de zee gegrepen".

En twee hoogleraren die in die commissie zaten wisten dit al toen de nota geschreven werd.

Ik ben gaarne bereid nog een verdere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

[art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 0:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Input voor Lid GS brief: Stand van zaken 'Ammoniak van Zee'
 "

 Dank [art.5.1-2e] Fijn dat het je lukte!

Van: [art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Verzonden: woensdag 13 september 2023 13:39
 Aan: [art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Onderwerp: f: Stand van zaken 'Ammoniak van Zee'

Hoi [art.5.1-2e]

Hierbij het rapport met daarbij mijn belangrijkste conclusies, welke denk ik nuttig zijn om in de begeleidende brief op te nemen.

Om de hoeveelheid depositie van stikstof in de Natura 2000- gebieden in beeld te brengen wordt er gebruik gemaakt van modellen en metingen in de gebieden. Over het algemeen komt de voorspelde modelwaarde goed overeen met de metingen in de Natura 2000- gebieden, maar vooral in de kust- en duingebieden is er sprake van een substantieel verschil. De modelwaardes zijn in deze gebieden lager dan de metingen, wat betekend dat er een deel van de depositie die neerslaat in de gebieden op dit moment niet verklaard kan worden. Tot enige jaren geleden werd ervan uitgegaan dat dit verschil verklaard kon worden door 'Ammoniak uit zee', maar na verschillende onderzoeken is gebleken dat het onwaarschijnlijk is dat dit verschijnsel de grote verschillen kan verklaren. Daarom is het RIVM gestart met vervolgonderzoek om een verklaring te vinden voor de (relatief) grote afwijking in de duingebieden.

Het rapport beschrijft de stappen die genomen zijn om een verklaring te vinden voor het grote verschil tussen de metingen in de kust- en duingebieden en de door de modellen berekende waarden. Er zijn 3 mogelijke oorzaken onderzocht: De metingen, de modelberekeningen en het ontbreken van bronnen. Het onderzoek wijst uit dat het verschil niet aan de metingen kan liggen, hoewel er een paar kleine invloeden gevonden zijn, kunnen deze namelijk maar een zeer gering deel van het verschil verklaren. Ook wordt uit het onderzoek geconcludeerd dat het zeer onaannemelijk is dat er grote bronnen over het hoofd gezien zijn die het verschil kunnen verklaren. Waarschijnlijk is de oorzaak van het verschil dat het rekenmodel niet helemaal rekening kan houden met de complexe weersituatie en de aard van het landschap aan de kust. Dit heeft mogelijk invloed op de hoeveelheid ammoniak die in de kuststrook neerslaat. Hoe groot die invloed precies is, wordt verder onderzocht.

Het is nog niet zeker of deze inzichten zo kunnen worden gebruikt om tot een betere modellering te komen en daarmee kan leiden tot aanpassingen in de berekende concentratie- en de depositiekaarten. Elk jaar wordt het AERIUS-model aangepast aan nieuwe inzichten. Eventuele aanpassingen zullen in deze cyclus worden meegenomen zodra duidelijk is hoe dat het beste kan worden gedaan. Tot die tijd wordt het huidige model gebruikt. Over uiterlijk een half jaar wordt een update gegeven van de voortgang van het onderzoek.

Dit is mijn inhoudelijke analyse, misschien te diepgaand, moet je maar even kijken of dit nuttig is om wat van op te nemen:

In het rapport worden meerdere hypothesen onderzocht en dat leidt tot de volgende conclusies:

0 De eerste conclusie is dat van de 30kton ammoniak uit zee die nodig zou zijn om de hele meetcorrectie te verklaren. Onderzoek toont aan dat een emissie van 50-100ton (0,05kton-0,1kton) te verwachten zou zijn. Dus dat ammoniak uit zee (lang niet) de volledige meetcorrectie kan verklaren (factor 88 verschil).

0 Een klein deel (10%-20%) van het verschil tussen de metingen en de modelberekeningen kunnen verklaard worden door afwijkingen van de meetapparatuur. Deze afwijking is echter niet gevonden bij alle meetpunten.

0 Emissie van zeescheepvaart is geen verklaring voor verschil tussen model en de metingen.

0 Mogelijke verklaring 1: Model houdt te weinig rekening met complexiteit van de kustgebieden. Mogelijk houdt de modellering te weinig rekening met de overgang van zee naar land, de hoogteverschillen in de duinen (enkele 10 tallen meters) en het reliëf in de duinen (ruwheid van het oppervlakte).

0 Mogelijke verklaring 2: Effect van (lokale) weersinvloeden op depositie in de duingebieden wordt mogelijk niet op de juiste manier meegenomen in de modelering. Zo geeft een modelering met het weerbeeld van Utrecht een kleinere afwijking voor de provincie Zeeland dan wanneer het weerbeeld van Zeeland wordt gebruikt.

0 Mogelijke verklaring 3: Ammonia (NH₄⁺) uit rivieren wat mogelijk dicht langs de Nederlandse kust stroomt kan mogelijk leiden tot lagere depositie van ammoniak in het zeewater (voordat het aan de kust aankomt, waarmee er dus hogere luchtconcentraties zouden zijn wanneer de lucht aan land komt) en een hogere emissie van ammoniak uit zeewater vlak voor de Nederlandse kust.

Conclusie:

Het onderzoek sluit enkele mogelijkheden uit maar geeft nog geen eenduidig antwoord op de vraag hoe het verschil tussen de modelberekeningen en de metingen verklaart kunnen worden. Aan het eind van het onderzoek wordt daarom ook aangegeven dat er nader onderzoek nodig is voordat het AERIUS-model kan worden geüpdatet zodat de meetcorrectie kleiner wordt.

Wat betekent dit voor de kustprovincies:

Voor de kustprovincies betekent dit dat op z'n vroegst in AERIUS 2025 een correctie kan worden toegepast in de meetcorrectie. Dit heeft als nadeel dat de bevindingen in het onderzoek niet direct bruikbaar zijn in de gebiedsprocessen.

Hopelijk heb je hier wat aan. Groetjes,

art.5.1-2e

Beleidsmedewerker Data & Monitoring

Stikstofopgave

Bureau bedrijfsinformatie

M [art.5.1-2e](#)

E [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>

[www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C%40pzh.nl%7C8d9b7c4b3c3344e35aad08dbb44e975d%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638302021873307389%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=gLwgwZZircAu0MwWQk9axuqGvtJmp3Rom0bF%2FqRHTU%3D&reserved=0>](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C%40pzh.nl%7C8d9b7c4b3c3344e35aad08dbb44e975d%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638302021873307389%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=gLwgwZZircAu0MwWQk9axuqGvtJmp3Rom0bF%2FqRHTU%3D&reserved=0)

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland

"

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2023-10-31 15:26:48+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC: [art.5.1-2e]
 Onderwerp: RE: LG: actuele informatie vergadering Statencommissie Landelijk
 Gebied 1 november 2023
 "
 Hoi [art.5.1-2e]

Ik ben even in de slides gedoken van de presentatie van september en daar is dit de laatste dia van:

Dat zou betekenen dat (onder voorbehoud van het onderzoek, en dat vind ik nogal een voorbehoud...) het rapport in juni gepubliceerd wordt. Zomer van 2024 zou dan inderdaad haalbaar moeten zijn voor bespreking in PS. Ik neem aan dat we het bij een eventuele bespreking in PS in maart moeten doen met de informatie zoals nu al bekend bij PS.

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Verzo
 Aan: [art.5.1-2e] l> ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl> ; [art.5.1-2e] pz h
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Onderwerp: RE: LG: actuele informatie vergadering Statencommissie Landelijk
 Gebied 1 november 2023

Hoi [art.5.1-2e]

Dank voor je snelle reactie! Zou dan jouw voorstel zijn om aan te geven dat bijvoorbeeld de zomer van 2024 haalbaarder is? Of is het moeilijk om daar iets over te zeggen? Hartelijke groet,

[art.5.1-2e]

M [art.5.1-2e]
 E [art.5.1-2e] pzh.nl>

www.linkedin.com/in/ [art.5.1-2e] <https://eur03.safelinks.protection . [art.5.1-2e] /?
 url=http%3A%2F%2Fwww.linkedin.com%2Fin%2Fcarolnader&data=05%7C01%7 [art.5.1-2e]
 %40pzh.nl%7C5df4061a7aa849d0c72508dbda1d6a9a
 %7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638343592097946687%7CUnknown
 %7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
 D%7C3000%7C%7C&sdata=kiM2BYQ4lNpqqJqtQZE0AILvRoI6VkkG6qm2KmQpws
 %3D&reserved=0>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?
 url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7 [art.5.1-2e]
 %40pzh.nl%7C5df4061a7aa849d0c72508dbda1d6a9a
 %7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638343592098102893%7CUnknown
 %7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
 D%7C3000%7C%7C
 %7C&sdata=nMyQ48V582q2yBhrpgbo0Jk6F95s6WfSte2mvVbkZv4%3D&reserved=0>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 Verzonden: dinsdag 31 oktober 2023 15:14
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: LG: actuele informatie vergadering Statencommissie Landelijk
 Gebied 1 november 2023

Hoi [art.5.1-2e]

[art.5.1-2e] In ik zijn ong. een maand geleden ambtelijk geïnformeerd over de stavazza
 over onderzoek ammoniak uit zee. Het was een bijzonder technische sessie met
 eigenlijk één conclusie: Er zijn weer een hoop dingen uitgesloten als mogelijke
 factoren die het duingat kunnen verklaren, maar wat het wel kan zijn is nog
 steeds gissen en wordt vervolgonderzoek naar gedaan. Ik weet niet op welke
 termijn we weer een update hierover krijgen, maar tot nu toe valt er inhoudelijk
 niet heel veel over te vertellen helaas. Toezegging voor 31 maart zou kunnen,
 maar als we niet de volgende update gehad hebben is er dus kans dat dat een vrij
 magere update gaat komen.

Deel 2 van je vraag laat ik even aan [art.5.1-2e](#)

Groet,

[art.5.1-2e](#)

Van: [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Verzonden: 3 15:08
 Aan: [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> > ; [art.5.1-2e](#)
[art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>
[art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
 Onderwerp: FW: LG: actuele informatie vergadering tencommissie Landelijk
 Gebied 1 november 2023
 Urgentie: Hoog

Hoi [art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

De volgende twee agenderingsverzoeken (zie bijlage) zijn binnengekomen voor de CIE LG van morgen. In het rood vinden jullie mijn toevoegingen, zouden jullie vanmiddag eventueel op beide punten kunnen reageren? Alvast veel dank!

* Een verzoek van de heer [art.5.1-2e](#) over ingekomen stuk 2 over Onderzoek naar meetcorrectie (ammonities);

* Nieuw behandelvoorstel: De toezegging laten staan met als einddatum 31 maart 2024. Omdat aanvullend onderzoek nodig is en er op dit moment nog onverklaarbare uitkomsten zijn blijft het voor PS van belang om zo snel als mogelijk, nadat het aanvullend onderzoek afgerond is, geïnformeerd te worden over de oorzaak van de afwijkingen. Is 31 maart haalbaar voor jullie? In de brief staat inderdaad dat we de Staten over een half jaar weer informeren

* Een verzoek van de heer [art.5.1-2e](#) met een vraag over de commissieplanning.

* Nieuw behandelvoorstel: Verzoek om een update met de stavaza over de toezegging: KNM/T2002.003 Voorjaarsnota, 6 juli 2022 . Dit gaat om de toezegging: Gedeputeerde Baljeu zegt toe te onderzoeken hoe de vrijgekomen stikstofruimte ingezet kan worden voor woningbouw. Ons verzoek om een update te ontvangen over de stand van zaken van het onderzoek. Wanneer kunnen we het onderzoek verwachten?

* Voorstel voor beantwoording: Er is toegezegd om te kijken hoe stikstofruimte die gerealiseerd wordt gestald kan worden in een stikstofbank, zodat deze ten goede kan komen aan woningbouw en energietransitie. We zijn dit momenteel aan het onderzoeken en de brief met de uitkomsten ontvangen de Statenleden op 23 november 2023. Zijn jullie het hiermee eens?

Hartelijke

groet,

[art.5.1-2e](#)

art.5.1-2e

M [art.5.1-2e] pzh.nl

<mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl>

www.linkedin.com/in [art.5.1-2e] <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.com%2Ffin%2Fcarolnader&data=05%7C01%7 [art.5.1-2e]
%40pzh.nl%7C5df4061a7aa849d0c72508dbda1d6a9a
%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638343592098102893%7CUnknown
%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=V4u6TZXvtIBRYh0eyRwgiINlDoJI1yo7QgyEM4kjk
%3D&reserved=0>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C [art.5.1-2e]
%40pzh.nl%7C5df4061a7aa849d0c72508dbda1d6a9a
%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638343592098415290%7CUnknown
%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=d8KDakZJtlqNcScY1j%2BNV948qVQrr5aUrLJod%2FPy0Y
%3D&reserved=0>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >

Verzonden: dinsdag 31 oktober 2023 14:43

Aan: [art.5.1-2e] [art.5.1-2e] pzh.nl

<mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >

Onderwerp: LG: actuele informatie vergadering Statencommissie Landelijk Gebied 1 november 2023 Geachte Statenleden,

Hierbij ontvangt u de laatste actuele informatie over de vergadering van Statencommissie Landelijk Gebied van morgenmiddag 1 november 2023. De

vergadering begint om 14.00 uur en vindt plaats in de commissiezaal.

Verzoeken vanuit de commissie

Voor de vergadering van de Statencommissie Landelijk Gebied hebben we zeven verzoeken ontvangen:

- * Een verzoek van de heer [art.5.1-2e](#) over ingekomen stuk 2 over Onderzoek naar meetcorrectie (ammoniak);
- * Een verzoek van mevrouw [art.5.1-2e](#) over ingekomen stuk 6 over Voortgangsrapportages waterschappen regionale keringen 2022;
- * Een verzoek van de heer [art.5.1-2e](#) over ingekomen stuk 8 over Handelingsperspectief bijen en reuzebalsemien in de Biesbosch; * Een verzoek van mevrouw [art.5.1-2e](#) over het organiseren van een inspiratiesessie over natuur en recreatie (dit verzoek is al met u gedeeld bij de verzending van de agenda)
- * Een verzoek van mevrouw [art.5.1-2e](#) met een vraag over de commissieplanning;
- * Een verzoek van mevrouw [art.5.1-2e](#) met een vraag over de commissieplanning;
- * Een verzoek van de heer [art.5.1-2e](#) met een vraag over de commissieplanning.

De verzoeken treft u aan in de bijlage van deze mail.

Insprekers

Voor zowel de procedurevergadering als de overlegvergadering van morgenmiddag hebben zich geen insprekers aangemeld.

Beantwoording technische vragen begroting tweede set

De tweede set aan antwoorden op de technische vragen over de begroting is binnengekomen bij de griffie. Deze antwoorden treft u hier
[<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fpzh.notubiz.nl%2Fmodules%2F1%2FIngekomen%2520stukken%2F889348&data=05%7C01%7Ch.lesschen%40pzh.nl%7C5df4061a7aa849d0c72508dbda1d6a9a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638343592098415290%7CUnknown%7CTWfpbgZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=qCFVuHXHTliutw5GCaGwG5SkOp8deKwjhodXd7t48Qc%3D&reserved=0>](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fpzh.notubiz.nl%2Fmodules%2F1%2FIngekomen%2520stukken%2F889348&data=05%7C01%7Ch.lesschen%40pzh.nl%7C5df4061a7aa849d0c72508dbda1d6a9a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638343592098415290%7CUnknown%7CTWfpbgZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=qCFVuHXHTliutw5GCaGwG5SkOp8deKwjhodXd7t48Qc%3D&reserved=0)
 aan.

Rondvraagverzoek van de heer [art.5.1-2e](#)

In tegenstelling tot wat ik u gisteren heb gemeld, zal de heer [art.5.1-2e](#) geen vragen stellen tijdens de rondvraag. Bij nader inzien bleken [art.5.1-2e](#) den niet te passen binnen de onderwerpen van deze commissie. Met de heer [art.5.1-2e](#) is afgesproken dat hij zijn vragen op een ander moment op een ander moment ats zal stellen.

Vergaderlocatie

Tot slot: de vergadering van morgenmiddag vindt plaats in de commissiezaal op de eerste etage.

Met vriendelijke groet,

art.5.1-2e

art.5.1-2e

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein

1 Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

https://staten.zuid-holland.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?
url=https%3A%2F%2Fstaten.zuid-holland.nl%2F&data=05%7C01%7C%7C5df4061a7aa849d0c72508dbda1d6a9a
%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638343592098415290%7CUnknown
%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=9TRTvtIrdZkB9DxZYfPM7M3wc9j6yvtMYkewVJfP2kM
%3D&reserved=0>

"

Proces

- › Voortzetting onderzoek: september-november
- › Expertmeeting met provincies: november
- › Kennisupdate (document): december

onder voorbehoud van resultaten onderzoek

- › Verkenning vervolgonderzoek met collega kennisinstellingen: november
- › Vervolgonderzoek: november-juni
- › Eindrapport, incl. impactanalyse van eventuele wijzigingen: juni

Van: art.5.1-2e
Aan:
Cc:
Onderwerp: RE: Lid-GS brief actualisatie AERIUS Monitor '23
Datum: maandag 6 november 2023 15:26:00
Bijlagen: [image001.png](#)
[Lid-GS brief actualisatie AERIUS Monitor 2023.docx](#)

Ho art.5.1-2e

Ik heb alle wijzigingen doorgevoerd. Goed voorstel om de link naar het Europese Rapport op te nemen. Voor de volledigheid heb ik dan ook de verwijzing naar de Nederlandse doorvertaling van de WUR opgenomen. Spelfouten zijn er als het goed is helemaal uit nu...

De brief moet nog een kenmerk krijgen, maar ik weet niet precies hoe dat werkt. art.5.1-2e regelt dat normaal voor me maar die is met verlof, kan jij daarvoor zorgen of moet ik dat op een ander manier regelen?

Daarna is de brief in principe klaar voor verzending naar PS.

Groet,
art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>
Verzonden: maandag 6 november 2023 11:13
Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>
Onderwerp: Lid-GS brief actualisatie AERIUS Monitor '23

Ha art.5.1-2e

Hieronder enkele tekstuele wijzigingen aan de lid GS-brief:

- Op donderdag 26 oktober is AEIRUS Monitor geactualiseerd, hierbij een analyse van de impact van de actualisatie op de provincie Zuid- Holland. - deze zin uit elkaar halen + woord Aerijs aanpassen
- Vorig jaar is een evaluatierapport verschenen - link toevoegen
- LNV uitschrijven
- Bevind = bevindt
- KDW verlaagt is = verlaagd is
- Tabel: gemiddel overbelasting = gemiddeld
- In 2 van de Natura-2000 gebieden is geen sprake van verandering - eventueel aangeven welke
- Veranderd = verandert

Zou je deze wijzigingen kunnen verwerken in de brief? Alvast bedankt!

Hartelijke groet,

art.5.1-2e

Lid Gedeputeerde Staten

F. (Frank) Rijkaart

Contactf.rijkaart@pzh.nl**Provinciehuis**

Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
<http://www.zuid-holland.nl>

Datum

Zie verzenddatum links onder

Ons kenmerk**NOG IN TE VULLEN****Uw kenmerk****Bijlagen**

geen

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Update omtrent actualisatie AERIUS Monitor 2023

Geachte Statenleden,

Zoals aangekondigd in de brief omtrent de actualisatie van AERIUS¹ zou er nog een brief volgen over de actualisatie van AERIUS Monitor wanneer deze beschikbaar is. Op donderdag 26 oktober is AERIUS Monitor geactualiseerd. Hierbij een analyse van de impact van de actualisatie op de provincie Zuid-Holland.

Bij de actualisatie van AERIUS Monitor zijn er naast de jaarlijkse 'standaard' actualisaties twee belangrijke wijzigingen die veel invloed hebben op de uitkomsten zoals deze in AERIUS Monitor terug te zien zijn. Dit betreft het updaten van de Kritische Depositie Waarde (KDW) van vele habitattypen en het gebruik van meer recente kalibratiejaren.

Update van de KDW's

Vorig jaar is een evaluatierapport² verschenen waarin de nieuwste inzichten over de kritische depositiewaarden (KDW) van stikstof zijn verwerkt. Deze evaluatie wordt elke 10 jaar uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie. Omdat dit rapport is gebaseerd op natuurtypen en niet op habitattypen, heeft het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselveiligheid (LNV) opdracht gegeven aan Wageningen University and Research (WUR) om dit rapport te vertalen naar de Nederlandse situatie. Uit deze doorvertaling van de WUR³ blijkt dat de KDW voor een groot aantal habitattypen moet worden bijgesteld naar een lagere waarde. Slechts voor twee (sub)habitattypen kan een hogere KDW worden aangenomen.

Ook in Zuid-Holland liggen er in de verschillende Natura-2000 gebieden habitattypen waarvan de KDW wijzigt, zowel positief (hogere KDW na actualisatie) als negatief (lagere KDW na actualisatie). In het algemeen zorgt deze actualisatie voor dat in de Natura-2000 gebieden de KDW gemiddeld lager

¹ [Update omtrent actualisatie AERIUS 2023 \(notubiz.nl\)](#)

² https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/1410/publikationen/2022-10-12_texte_110-2022_review_revision_empirical_critical_loads.pdf

³ <https://open.overheid.nl/documenten/8f8b16dd-0f19-4139-97b4-5b2c990fd159/file>

komt te liggen. Met gelijkblijvende deposities leidt dit tot een gemiddeld grotere overbelasting en een lager percentage van het areaal dat zich onder de KDW bevindt.

Update van de kalibratiejaren

Het AERIUS model wordt gekalibreerd aan de hand van metingen in en rondom de Natura-2000 gebieden. Deze metingen worden uitgevoerd om te kijken of de gemodelleerde depositie afwijkt van de daadwerkelijke depositie in de Natura-2000 gebieden. Dit verschil wordt vervolgens gecorrigeerd aan de hand van de meetcorrectie.

Met de update naar meer recentere meetjaren blijkt dat de gemeten gemiddelde depositie in die jaren hoger lag dan in de jaren daarvoor. Dit leidt tot een toename van berekende de depositie in de Natura-2000 gebieden en daarmee een gemiddelde hogere overschrijding van de KDW en een afname van het areaal onder de KDW.

De impact op Zuid-Holland

In Zuid-Holland liggen in verhouding met de rest van Nederland relatief weinig habitattypen waarvan de KDW verlaagd is, wat leidt tot minder extreme wijzigingen in het areaal onder de KDW dan in sommige Natura-2000 gebieden elders in het land. Echter is de impact wel behoorlijk, zoals de tabel hieronder inzichtelijk maakt. Hierin zijn 2 belangrijke graadmeters weergegeven, de gemiddelde overbelasting op de hexagonen die overbelast zijn (versimpeld: Hoeveel mol stikstof valt er gemiddeld teveel op natuur waar te veel stikstof op valt) en welk aandeel van de natuur in onze Natura-2000 gebieden niet overbelast is (stikstofdepositie is lager dan KDW).

	Gemiddeld overbelasting [mol/ha/jr]			Percentage natuurareaal onder de KDW [%]		
	Monitor '23 (2021)	Monitor '22 (2020)	Toename	Monitor '23 (2021)	Monitor '22 (2020)	Vershil
Nieuwkoopse Plassen & De Haack	336	201	136	42%	42%	0%
Lingegebied & Diefdijk-Zuid	131	90	41	44%	55%	-12%
Biesbosch	13	3	10	92%	97%	-5%
Kennemerland-Zuid	78	74	5	75%	75%	0%
Coepelduynen	15	6	9	86%	94%	-8%
Meijndel & Berkheide	73	55	17	70%	79%	-9%
Solleveld en Kappitelduinen	134	87	47	61%	63%	-2%
Westduinpark & Wapendal	129	58	71	66%	80%	-14%
Voornes Duin	83	30	53	74%	83%	-9%
Duinen Goeree & Kwade Hoek	7	36	-29	93%	81%	12%
Grevelingen	0	0	0	100%	100%	0%
Voordelta	0	0	0	100%	100%	0%
Krammer-Volkerak	5	1	3	97%	99%	-2%

In twee van de Natura-2000 gebieden is geen sprake van verandering en in één Natura-2000 gebied is het areaal onder de KDW toegenomen (Duinen Goeree & Kwade Hoek) als gevolg van hogere KDW's van de daar voorkomende habitattypen. In de rest van de Natura-2000 gebieden is de gemiddelde overbelasting toegenomen en is het areaal onder de KDW afgenomen met de actualisatie van AERIUS Monitor.

De exacte impact verschilt per natuurgebied, zo is in het Natura-2000 gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack de overbelasting fors toegenomen (van 201 mol per hectare naar 336 mol per hectare) maar leidt dit niet tot meer overbelaste natuur, terwijl in de Biesbosch een toename van 10 mol overbelasting per hectare per jaar (van 3 naar 13 mol gemiddelde overbelasting) leidt tot een afname van 5 procent punt areaal onder de KDW.

Belangrijk is om te beseffen dat de actualisatie van AERIUS met nieuwe KDW's de staat van de natuur niet verandert. Substantiële reductie van stikstofuitstoot was nodig en blijft ook in de nieuwe situatie nodig. Echter leidt dezelfde reductie tot een lager doelbereik omdat blijkt dat de natuur nog slechter tegen stikstof kan dan eerder aangenomen.

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat het moeilijker zal worden om het doelbereik van 74% onder de KDW in 2035 te behalen. Hiervoor zal meer reductie van stikstofemissies moeten worden gerealiseerd dan eerder berekend met de 'oude KDW's'. Of én op welke manier dit gaat leiden tot hogere reductiedoelstellingen is op dit moment onduidelijk. Dit wordt op dit moment nader onderzocht door de minister.

Hoogachtend,

F. (Frank) Rijkaart

Meer informatie www.zuid-holland.nl/contact

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 260000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Meetcorrectie/ammoniak uit zee agendapunt AC
 "
 Hoi [art.5.1-2e]

Dank! Komt in grote lijnen overeen met de conclusies die wij in de werkgroep data en monitoring ook trokken. [art5.2]
 [art5.2] 'ga aan de slag met het deel wat we wel weten...'. Heb dat ook al als input meegegeven aan [art.5.1-2e]

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Verzo 4:53
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl> ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl>
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Onderwerp: Meetcorrectie/ammoniak uit zee agendapunt AC

Ha [art.5.1-2e]

Hierbij een korte terugkoppeling van het VTH&Aerius overleg van vanochtend mbt meetcorrectie rapport ammoniak uit zee:

Procesinformatie via [art.5.1-2e] : [art5.2]
 Informatiesessie is g[art.5.1-2e] rovincies etc. Op 1 juli komt rapport op website RIVM. Conceptkamerbrief gaat dit weekend in tas minister - kunnen er nu nog iets van vinden. [art5.2] Verschil kan niet aan de metingen liggen, er zijn geen grote bronnen over het hoofd gezien, oorzaak ligt bij modelberekening (aard kust en veranderlijke weersituatie). Vragen BC in te stemmen met positieve ambtelijke reactie onder enkele voorwaarden.

[art.5.1-2e] van Zeeland : [art5.2] aandacht voor veehouderijen en de kustprovincies hangen er een beetje bij. Kan niet zo zijn dat er pas in 2025 op terug wordt gekomen. Graag intensiever meten. Hoe zuidelijker hoe groter de meetcorrectie. Wel eens met IPSN aanvullingen. Uit de landbouwhoek komt veel commentaar ivm grazers en ganzen in de duinen. Ambtelijk niet mee eens maar zal bestuurlijk worden ingebracht tijdens BC. (Die zitten overigens niet in Aerius).

Noord Holland: we nemen de meetcorrectie niet mee in de gebiedsplannen [is me niet helemaal duidelijk wat hiermee werd bedoeld].

Vraag of andere provincies deze lijn wel expliciet kunnen steunen: Zeeland geeft aan die steun op prijs te stellen.

Noord Brabant heeft RIVM enige jaren terug gevraagd meer meetpunten aan te brengen en krijgen die rapportages. Duurt wel 2 jr voordat je uitslagen krijgt (1 jaar meten , 1 jaar valideren).

Met groet,

art.5.1-2e

art.5.1-2e

"

Van: [art.5.1-2e](#)
 Verzonden: 2022-12-20 17:13:25+00:00
 Aan: [art.5.1-2e](#)
 CC:
 Onderwerp: RE: meetcorrectie
 "

Duidelijk, dank!

Van: [art.5.1-2e](#) <[pzh.nl](#)>
 Verzonden: dinsdag 20 december 2022 17:13
 Aan: [art.5.1-2e](#) <[pzh.nl](#)>
 CC: [art.5.1-2e](#) <[pzh.nl](#)>
 Onderwerp: RE: meetcorrectie

Hoi [art.5.1-2e](#)

Bij het gesprek met het RIVM een paar weken geleden hebben we daar nog naar gevraagd, en daarbij kwam vooral naar voren dat het nog wel even gaat duren. Probleem is (volgens het RIVM) dat er over langere periode metingen moeten worden gedaan en dat daar nou eenmaal tijd voor nodig is. Op z'n vroegst eind 2023 verwachten ze met resultaten te komen, maar het kan ook goed nog later worden.

Groet,

[art.5.1-2e](#)

Van: [art.5.1-2e](#) <[pzh.nl](#)> <<mailto:art.5.1-2e@pzh.nl>> >
 Verzo 7:05
 Aan: [art.5.1-2e](#) <[pzh.nl](#)>
 <<mailto:art.5.1-2e@pzh.nl>> >
 CC: [art.5.1-2e](#) <[pzh.nl](#)> <<mailto:art.5.1-2e@pzh.nl>> >
 Onderwerp: meetcorrectie

Ha [art.5.1-2e](#)

Het RIVM doet onderzoek naar algen uit zee, ahum ammoniak uit zee, ahum de meetcorrectie. Iemand uit gebiedsproces van Voorne Putten vraagt wat de stand van zaken is. Voor zover ik weet wordt er onderzoek gedaan. Heb jij enig idee wanneer dit onderzoek eindigt/opgeleverd wordt?

Groet,

[art.5.1-2e](#)

"

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2022-03-31 16:52:27.224000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 art.5.1-2e CC:
 Onderwerp: RE: Memo afhankelijkheid buitenland / meetcorrectie voor stikstofreductie ZH
 "
 Dank [art.5.1-2e]

Hierbij de aangepast versie van de memo en oplegger. [art.5.1-2e]
 <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> is het zo akkoord en moet ik het opsturen naar [art.5.1-2e] of regel jij het verder?

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e]@pzh.nl
 Verzonden: donderdag 31 maart 2022 15:49
 Aan: [art.5.1-2e]@pzh.nl ; [art.5.1-2e]
 art.5.1-2e@pzh.nl
 Onderwerp: RE: Memo afhankelijkheid buitenland / meetcorrectie voor stikstofreductie ZH Tim Eén aanvulling iets meer dan ter kennisname

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e]@pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 Verzonden: [art.5.1-2e] maart 2022 15:06
 Aan: [art.5.1-2e]@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e]@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: Memo afhankelijkheid buitenland / meetcorrectie voor stikstofreductie ZH Hoi [art.5.1-2e] Hierbij de oplegger, hebben jullie hier nog op- of aanmerkingen op?

Met vriendelijke

groet, [art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

M [art.5.1-2e]@pzh.nl

<mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact
 <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C [art.5.1-2e]>

%40pzh.nl
 %7C46ced19ddc5b4faa49b508da131d4754%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%
 7C0%7
 C637843313706853061%7CUnknown
 %7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1hawwiLCJXVCi6
 Mn0%3
 D%7C3000&sdata=Bse254rIGKCEMg4Jo53jDmFP4GvQZW2mplsULVu2NUC%3D&reserved=0>

werkdagen: ma, di, wo, do, vr Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzonden: [art.5.1-2e] aart 2022 13:23
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: Memo afhankelijkheid buitenland / meetcorrectie
 voor stikstofreductie ZH Hoi [art.5.1-2e]

Goed voorstel, ik zal even een oplegger maken bij het memo met daarbij de conclusies uit het memo en daaraan toegevoegd conclusies uit analyse factsheets.

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzonden: donderdag 31 maart 2022 12:33
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl
 <[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: Memo afhankelijkheid buitenland / meetcorrectie
 voor stikstofreductie ZH [art.5.1-2e]

Wellicht toch een korte oplegger maken voor dit memo waar in je dan ook direct dit punt meeneemt De oplegger kan denk ik echt kort

- * Vraagstelling vorige week maandag
- * Conclusies die ook al doorwerken in annotaties voor BC vanavond en overleg met kustprovincies Ik ga nu lunchen en zit tussen 13 en 17 in overleggen (is niet anders)

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzo [art.5.1-2e] 022 11:31
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: Memo afhankelijkheid buitenland / meetcorrectie voor stikstofreductie

ZH

Hoi [art.5.1-2e](#)

Hierbij het beloofde memo, ik zit nog wel beetje te twijfelen over de analyse van de factsheets. De twee genoemde punten zijn eigenlijk de enige conclusies die er echt toe doen (de rest is het gevolg van deze wijzigingen, vallen in lijn met de verwachting). Het idee was om deze analyse te verwerken in het memo maar daar past het eigenlijk niet echt in, echter is een apart memo een beetje overdreven.

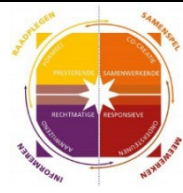
Wat denk jij [art.5.1-2e](#) ozh.nl> wat

hiervoor handig is? Groet, [art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

Stikstofteam

Oplegnotitie PO PAS

Portefeuille:	Stikstof		
Gedeputeerde:	Baljeu		
Datum overleg:	4 april 2022		
Dossier:	Stikstof		
Onderwerp:	Impact stikstofreductie buitenland / meetcorrectie		
Behandelend Ambtenaar:	art.5.1-2e	Ambtelijk Opdrachtgever:	
Doel:	☐ Ter kennisname ☐ Ter besluitvorming ☐ (Concept) beantwoording (Staten)vragen/moties		 ParticipatieProces? ☐ Ja ☐ Nee
Agendering in GS:	☐ Conformstuk	☐ Bespreekstuk	☐ N.v.t.

BESLISPUNT/ ESSENTIE VAN HET VOORSTEL

- Kennisnemen van het memo 'Analyse afhankelijkheid buitenland, meetcorrectie en Nederland voor reductie stikstofdeposities op Zuid-Hollandse natuur' en de korte conclusies van de analyse nieuwe stikstof-factsheets Zuid-Holland.
- Inzichten betrekken bij positionering t.a.v. brief op hoofdlijnen en PSN.

AANLEIDING

Gedeputeerde Baljeu gaf in het PO van maandag 28 maart en het BCO van dinsdag 29 maart aan dat het belangrijk is om in beeld te krijgen in hoeverre 'we' als Zuid-Holland afhankelijk zijn van het gevoerde beleid van anderen en welke impact we zelf (redelijkerwijs) kunnen maken (gebiedsgericht).

AANDACHTSPUNTEN

Aan de berekeningen in het memo kan geen grote waarde worden gehangen; het zijn berekeningen om de orde grootte aan te geven.

DE BIJLAGEN

Memo 'Analyse afhankelijkheid buitenland, meetcorrectie en Nederland voor reductie stikstofdeposities op Zuid-Hollandse natuur'

CONCLUSIES MEMO

- Als Provincie Zuid-Holland zijn we voor het overgrootste deel afhankelijk van reductie van stikstofemissies buiten Zuid-Holland. Vooral in de kustgebieden is de mate van impact van gebiedsgerichte maatregelen relatief klein en de afhankelijkheid van buitenland beleid groot.
- De aanwezigheid van een zeer grote mate van meetcorrectie in de duingebieden zorgt voor een grootte onzekerheid met betrekking tot mogelijke depositie reductie. Ongeveer een kwart van de stikstofdepositie in deze gebieden komt uit onbekende bron en het is dus onduidelijk of dit aandeel met het huidige of toekomstige beleid ook zal dalen.

CONCLUSIES FACTSHEETS

- Door het percentage areaal dat onder de KDW is niet meer per hexagoon te bepalen maar per habitatype is het percentage onder de KDW sterk gestegen. Echter is deze stijging het resultaat

1

van deze nieuwe methode en is er dus geen (of nauwelijks) echte verandering ten opzichte van vorig jaar.

- De sector 'ammoniak uit zee' (meetcorrectie) is nu niet meer opgenomen als losse sector in het overzicht, de bijdrage is nu uitgesmeerd over de andere sectoren waardoor de procentuele bijdrage van deze sectoren groter is geworden. Dit leidt tot schijnzekerheid, aangezien het niet aannemelijk is dat de meetcorrectie evenredig verdeeld is over de andere sectoren.

Analyse afhankelijkheid buitenland, meetcorrectie en Nederland voor reductie stikstofdepositie op Zuid-Hollandse natuurgebieden

Als provincie Zuid-Holland zijn wij voor een groot deel afhankelijk van de inzet van andere overheden als het gaat om het reduceren van de stikstofdeposities op onze natura-2000 gebieden. Vooral het beleid van de rijksoverheid en het buitenlandse beleid heeft veel invloed, gezien het feit dat de emissies van bronnen buiten de provincie in Nederland en vanuit het buitenland het overgrote deel van de depositie in de Zuid-Hollandse natuur veroorzaken.

Om in beeld te krijgen wat er lokaal / regionaal nodig is naast de landelijke / internationale reductie is het belangrijk om te weten van welke reductie we als Zuid-Holland kunnen uitgaan. De rijksoverheid heeft hierover verwachtingen uitgesproken; Zo moet het basis scenario (uitgaande van het huidige gepubliceerde beleid) een gemiddelde reductie van 120 mol per hectare per jaar gaan opleveren in 2030¹.

Depositie uit het buitenland

In Zuid-Holland is echter de gemiddelde bijdrage van depositie afkomstig uit het buitenland hoger dan gemiddeld en daardoor is ook de verwachte daling meer dan deze 120 mol per hectare. De verwachting is dat de gemiddelde depositie per hectare zal afnemen van 440 mol (in 2018) naar 275 mol (in 2030), wat gemiddelde afname betekent van 165 mol per hectare per jaar (afname van 38%).

Depositie uit de directe omgeving

Gemiddeld is maar een klein deel van de depositie afkomstig uit de directe omgeving van de natura2000 gebieden. Voor de duingebieden is dit gemiddeld ongeveer 20-25% van de totale depositie, wat neer komt op zo'n 250 mol per hectare per jaar. Deze depositie is veelal afkomstig van bronnen waarvan het verminderen van emissie lastig is; Denk hierbij aan consumenten die in de directe omgeving wonen, verkeer en recreanten.

Uit de analyse van onderzoeksbureau [art.5.1-2e](#) in samenwerking met de provincie Zuid-Holland blijkt dat met een gebiedsgerichte aanpak het mogelijk moet zijn om enkele tot tientallen molen depositie vermindering afkomstig uit de directe omgeving te bewerkstelligen, maar hiervoor zijn soms rigoureuze maatregelen nodig (volledig weghalen landbouw, recreanten weren uit natuurgebieden, zero emissie zone instellen, honden weren uit natuurgebieden).

Meetcorrectie

De meetcorrectie is het verschil tussen de berekende depositie en de gemeten luchtconcentratie en de daarvan afgeleide daadwerkelijke depositie/opname van stikstof in de natuurgebieden. In Zuid-Holland is deze meetcorrectie voor bijna alle natuurgebieden positief (wat betekent dat de berekende depositie naar het oordeel van het RIVM een onderschatting is van de daadwerkelijke depositie. Het RIVM verricht nog voortgaand onderzoek naar deze meetcorrectie. De meetcorrectie verloopt over Nederland van positief naar negatief. In Nieuwkoop is deze meetcorrectie gemiddeld licht negatief. In het N2000-gebied Grevelingen (GGA Duinen Eilanden) zijn er hexagonen waarbij de meetcorrectie meer dan 1200 mol is, wat betekent dat de meetcorrectie op die plaats hoger is dan de kritische depositie waarde (KDW).

¹ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl_analyse_stikstofbronmaatregelen_24_april_2020.pdf

In de duingebieden is de meetcorrectie erg hoog, in alle gebieden ligt het gemiddelde zo tussen de 200 en 300 mol in. Dat betekent dat de meetcorrectie ongeveer gelijk is aan de depositie afkomstig uit de directe omgeving (in orde grootte).

Het is voor Zuid-Holland van belang om duidelijkheid te krijgen over de herkomst van de depositie die nu in de meetcorrectie is opgenomen gezien het om behoorlijk aandeel gaat van de totale depositie.

Aanname de meetcorrectie loopt evenredig mee met de generieke reductie van 20% of aanname dat de meetcorrectie gelijk blijft (omdat de bron niet bekend is).

Landbouw emissies (gebiedsdoelen)

Met de door het RIVM aangeleverde tool is er intern gerekend aan mogelijke scenario's om de emissies van landbouw terug te dringen. Met de gekozen strategie door ZH (20% generiek, 38% transitiegebieden en veenweide, 70% in 2km rond Nieuwkoop en 100% in N2000) zou dat leiden tot 82,8% van het areaal in ZN onder de KDW. Hierbij is het basis pad (reductie NL en buitenland met de aannamen van het Rijk t.a.v. reductie meegenomen).

Haven Industrieel Complex (HIC)

Vanuit het HIC valt de depositie op de Zuid-Hollandse natuur in het algemeen erg mee, maar op het dichtbij gelegen natuurgebied Solleveld en Kappittelduinen is de impact relatief hoog. Wat hierbij echter op valt is dat de industrie in de haven minder bijdraagt aan de stikstofdepositie (28 mol/ha/ja) dan de scheepvaart die als verkeersaantrekkende werking onderdeel is van de vergunningsplicht van de industriële activiteit. (16 mol/ha/ja door scheepvaart aan wal + 20 mol/ha/ja door varende scheepvaart (gerekend tot aan heersend verkeersbeeld)). Inzetten op verduurzamen van de scheepvaart lijkt daarom minstens zo relevant als inzetten op het verduurzamen van de installaties in het HIC. De provincie heeft hierbij geen directe invloed/zeggenschap op de varende scheepvaart 9i ook waar die valt onder de vergunningplicht

Onzekerheden

Gezien het grootste aandeel van de depositie reductie zal moeten komen van de inzet van anderen, is het belangrijk om inzichtelijk te maken wat de impact is wanneer deze verwachtingen niet worden gehaald. Wanneer de buitenlandse reductie 20% minder is dan verwacht verhoogt dat de gemiddelde depositie met 33 mol per hectare per jaar in de Zuid-Hollandse natuurgebieden. In de rekenvoorbeelden hieronder wordt de afhankelijkheid van buitenlandse reductie en de onzekerheid van de afname van de meetcorrectie verder toegelicht.

Resultaten voorbeeldberekeningen (uitwerking op volgende pagina's)

Voor de duingebieden zijn zéér gevoelig voor eventuele afwijkingen van de verwachtingen in het effect van het beleid dat in het buitenland wordt gevoerd. Daarnaast hebben deze gebieden ook de grootste meetcorrectie factor, wat betekent dat een aanzienlijk deel van de depositie in deze gebieden afkomstig is van onbekende bronnen.

Met zeker in de kustgebieden de relatief kleine impact die gehaald kan worden uit de gebiedsgerichte aanpak is het daarom van cruciaal belang dat we de zekerheid krijgen dat het generieke beleid onder verantwoordelijkheid van het Rijk wordt gerealiseerd. Hierbinnen is van groot belang dat de buitenlandse verwachtingen ook daadwerkelijk overeenkomen met de werkelijkheid en dat het van de meetcorrectie duidelijk wordt waar deze door veroorzaakt wordt (het is niet duidelijk of het mogelijk is bronnen weg te nemen waarvan de herkomst onduidelijk is).

Rekenvoorbeeld Solleveld en Kapittelduinen

Gemiddelde depositie: 1300 mol/ha/ja.

Gemiddelde overbelasting overbelaste natuur: 320 mol/ha/ja.

Depositie afkomstig uit buitenland: 440 mol/ha/ja.

Depositie afkomstig uit buitenland verwachting 2030: 280 mol/ha/ja.

Gemiddelde depositie afkomstig van binnen 5km (gebiedsgericht): 300 mol/ha/ja

Meetcorrectie: 250 mol/ha/ja

1. Optimistische scenario

Aannamen: Generiek 20% in hele land en gebiedsgericht 38% (dus 18% meer dan generiek) voor alle sectoren. Meetcorrectie verminderd mee met de generieke 20% reductie.

Reductie buitenland: 160 mol/ha/ja.

Reductie generiek binnenland: $(1300-440-250) / 5 = 112$ mol/ha/ja.

Reductie meetcorrectie: $250 / 5 = 50$ mol/ha/ja.

Reductie gebiedsgericht (extra): $300 * 0.18 = 54$ mol/ha/ja.

Totale reductie: $160 + 122 + 50 + 54$ mol = 386 mol/ha/ja.

2. Pessimistisch scenario

Aannamen: Generiek 20% in hele land en gebiedsgericht 38% (dus 18% meer dan generiek) voor alle sectoren. Meetcorrectie blijft onveranderd (gezien bron onbekend) en de buitenlandse depositie verminderd maar met de helft van de verwachte depositievermindering. In dit scenario blijft de inzet van Nederland en de provincie Zuid-Holland dus gelijk, maar valt de reductie van de meetcorrectie en de buitenlandse stikstofaanpak lager uit.

Reductie buitenland: $160 * 0.5 = 80$ mol/ha/ja.

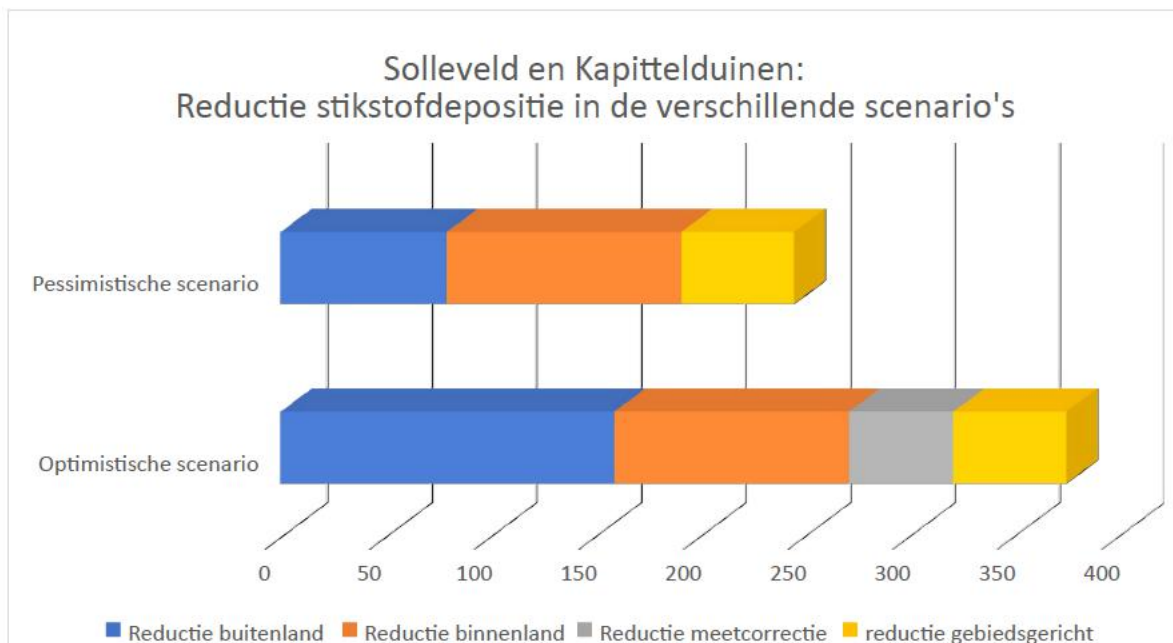
Reductie generiek binnenland: $(1300-440-250) / 5 = 112$ mol/ha/ja.

Reductie meetcorrectie: 0 mol/ha/ja.

Reductie gebiedsgericht (extra): $300 * 0.18 = 54$ mol/ha/ja.

Totale reductie: $80 + 122 + 0 + 54$ mol = 256 mol/ha/ja.

Verminderde reductie t.o.v. positieve scenario: 130 mol/ha/ja.

Resultaten

Mochten de verwachtingen met betrekking tot stikstofreductie als gevolg van buitenlands beleid en de meegaande trend van de meetcorrectie op de afname van stikstofdeposities negatief uit pakken (waarbij beleid NL / ZH gelijk blijft) heeft dat een enorme impact op Solleveld en Kapittelduinen. Waar in het optimistische scenario de gemiddelde depositie met 386 mol per hectare per jaar daalt blijft daar in het pessimistische scenario (met betrekking tot buitenlandse bronnen en meetcorrectie) nog maar 256 mol van over. De 130 mol onzekerheid tussen de twee scenario's is groter dan de bijdrage die er redelijkerwijs met een gebiedsgerichte aanpak (binnen 5km) kan worden gerealiseerd.

Rekenvoorbeeld Nieuwkoop

Gemiddelde depositie: 1110 mol/ha/ja.

Gemiddelde overbelasting overbelaste natuur: 350 mol/ha/ja.

Depositie afkomstig uit buitenland: 365 mol/ha/ja.

Depositie afkomstig uit buitenland verwachting 2030: 255 mol/ha/ja.

Gemiddelde depositie afkomstig van binnen 5km (gebiedsgericht): 505 mol/ha/ja

Meetcorrectie: 30 mol/ha/ja

1. Optimistische scenario

Aannamen: Generiek 20% in hele land en gebiedsgericht 38% (dus 18% meer dan generiek) voor alle sectoren. Meetcorrectie verminderd mee met de generieke 20% reductie.

Reductie buitenland: 110 mol/ha/ja.

Reductie generiek binnenland: $(1110 - 365 - 30) / 5 = 143$ mol/ha/ja.

Reductie meetcorrectie: $30 / 5 = 6$ mol/ha/ja.

Reductie gebiedsgericht (extra): $505 * 0.18 = 91$ mol/ha/ja.

Totale reductie: $110 + 143 + 6 + 91 \text{ mol} = 350 \text{ mol/ha/ja}$.

2. Pessimistisch scenario

Aannamen: Generiek 20% in hele land en gebiedsgericht 38% (dus 18% meer dan generiek) voor alle sectoren. Meetcorrectie blijft onveranderd (gezien bron onbekend) en de buitenlandse depositie verminderd maar met de helft van de verwachte depositievermindering. In dit scenario blijft de inzet van Nederland en de provincie Zuid-Holland dus gelijk, maar valt de reductie van de meetcorrectie en de buitenlandse stikstofaanpak lager uit.

Reductie buitenland: $110 * 0.5 = 55 \text{ mol/ha/ja}$.

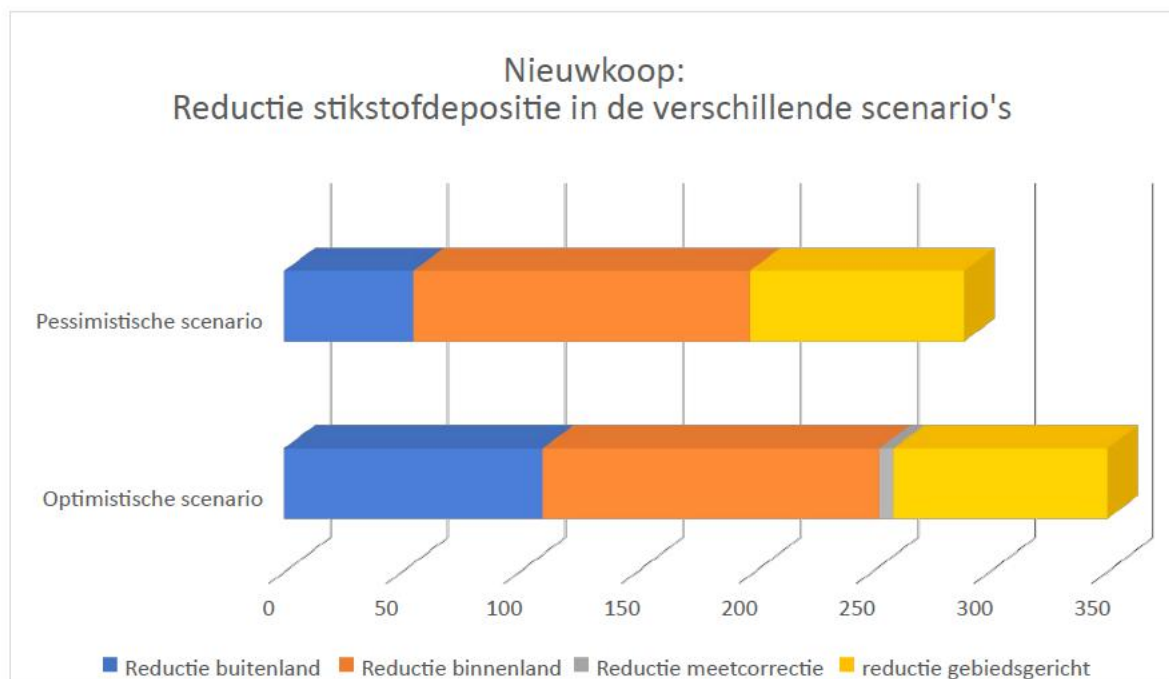
Reductie generiek binnenland: $(1110-365-30) / 5 = 143 \text{ mol/ha/ja}$.

Reductie meetcorrectie: 0 mol/ha/ja .

Reductie gebiedsgericht (extra): $505 * 0.18 = 91 \text{ mol/ha/ja}$.

Totale reductie: $110 + 143 + 6 + 91 \text{ mol} = 289 \text{ mol/ha/ja}$.

Verminderde reductie t.o.v. positieve scenario: 61 mol/ha/ja .

Resultaten

Mochten de verwachtingen met betrekking tot stikstofreductie als gevolg van buitenlands beleid en de meegaande trend van de meetcorrectie op de afname van stikstofdeposities negatief uit pakken (waarbij beleid NL / ZH gelijk blijft) heeft ook impact op Nieuwkoop maar wel in mindere maten. Waar in het optimistische scenario de gemiddelde depositie met 350 mol per hectare per jaar daalt blijft daar in het pessimistische scenario (met betrekking tot buitenlandse bronnen en meetcorrectie) nog maar 289 mol van over. De 61 mol onzekerheid tussen de twee scenario's is aanzienlijk, maar in verhouding met de (minimale) gebiedsgerichte heeft deze minder impact dan op gebieden langs de kuststrook.

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2023-12-15 11:27:51.738000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Presentatie actualisatie AERIUS voor gemeenten
 "
 Hoi [art.5.1-2e]

We hebben deze analyse vanuit stikstof gedeeltelijk gedaan, maar dat gaat vooral over de impact op de stikstofdoelen (bijvoorbeeld % areaal onder de KDW in de verschillende N2000-gebieden). Deze update is ook per brief naar PS gegaan. Een uitgebreide analyse wat dat precies voor de natuur in de verschillende N2000gebieden betekend hebben wij (nog) niet gedaan, omdat dat verzoek vanuit de collega's van natuur nog niet gekomen is. Ik heb de Lid-GS brief in de bijlage opgenomen.

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Verzonden: vrijdag 15 december 2023 11:18
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl> ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Onderwerp: FW: Presentatie actualisatie AERIUS voor gemeenten

Hoi [art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

Zie verzoek vanuit Natuurmonumenten. Wat zou onze reactie zijn?

Bvd, [art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] natuurmonumenten.nl
 <mailto:[art.5.1-2e]@natuurmonumenten.nl> >
 Verzonden: vrijdag 15 december 2023 10:06
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 Onderwerp: Presentatie actualisatie AERIUS voor gemeenten

Hallo [art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

Ik hoorde dat je opdrachtgever bent geworden bij de provincie voor het stikstofdossier. Gefeliciteerd hiermee! Flinke klus lijkt me.

Nu heb ik meteen een vraag voor je . We ontvingen een heel mooi overzicht van de provincie Zeeland met de impact analyse vanuit Aeries rondom stikstof (zie bijlage).

Ik had het ook aan art.5.1-2e gevraagd, vanwege de impact op N2000, maar ze is een aantal weken afwezig, vandaar dus nu ook de vraag aan jou. Is er iemand in jouw team dat zich hiermee bezighoudt en dit overzicht ook heeft? Daar zouden we (als NM) namelijk wel zeer in geïnteresseerd zijn.

Alvast

bedankt!

Met vriendelijke

groet,

art.5.1-2e

art.5.1-2e

art.5.1-2e

art.5.1-2e

art.5.1-2e

www.natuurmonumenten.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.natuurmonumenten.nl%2F&data=05%7C02%7Cart.5.1-2e
%40pzh.nl
%7Ce17f3153ab494967a2c808dbfd571d39%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638382323443231425%7CUnknown
%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjEkaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=NDpT2UyRPixJFt6raEqmwCS6zcbecQtLj9SVXxHPjpU
%3D&reserved=0>

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Ftwitter.com%2FNatuurmonument&data=05%7C02%7Cart.5.1-2e
%40pzh.nl
%7Ce17f3153ab494967a2c808dbfd571d39%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638382323443231425%7CUnknown
%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjEkaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=Y4FCMBFCUp2VZ2VSJxN4Taisd1q4y0ZJ6ZKb80m6S7w
%3D&reserved=0> <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fnatuurmonumenten&data=05%7C02%7Cart.5.1-2e
%40pzh.nl
%7Ce17f3153ab494967a2c808dbfd571d39%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638382323443231425%7CUnknown
%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjEkaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=2CcXBRZG8ZPqgaovahcxadPGc8I3hyH06nLw3d0fzfuM
%3D&reserved=0> <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.linkedin.com%2Fcompany%2Fnatuurmonumenten&data=05%7C02%7Cart.5.1-2e
%40pzh.nl
%7Ce17f3153ab494967a2c808dbfd571d39%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638382323443231425%7CUnknown
%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjEkaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=aVPW%2B6FIkQJmmTYVLH2IzLQxMXoJrGFrkAvNf66TqFg

donderdag, vrijdag

Van: [art.5.1-2e] zeeland.nl <mailto:[art.5.1-2e]@zeeland.nl> >
Verzo november 2023 09:36
Aan: [art.5.1-2e] gemeentesluis.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@gemeentesluis.nl> > ; [art.5.1-2e]
[art.5.1-2e] gemeentesluis.nl <mailto:[art.5.1-2e]@gemeentesluis.nl> >; [art.5.1-2e]
[art.5.1-2e] terneuzen.nl <mailto:[art.5.1-2e]@terneuzen.nl> >;
[art.5.1-2e] gemeente Hulst' [art.5.1-2e] gemeentehulst.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@gemeentehulst.nl> >; [art.5.1-2e] reimerswaal.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@reimerswaal.nl> > ; [art.5.1-2e] reimerswaal.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@reimerswaal.nl> >; [art.5.1-2e] kapelle.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@kapelle.nl> > ; [art.5.1-2e] kapelle.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@kapelle.nl> >; [art.5.1-2e] kapelle.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@kapelle.nl> > ; [art.5.1-2e] hetzeeuwse-landschap.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@hetzeeuwse-landschap.nl> > ; [art.5.1-2e]
[art.5.1-2e] hetzeeuwse-landschap.nl <mailto:[art.5.1-2e]@hetzeeuwse-landschap.nl> >;
[art.5.1-2e] staatsbosbeheer
<mailto:[art.5.1-2e]@staatsbosbeheer.nl> > ; [art.5.1-2e]
[art.5.1-2e] osbeheer.nl <mailto:[art.5.1-2e]@osbeheer.nl> > ; [art.5.1-2e]
[art.5.1-2e] zeeland.nl
[art.5.1-2e]
[art.5.1-2e] zeeland.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@zeeland.nl> >
CC: [art.5.1-2e] zeeland.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@zeeland.nl> > ; [art.5.1-2e] zeeland.nl
<mailto:[art.5.1-2e]@zeeland.nl> >

Onderwerp: Presentatie actualisatie AERIUS voor gemeenten

Goedemorgen,

Afgelopen maandag vond via MS-Teams een informatieve bijeenkomst plaats over de jaarlijkse actualisatie van het rekenprogramma Aerijs en de gevolgen die dit voor de Natura 2000-gebieden in uw gemeenten heeft.

Bijgaand de presentatie die [art.5.1-2e] tijdens deze bijeenkomst gaf. Hieraan zijn de donuts die de bijdrage van de verschillende sectoren op de stikstofdepositie van de desbetreffende Natura 2000-gebieden tonen, toegevoegd.

Tijdens de bijeenkomst vroeg de heer [art.5.1-2e] naar het effect van gewijzigde grondwaterstand voor stikstof in de bodem. We hebben dit nagevraagd en meer water leidt tot meer afbraak van het nitraat in de bodem tot uiteindelijk stikstof gas (dit is een bacterieel proces in de bodem). Meer informatie vindt u op de website van het RIVM: Stikstof in bodem en water | RIVM
<[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.rivm.nl%2Flandelijk-meetnet-effecten-mestbeleid%2Fstikstof-in-bodem-en-water&data=05%7C02%7C\[art.5.1-2e\]40pzh.nl%7Ce17f3153ab494967a2c808dbfd571d39%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638382323443231425%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjE6IkhawwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=gXrgVh87xx2BJOV%2F%2FimbkzQsXFq1DQxA2xGJWVCo0sk%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.rivm.nl%2Flandelijk-meetnet-effecten-mestbeleid%2Fstikstof-in-bodem-en-water&data=05%7C02%7C[art.5.1-2e]40pzh.nl%7Ce17f3153ab494967a2c808dbfd571d39%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638382323443231425%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjE6IkhawwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=gXrgVh87xx2BJOV%2F%2FimbkzQsXFq1DQxA2xGJWVCo0sk%3D&reserved=0)> . Een effect op luchtemissies van ammoniak van watergrondstand wordt daarin niet beschreven.

Aan Provinciale Staten

Lid Gedeputeerde Staten

F. (Frank) Rijkaart

Contact

f.rijkaart@pzh.nl

Provinciehuis

Postbus 90602

2509 LP Den Haag T 070 -

441 66 11

<http://www.zuid-holland.nl>

Datum

Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk

NOG IN TE VULLEN

Uw kenmerk

Bijlagen

geen

Onderwerp

Update omtrent actualisatie AERIUS Monitor 2023

Geachte Statenleden,

Zoals aangekondigd in de brief omtrent de actualisatie van AERIUS¹ zou er nog een brief volgen over de actualisatie van AERIUS Monitor wanneer deze beschikbaar is. Op donderdag 26 oktober is AERIUS Monitor geactualiseerd. Hierbij een analyse van de impact van de actualisatie op de provincie Zuid-Holland.

Bij de actualisatie van AERIUS Monitor zijn er naast de jaarlijkse 'standaard' actualisaties twee belangrijke wijzigingen die veel invloed hebben op de uitkomsten zoals deze in AERIUS Monitor terug te zien zijn. Dit betreft het updaten van de Kritische Depositie Waarde (KDW) van vele habitattypen en het gebruik van meer recente kalibratiejaren.

Update van de KDW's

Vorig jaar is een evaluatierapport²³ verschenen waarin de nieuwste inzichten over de kritische depositiewaarden (KDW) van stikstof zijn verwerkt. Deze evaluatie wordt elke 10 jaar uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie. Omdat dit rapport

¹ Update omtrent actualisatie AERIUS 2023 (notubiz.nl)

² https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/1410/publikationen/2022-10-12_texte_110-

³ [review revision empirical critical loads.pdf](#)

is gebaseerd op natuurtypen en niet op habitattypen, heeft het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselveiligheid (LNV) opdracht gegeven aan Wageningen University and Research (WUR) om dit rapport te vertalen naar de Nederlandse situatie.

Uit deze doorvertaling van de WUR¹ blijkt dat de KDW voor een groot aantal habitattypen moet worden bijgesteld naar een lagere waarde. Slechts voor twee (sub)habitattypen kan een hogere KDW worden aangenomen.

Ook in Zuid-Holland liggen er in de verschillende Natura-2000 gebieden habitattypen waarvan de KDW wijzigt, zowel positief (hogere KDW na actualisatie) als negatief (lagere KDW na actualisatie). In het algemeen zorgt deze actualisatie voor dat in de Natura-2000 gebieden de KDW gemiddeld lager komt te liggen. Met gelijkblijvende deposities leidt dit tot een gemiddeld grotere overbelasting en een lager percentage van het areaal dat zich onder de KDW bevindt.

Update van de kalibratiejaren

Het AERIUS model wordt gekalibreerd aan de hand van metingen in en rondom de Natura-2000 gebieden. Deze metingen worden uitgevoerd om te kijken of de gemodelleerde depositie afwijkt van de daadwerkelijke depositie in de Natura-2000 gebieden. Dit verschil wordt vervolgens gecorrigeerd aan de hand van de meetcorrectie.

Met de update naar meer recentere meetjaren blijkt dat de gemeten gemiddelde depositie in die jaren hoger lag dan in de jaren daarvoor. Dit leidt tot een toename van berekende de depositie in de Natura-2000 gebieden en daarmee een gemiddelde hogere overschrijding van de KDW en een afname van het areaal onder de KDW.

De impact op Zuid-Holland

In Zuid-Holland liggen in verhouding met de rest van Nederland relatief weinig habitattypen waarvan de KDW verlaagd is, wat leidt tot minder extreme wijzigingen in het areaal onder de KDW dan in sommige Natura-2000 gebieden elders in het land. Echter is de impact wel behoorlijk, zoals de tabel hieronder inzichtelijk maakt. Hierin zijn 2 belangrijke graadmeters

	Gemiddel overbelasting [mol/ha/jr]			Percentage natuurareaal onder de KDW [%]		
	Monitor '23 (2021)	Monitor '22 (2020)	Toename	Monitor '23 (2021)	Monitor '22 (2020)	Vershil
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	336	201	136	42%	42%	0%
Lingegebied & Diefdijk-Zuid	131	90	41	44%	56%	-12%
Biesbosch	13	3	10	92%	97%	-5%
Kennemerland-Zuid	78	74	5	75%	75%	0%
Coepelduynen	15	6	9	86%	94%	-8%
Meijndel & Berkheide	73	55	17	70%	79%	-9%
Solleveld en Kappitelduinen	134	87	47	61%	63%	-2%
Westduinpark & Wapendal	129	58	71	66%	80%	-14%
Voornes Duin	83	30	53	74%	83%	-9%
Duinen Goeree & Kwade Hoek	7	36	-29	93%	81%	12%
Grevelingen	0	0	0	100%	100%	0%
Voordelta	0	0	0	100%	100%	0%
Krammer-Volkerak	5	1	3	97%	99%	-2%

weergegeven, de gemiddelde overbelasting op de hexagonen die overbelast zijn (versimpeld: Hoeveel mol stikstof valt er gemiddeld teveel op natuur waar te veel stikstof op valt) en welk aandeel van de natuur in onze Natura-2000 gebieden niet overbelast is (stikstofdepositie is lager dan KDW).

In twee van de Natura-2000 gebieden is geen sprake van verandering en in één Natura-2000 gebied is het areaal onder de KDW toegenomen (Duinen Goeree & Kwade Hoek) als gevolg van hogere KDW's van de daar voorkomende habitattypen. In de rest van de Natura-2000 gebieden is de gemiddelde overbelasting toegenomen en is het areaal onder de KDW afgenomen met de actualisatie van AERIUS Monitor.

De exacte impact verschilt per natuurgebied, zo is in het Natura-2000 gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck de overbelasting fors toegenomen (van 201 mol per hectare naar 336 mol per hectare) maar leidt dit niet tot meer overbelaste natuur, terwijl in de Biesbosch een toename van 10 mol overbelasting per hectare per jaar (van 3 naar 13 mol gemiddelde overbelasting) leidt tot een afname van 5 procent punt areaal onder de KDW.

Belangrijk is om te beseffen dat de actualisatie van AERIUS met nieuwe KDW's de staat van de natuur niet verandert.

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/8f8b16dd-0f19-4139-97b4-5b2c990fd159/file>

Substantiële reductie van stikstofuitstoot was nodig en blijft ook in de nieuwe situatie nodig. Echter leidt dezelfde reductie tot een lager doelbereik omdat blijkt dat de natuur nog slechter tegen stikstof kan dan eerder aangenomen. 88.

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat het moeilijker zal worden om het doelbereik van 74% onder de KDW in 2035 te behalen. Hiervoor zal meer reductie van stikstofemissies moeten worden gerealiseerd dan eerder berekend met de 'oude KDW's'. Of én op welke manier dit gaat leiden tot hogere reductiedoelstellingen is op dit moment onduidelijk. Dit wordt op dit moment nader onderzocht door de minister.

Hoogachtend,

F. (Frank) Rijkaart

Meer informatie www.zuid-holland.nl/contact

Actualisatie Aerius (monitor)

Sectortafel 17-02-2023

Door:

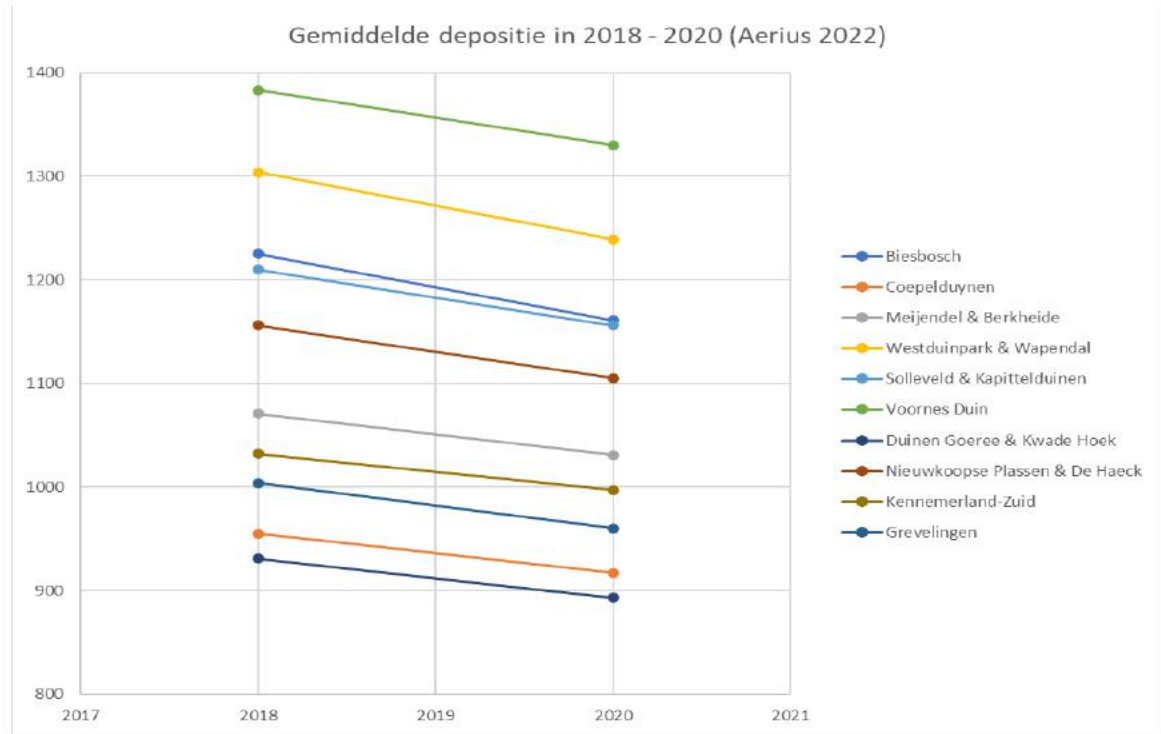
Wat is er veranderd in Aerius 2022?

- Nieuwe achtergrondkaarten Buitenland (Duitsland).
- Nieuwe kaart bebouwde omgeving NL (laatste actualisatie was 2015).
- Nieuwe luchtstromingsmodellen.

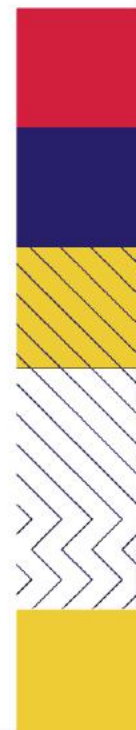
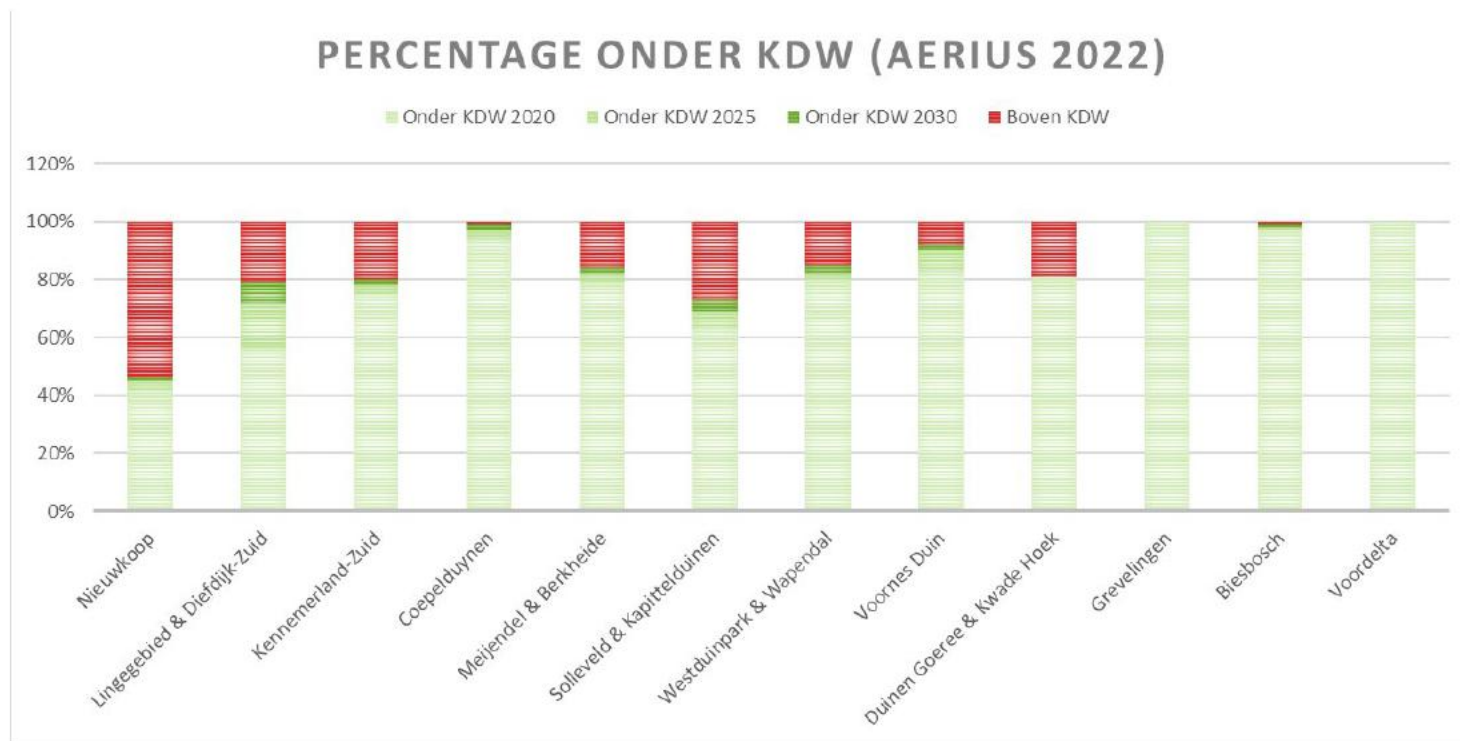

Gemiddelde depositie 2018 en 2020 (monitor 2022)

- Afname van depositie op alle relevante N2000-gebieden in Zuid-Holland.

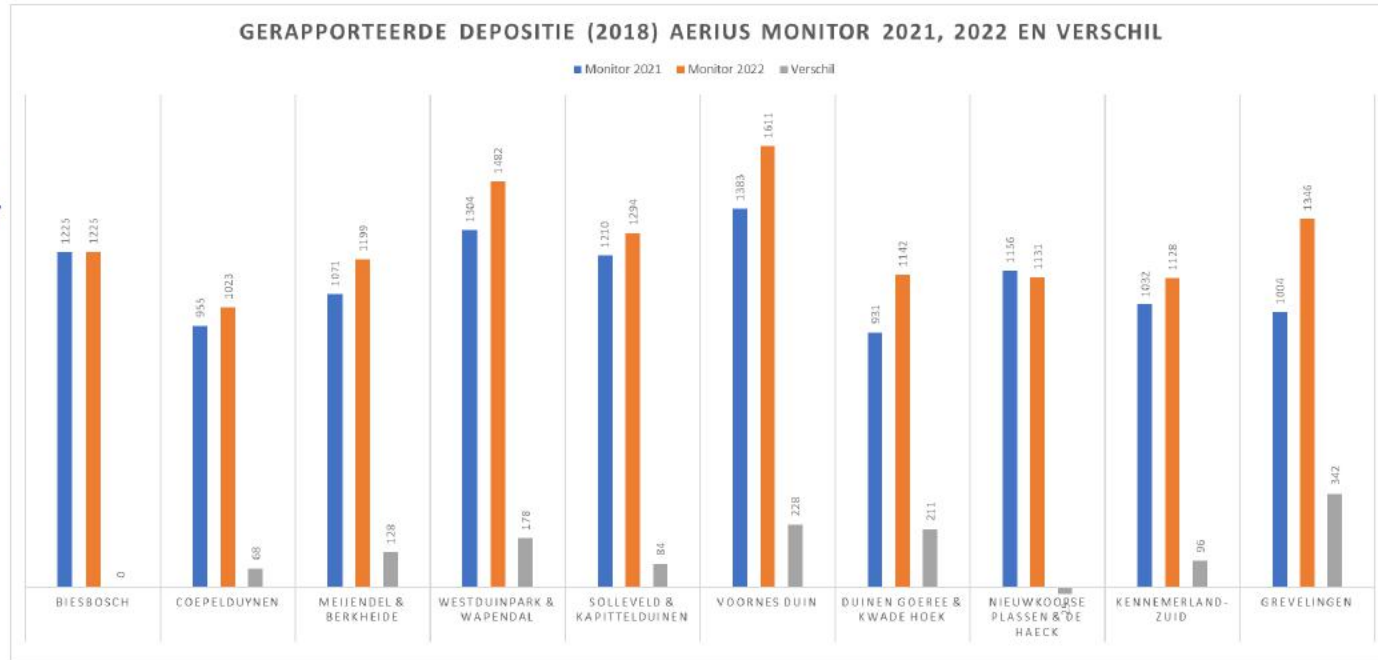

Doelbereik KDW

Depositie 2018 in monitor 2022 en 2021

- Over het algemeen is de depositie (exc. meetcorrectie) voor 2018 omhoog bijgesteld. Voor Nieuwkoop is deze echter iets afgenomen.

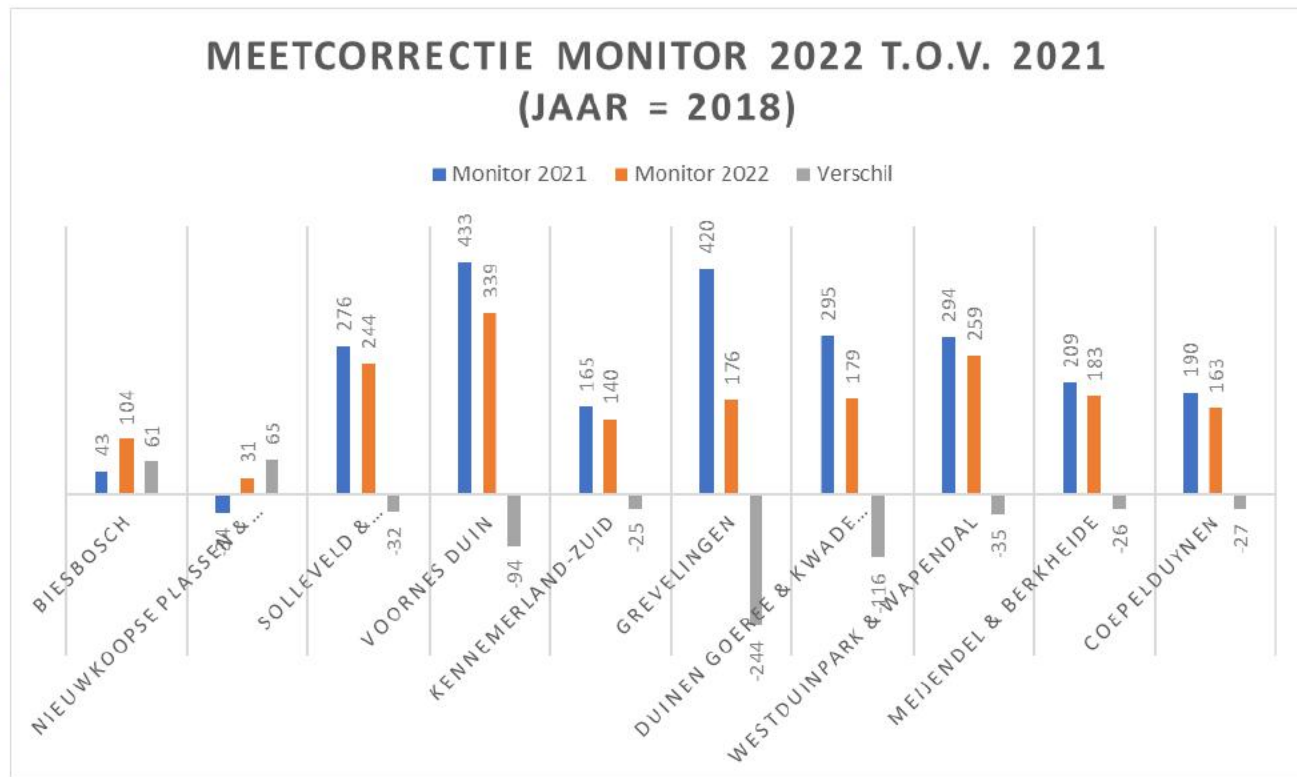
Meetcorrectie monitor 2022 t.o.v. monitor 2021

De meetcorrectie is in bijna alle gebieden afgenomen.

Gemiddeld is de meetcorrectie 47,3 mol/ha/jr lager.

Gemiddelde meetcorrectie 2020: 160 mol/ha/jr.

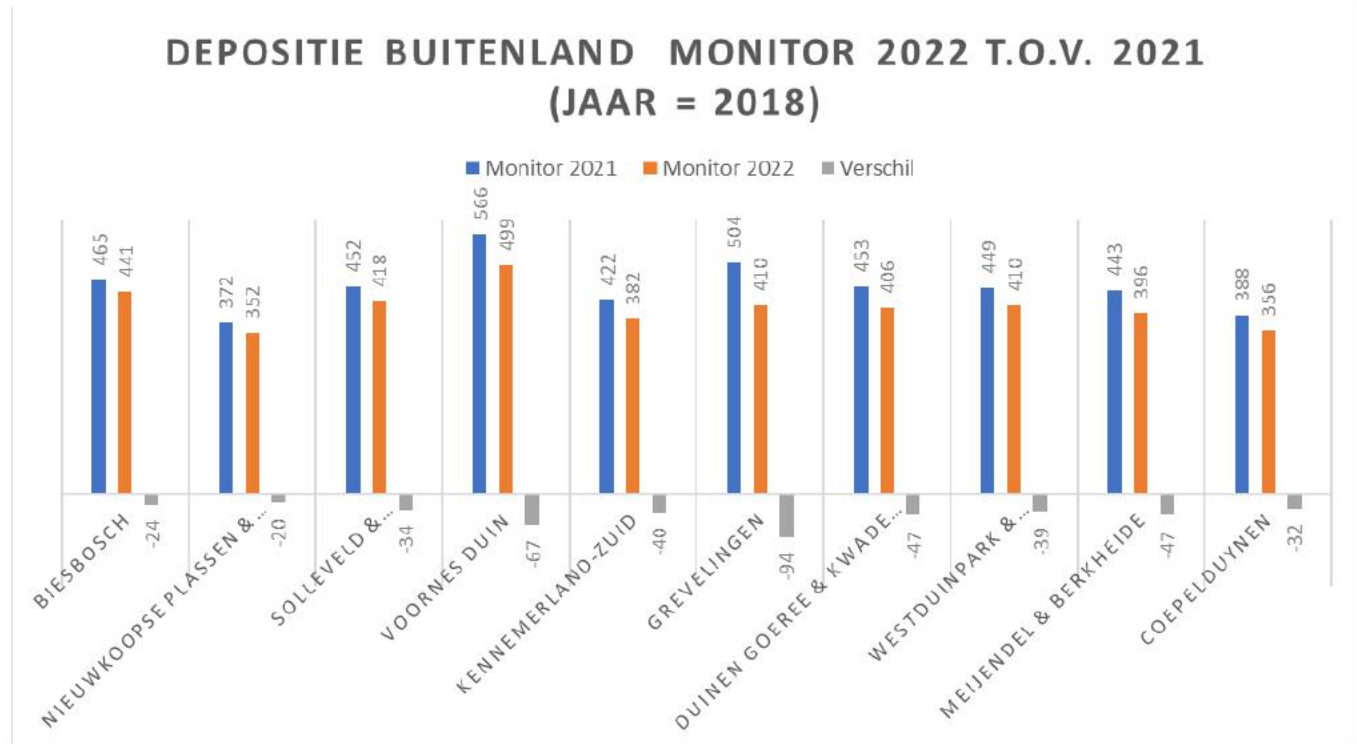
provincie Zuid-Holland

Depositie Buitenland monitor 2022 t.o.v. 2021

De berekende
depositie vanuit het
buitenland voor
2018 is afgenomen.
Gemiddeld is deze
44,4 mol/ha/jr
omlaag bijgesteld.

provincie Zuid-Holland

Wat valt er op?

- Binnenlandse depositie omhoog bijgesteld.
- Meetcorrectie en buitenland depositie omlaag bijgesteld.
- Voorzichtige daling te zien tussen 2018 en 2020.
- Hoger percentage areaal onder KDW (nu en prognose 2025 en 2030) dan in Aerius 2021.

Wat betekenen de jaarlijkse actualisaties?

- Reductiedoelen zijn er niet alleen voor KDW-doelbereik. Doelen veranderen daarom niet door actualisatie Aerius.
- Globale beeld blijft in stand, ondanks veranderingen door actualisatie van de modellen / kaartlagen.
- Focus op de lange termijn oplossingen, dus niet blind staren op de jaarlijkse updates.

Van: art.5.1-2e
Aan:
Onderwerp: RE: presentaties sectortafel
Datum: donderdag 16 februari 2023 10:14:00
Bijlagen: [Actualisatie Aerius Monitor Sectortafel.pptx](#)

Hoi art.5.1-2e

Hierbij mijn presentatie voor de sectortafel van morgen.

Groetjes,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 15 februari 2023 13:29

Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>; art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>; art.5.1-2e <art.5.1-2e@pzh.nl>

Onderwerp: presentaties sectortafel

Beste collega's,

Graag ontvang ik uiterlijk morgen van jullie de volgende presentaties voor de sectortafel:

- Stand van zaken gebieden ZH-PLG
- Presentatie Rijksbrieven (grotendeels de presentatie die art.5.1-2e tijdens het BCO gisteren gaf neem ik aan?).
- Presentatie over AERIUS doo art.5.1-2e

Stuur maar aan mij, dan zet ik ze wel op Ibabs.

Groeten,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e
 Verzonden: 2023-09-06 16:21:51.271000+00:00
 Aan: art.5.1-2e
 CC:
 Onderwerp: Re: Proces impactanalyse actualisatie KDW en AERIUS
 "

Wat ik ervan begrepen heb hadden we dus inderdaad een negatieve meercorrectie (gemiddeld in NL, door duingat niet in ZH) en gaat deze dus nu flink omhoog.

Maar helemaal precies begrijpen doe ik het ook niet...

Verzonden vanaf Outlook voor Android <<https://aka.ms/AAb9ysg>>

From: art.5.1-2e pzh.nl>
 Sent: Wednesday, September 6, 2023 4:02:16 PM
 To: art.5.1-2e pzh.nl>
 Subject: Re: Proces impactanalyse actualisatie KDW en AERIUS

Thanks. Ik vraag me nu wel af hoe ze die meetcorrectie berekenen. Op pagina 5 van de presentatie zie je dat de modelwaarden tot 2017 altijd hoger waren dan de metingen. Sinds 2017 is dat niet meer zo en vallen juist de metingen hoger uit dan de modelwaarden. Mijn 'boeren verstand' zegt dan dat we afgelopen jaren een negatieve meetcorrectie zouden moeten hebben gehad- maar dat is niet zo. Enig idee hoe dat precies zit? (Geloof prima dat het klopt, maar snap het intuïtief niet echt.)

art.5.1-2e

From: art.5.1-2e pzh.nl>
 Sen 2023 13:42
 To: art.5.1-2e pzh.nl>
 Subject: FW: Proces impactanalyse actualisatie KDW en AERIUS

Misschien wel interessant voor jou om de presentatie te zien.

Van: art.5.1-2e bij12.nl>
 Verzonden: woensdag 6 september 2023 11:58
 Aan: art.5.1-2e bij12.nl > art.5.1-2e
 art.5.1-2e bij12.nl> ; art.5.1-2e ipo.nl> ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e bij12.nl > art.5.1-2e provinciegroningen.nl> ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e brabant.nl> ; art.5.1-2e noord-holland.nl> ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e overijssel.nl> ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e overijssel.nl> ; art.5.1-2e ru d >;
 art.5.1-2e drenthe.nl> ; art.5.1-2e prvl limburg.nl ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl> ; art.5.1-2e fryslan.frl ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e gelderland.nl> ; art.5.1-2e bij12.nl>; art.5.1-2e
 art.5.1-2e zeeland.nl>

Onderwerp: FW: Proces impactanalyse actualisatie KDW en AERIUS

Ter info zeker ook aan de werkgroep M&D. Met dank voor jullie vragen gisteren. Ik ging ervan uit dat jullie adressen met het doorsturen van de uitnodiging gisteren, automatisch in dit agenda item terecht zouden komen. Was kennelijk niet het geval. Groet, art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e

Verzo 10:38
 Aan: art.5.1-2e [redacted] bij12.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] i12.nl>
 >; art.5.1-2e [redacted] ipo.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] ipo.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] minlnv.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] minlnv.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] rivm.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] rivm.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] bij12.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] bij12.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] ipo.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] ipo.nl> >; art.5.1-2e [redacted] ipo.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] ipo.nl> >; art.5.1-2e [redacted] brabant.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] brabant.nl>;
 art.5.1-2e [redacted] l <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] drenthe.nl>;
 art.5.1-2e [redacted] flevoland.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] flevoland.nl>;
 art.5.1-2e [redacted] nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] gelderland.nl>;
 art.5.1-2e [redacted] provinciegroningen.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] provincieg r >;
 art.5.1-2e [redacted] prvl limburg.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] prvl limburg.nl>; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] noord-holland.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] noord-holland.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] overijssel.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] ove r >;
 art.5.1-2e [redacted] provincie-utrecht.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] provincie-
 utrecht. [redacted] art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> >; art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] pzh.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] ryan.frl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] an.frl>; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] l <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] zh.nl> >; art.5.1-2e [redacted] brabant.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] brabant.nl>; art.5.1-2e [redacted] ipo.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] ipo.nl>;
 art.5.1-2e [redacted] gelderland.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] gelderland.nl>; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] bij12.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] bij12.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] bij12.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] nl> >;
 art.5.1-2e [redacted] provincie-utrecht.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] provincie-utrecht.nl>;
 art.5.1-2e [redacted] prvl limburg.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] prvl limburg.nl>; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] ij12.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] bij12.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] overijssel.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] overijssel.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] art.5.1-2e [redacted] provincie-utrecht.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] pro v t.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] pzh.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] pzh.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> >; art.5.1-2e [redacted] mmgadvies .
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] mmgadvies.nl> >; art.5.1-2e [redacted] ipo.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] ipo.nl> >; art.5.1-2e [redacted] gelderland.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] gelderland . >; art.5.1-2e [redacted] prvl limburg.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] prvlimbu r >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] frysland.frl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] frysland.frl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] ipo.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] > >; art.5.1-2e [redacted] brabant.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] brabant.nl> >; art.5.1-2e [redacted] rijssel.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] overijssel.nl> >; art.5.1-2e [redacted] gelderland.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] gelderland.nl> >; art.5.1-2e [redacted] flevoland.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] flevoland.nl> >; art.5.1-2e [redacted] nciegroningen.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] rovinciegroningen.nl> >; art.5.1-2e [redacted] pzh.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] pzh.nl> >; art.5.1-2e [redacted] brabant.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] brabant.nl> >; art.5.1-2e [redacted] brabant.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] brabant.nl> >; art.5.1-2e [redacted] noord-holland.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] noord-holland.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] provinciegroningen.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] provinciegroningen.nl> >
 CC: art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> >; art.5.1-2e [redacted] noord-holland.nl
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] noord-holland.nl> >; art.5.1-2e [redacted] pluriform.org
 <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted] pluriform.org> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] minlnv.nl <mailto: [redacted] art.5.1-2e [redacted]

Onderwerp: RE: Proces impactanalyse actualisatie KDW en AERIUS

Beste collega's van provincies, min LNV en I&W, BIJJ12/IPSN,

Bijgaand de presentatie die [art.5.1-2e](#) (RIVM) gisteren heeft gegeven tijdens de bijeenkomst over de Actualisatie AERIUS 23 + nw KDW's. Tevens hierbij het verslag van de bijeenkomst.

Op dit moment zijn we bezig de afspraak over het vervolg (impact analyse met groepen provincies obv nog te leveren data RIVM) SMART te maken, cf. opmerking Tjeerd aan het eind van de bijeenkomst. Ook is er overleg over het proces richting AAC en BAC.

Dank voor jullie aandacht en geduld, met groeten,

[art.5.1-2e](#)

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: [art.5.1-2e](#) [bij12.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@bij12.nl>>

>

Verzo

Aan: [art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

[brabant.nl](#)

<<mailto:art.5.1-2e@brabant.nl>> ;

<<mailto:art.5.1-2e@drenthe.nl>> ;

[flevoland.nl](#)

<<mailto:art.5.1-2e@flevoland.nl>> ;

[gelderland.nl](#)

<<mailto:art.5.1-2e@gelderland.nl>> ;

[provinciegroningen.nl](#)

<<mailto:art.5.1-2e@provinciegroningen.nl>> ;

[prvlimburg.nl](#)

<<mailto:art.5.1-2e@prvlimburg.nl>> ;

[overijssel.nl](#) ;

[provincie-utrecht.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@provincie-utrecht.nl>> ;

[fryslan.frl](#) <<mailto:art.5.1-2e@fryslan.frl>> ;

[fryslan.frl](#) ;

[brabant.nl](#) <

[nt.nl](#)> ;

[ipo.nl](#)

<<mailto:art.5.1-2e@po.nl>> ;

<<mailto:art.5.1-2e@gelderland.nl>> ;

[provincie-utrecht.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@provincie-utrecht.nl>> ;

[prvlimburg.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@prvlimburg.nl>> ;

[gelderland.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@gelderland.nl>> ;

[gelderland.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@gelderland.nl>> ;

[gelderland.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@gelderland.nl>> ;

[flevoland.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@flevoland.nl>> ;

[flevoland.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@flevoland.nl>> ;

[provinciegroningen.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@provinciegroningen.nl>> ;

[pzh.nl](#) <<mailto:art.5.1-2e@pzh.nl>> ;

art.5.1-2e

CC: [redacted] pluriform.org
 <mailto:[redacted] pluriform.org>
 Onderwer actanalyse actualisatie KDW en AERIUS
 Tijd: dinsdag 5 september 2023 15:30-17:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
 Locatie: Microsoft Teams-vergadering

Hierbij nodig ik je uit om samen met Daniël Borsje (LNV) en Wouter Marra (RIVM) informatie te delen over het proces m.b.t. de impactanalyse van de actualisatie van de KDW en AERIUS.

Groet

art.5.1-2e

Microsoft Teams-vergadering

Neem deel vanaf uw computer, mobiele app of apparaat voor vergaderruimte

Klik hier om deel te nemen aan de vergadering

<https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_ZmYwY2JhODctOWRmZC00Zjg4LWI0M2QtMzExMzY5ZjZhYzFm%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%223e59eba2-be15-48b7-a6f5-90ea332822f8%22%2c%220id%22%3a%22770e9181-8e43-4d5e-91f0-ed9fb775a1d5%22%7d>

Vergadering-id: 346 403 264 965

Wachtwoordcode: JKiogm

Teams downloaden <[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.microsoft.com%2Fen-us%2Fmicrosoft-teams%2Fdownload-app&data=05%7C01%7\[redacted\]40pzh.nl%7C8bbbc1d304c64af79bd108dbaee1e0c0%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638296057383086989%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=QD7Jn08KQ972PZn6y2dfIjMbtgEaRxqpyqtLNhcKefY%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.microsoft.com%2Fen-us%2Fmicrosoft-teams%2Fdownload-app&data=05%7C01%7[redacted]40pzh.nl%7C8bbbc1d304c64af79bd108dbaee1e0c0%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638296057383086989%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=QD7Jn08KQ972PZn6y2dfIjMbtgEaRxqpyqtLNhcKefY%3D&reserved=0)> | Deelnemen op het web
 <[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.microsoft.com%2Fmicrosoft-teams%2Fjoin-a-meeting&data=05%7C01%7\[redacted\]40pzh.nl%7C8bbbc1d304c64af79bd108dbaee1e0c0%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638296057383086989%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=B3hvx0VMQR8D6nXZIQZ0IaaKnysgAs8%2BnvQHK5%2FswM%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.microsoft.com%2Fmicrosoft-teams%2Fjoin-a-meeting&data=05%7C01%7[redacted]40pzh.nl%7C8bbbc1d304c64af79bd108dbaee1e0c0%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638296057383086989%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=B3hvx0VMQR8D6nXZIQZ0IaaKnysgAs8%2BnvQHK5%2FswM%3D&reserved=0)>

Meer informatie <[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Faka.ms%2FJoinTeamsMeeting&data=05%7C01%7C\[redacted\]40pzh.nl%7C8bbbc1d304c64af79bd108dbaee1e0c0%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638296057383086989%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=pwVRWI82UKGvVx%2Fbndnv0tCQJIqouQ4Xv4dn%2FqFqKc%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Faka.ms%2FJoinTeamsMeeting&data=05%7C01%7C[redacted]40pzh.nl%7C8bbbc1d304c64af79bd108dbaee1e0c0%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638296057383086989%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=pwVRWI82UKGvVx%2Fbndnv0tCQJIqouQ4Xv4dn%2FqFqKc%3D&reserved=0)> | Opties voor vergadering
 <<https://teams.microsoft.com/meetingOptions/?organizerId=770e9181-8e43-4d5e->

Van: art.5.1-2e
 Verzonden: 2022-10-27 15:24:12.698000+00:00
 Aan: art.5.1-2e
 CC:
 Onderwerp: RE: Snel antwoord
 "

Hoi art.5.1-2e

Het is zo dat het Aerius-model (zeker aan de randen van NL, waaronder de kust) niet dezelfde waardes berekend als de metingen waardoor er gewerkt wordt met een meetcorrectie. Tot 2021 werd deze meetcorrectie 'ammoniak uit zee' genoemd maar er is inderdaad gedegen twijfel of deze ammoniak daadwerkelijk uit zee komt. Het 'wegvallen' van deze depositie lijkt niet aannemelijk aangezien metingen deze depositie laten zien, het is echter onduidelijk waar deze depositie vandaan komt.

Tot zo ver mijn inhoudelijke reactie, hieronder een persoonlijke notie:

Om daarmee de hele GGA-aanpak stil te leggen omdat er 10-20% onduidelijkheid is waar de stikstofdepositie vandaan komt lijkt mij wat overdreven. Er is te veel emissie (in de GGA maar eigenlijk geldt dat in heel NL) en daar moet wat aan gedaan worden. Het in twijfel trekken of dat wel nodig is omdat het onduidelijke deel van de depositie zou 'verdwijnen' leidt daarmee zeker niet tot een oplossing.

De vraag bevredigend beantwoorden is dan ook lastig. Ik zou het er op houden dat eraan gewerkt wordt (waarbij onduidelijk of er überhaupt ooit een eenduidig antwoord zal komen) maar dat stappen in de goede richting vanuit de GGA alleen maar kunnen bijdragen en zeker niet 'voor niks' zouden kunnen zijn. De GGA-aanpak hoeft daarom niet te wachten op de resultaten van dit onderzoek.

Hopelijk heb je hier wat aan.

Met vriendelijke groet,

art.5.1-2e

Beleidsmedewerker data

Stikstofopgave

M art.5.1-2e

E art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <http://www.zuid-holland.nl/contact>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art.5.1-2e pzh.nl>
 Verzo
 Aan: art.5.1-2e pzh.nl>
 CC: art.5.1-2e
 Onde

Hoi art.5.1-2e

Vanavond gaat Meindert Stolk naar LTO Voorne-Putten en deze vraag is nog binnen gekomen. Kun jij daar een antwoord p formuleren?

In dit proces speelt nog mee dat in het RIVM-model Aerius een gedeelte 'stikstof van zee' wordt genoemd dat volgens deskundige [art.5.1-2e](#) niet bestaat. Er loopt een gezamenlijk onderzoek van provincies NH, Z and of dit klopt omdat dit veel invloed heeft op de stikstofopgave in de kustregio (vaak 20% of meer verschil in depositie als dit wegvalt en veel gebieden onder de Kritische Depositie Waarden komen). Volgens ons kun je zonder dat dit duidelijk is niet verder met GGA Stikstof. Wat is u mening?

Groetjes,

[art.5.1-2e](#)

Procesadviseur

Afdeling Projecten & Programma's

T [art.5.1-2e](#)
E [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#) pzh.nl>

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1

Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

[www.zuid-holland.nl](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2F&data=05%7C01%7C%7C671898a8efa84bda95bd08dab81c561e%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638024729095704897%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjEkaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=LHhZf55k4K3Y2W3P6MeTKvIh3eY7%2BL1j4GNRk9HVYY4%3D&reserved=0) <<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2F&data=05%7C01%7C%7C671898a8efa84bda95bd08dab81c561e%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638024729095704897%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjEkaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=LHhZf55k4K3Y2W3P6MeTKvIh3eY7%2BL1j4GNRk9HVYY4%3D&reserved=0>>

- Al uw informatie wordt vertrouwelijk behandeld. Persoons- of adresgegevens worden uitsluitend gebruikt waarvoor u ze heeft verstrekt. Uw e-mailbericht wordt op een goede en veilige manier gearchiveerd.

- Vragen kunt u stellen via het contactformulier.
<<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact%2Fcontactinformatie%2F&data=05%7C01%7C%7C671898a8efa84bda95bd08dab81c561e%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638024729095704897%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjEkaWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=3dzKSGDCzRKs04hK%2FcYX89r9rHM29mOYKlGoiQ0vYuA%3D&reserved=0>>

"

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2023-06-09 09:42:35.546000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Stikstof uit zee
 "
 Hoi [art.5.1-2e]

Belangrijke toevoeging, het rapport is op dit moment nog niet openbaar (eind juni wordt deze gepubliceerd). Wij hebben deze ambtelijk vertrouwelijk ontvangen om commentaar te kunnen geven en niet verrast te worden met de resultaten. Deze samenvatting kan dus nog niet extern gedeeld worden.

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: vrijdag 9 juni 2023 09:14
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Onderwerp: RE: Stikstof uit zee

Hoi [art.5.1-2e]

Dat klopt, hierbij:

Er is door het RIVM in de afgelopen tijd veel onderzoek gedaan naar de meetcorrectie / ammoniak uit zee. Belangrijkste bevindingen van het onderzoek (persoonlijke samenvatting):

0 De eerst conclusie is dat van de 30kton ammoniak uit zee die nodig zou zijn om de hele meetcorrectie te verklaren. Onderzoek toont aan dat een emissie van 50-100ton (0,05kton-0,1kton) te verwachten zou zijn. Dus dat ammoniak uit zee (lang niet) de volledige meetcorrectie kan verklaren (factor 88 verschil).

0 Een klein deel (10%-20%) van het verschil tussen de metingen en de modelberekeningen kunnen verklaard worden door afwijkingen van de meetapparatuur. Deze afwijking is echter niet gevonden bij alle meetpunten.

0 Emissie van zeescheepvaart is geen verklaring voor verschil tussen model en de metingen.

0 Mogelijke verklaring 1: Model houdt te weinig rekening met complexiteit van de kustgebieden. Mogelijk houdt de modellering te weinig rekening met de overgang

van zee naar land, de hoogteverschillen in de duinen (enkele 10 tallen meters) en het reliëf in de duinen (ruwheid van het oppervlakte).

Ø Mogelijke verklaring 2: Effect van (lokale) weersinvloeden op depositie in de duingebieden wordt mogelijk niet op de juiste manier meegenomen in de modelering. Zo geeft een modelering met het weersbeeld van Utrecht een kleinere afwijking voor de provincie Zeeland dan wanneer het weerbeeld van Zeeland wordt gebruikt.

Ø Mogelijke verklaring 3: Ammonia (NH_4^+) uit rivieren wat mogelijk dicht langs de Nederlandse kust stroomt kan mogelijk leiden tot lagere depositie van ammoniak in het zeewater (voordat het aan de kust aankomt, waarmee er dus hogere luchtconcentraties zouden zijn wanneer de lucht aan land komt) en een hogere emissie van ammoniak uit zeewater vlak voor de Nederlandse kust.

Conclusie:

Het onderzoek sluit enkele mogelijkheden uit maar geeft nog geen eenduidig antwoord op de vraag hoe het verschil tussen de modelberekeningen en de metingen verklaart kunnen worden. Aan het eind van het onderzoek wordt daarom ook aangegeven dat er nader onderzoek nodig is voordat het AERIUS-model kan worden geüpdatet zodat de meetcorrectie kleiner wordt.

Wat betekent dit voor de kustprovincies:

oor de kustprovincies betekend dit dat op z'n vroegst in AERIUS 2025 een correctie kan worden toegepast in de meetcorrectie. Dit heeft als nadeel dat de bevindingen in het onderzoek niet direct bruikbaar zijn in de gebiedsprocessen.

Vragen:

Ø In hoeverre kan het wél realistisch door ammoniak uit zee verklaarde deel van de meetcorrectie als losse categorie worden meegenomen in AERIUS. Het gaat maar om een kleine bron, maar het geeft meer inzicht dan alleen de verzamelcategorie 'meetcorrectie'.

Ø In hoeverre is het mogelijk om de conclusies van dit rapport te gebruiken in de gebiedsprocessen?

Met vriendelijke groet,

art.5.1-2e

Beleidsmedewerker Data & Monitoring

Stikstofopgave

Bureau bedrijfsinformatie

M [art.5.1-2e](#)
E [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>
www.zuid-holland.nl/contact <<http://www.zuid-holland.nl/contact>>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl> >
Verzonden: donderdag 8 juni 2023 17:45
Aan: [art.5.1-2e](#) pzh.nl
<ma [art.5.1-2e](#) pzh.nl> >
Onderwerp: Stikstof uit zee

Hi [art.5.1-2e](#)

Ik begreep van [art.5.1-2e](#) dat jij een samenvatting hebt van het recent verschenen rapport over stikstof uit zee. Zou je die met mij willen delen?

Dank!

Met vriendelijke groet,

[art.5.1-2e](#)

M [art.5.1-2e](#)
E [art.5.1-2e](#) <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 4:43:14.270000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Stikstof/ammoniak uit zee
 "
 Hoi [art.5.1-2e]

Hierbij het kaartje voor de meetcorrectie en buitenland emissie. Niet alle N2000 gebieden van ZH, Zeeland en NH staan erop, want dat paste niet, maar wel een selectie van gebieden van de 3 provincies.

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Verzonden: woensdag 6 maart 2024 12:58
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Onderwerp: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Super,

dankjewel!

Met vriendelijke

groet,

[art.5.1-2e]

Senior adviseur Public Affairs

M [art.5.1-2e] pzh.nl

<mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C02%7Ct.[art.5.1-2e] %40pzh.nl%7C0ffe8397dc15410c9def08dc3dd4a8dc %7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638453230790613652%7CUnknown %7CTWfPbGZsb3d8eyJWljoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiv2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=IQyXC0%2BmUqplGSxpxBf%2FiIos8dUk77ME0%2BJKLbt0ZZo %3D&reserved=0>

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >

Verzonden: woensdag 6 maart 2024 12:43

Aan: art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

CC: art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

Onderwerp: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Hoi art.5.1-2e

Goed om te horen, gaan we aan de slag met het kaartje.

Groet,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

Verzonden: woensdag 6 maart 2024 11:53

Aan: art.5.1-2e pzh.nl

<mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

Onderwerp: RE: Stikstof/ammoniak uit zee

Hi art.5.1-2e

Naar aanleiding van ons telefoongesprek vorige week: ik heb mijn collega's van Noord-Holland en Zeeland gesproken en zij willen inderdaad aan de slag met een position paper over dit onderwerp.

We zullen daarin ook jouw suggestie (wat gaan we doen als er geen duidelijkheid uit onderzoek komt) daarin meenemen.

Ze vinden het ook een goed idee de kaartjes van invloed depositie op NH, ZH en ZE mee te nemen om het wat inzichtelijker te maken voor Kamerleden. Mocht je nog iets van mij nodig hebben daarvoor, hoor ik het graag.

Ik kom in ieder geval dan nog bij je op de lijn om het concept-paper met je te bespreken.

Met vriendelijke

groet,

art.5.1-2e

Senior adviseur Public Affairs

M [art.5.1-2e](#) pzh.nl

<mailto:[art.5.1-2e](#) pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <[art.5.1-2e](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C02%7C

Van: [art.5.1-2e](#)

Verzonden: woensdag 28 februari 2024 10:37

Aan: [art.5.1-2e](#) pzh.nl

<mailto:[art.5.1-2e](#) pzh.nl> >

Onderwer iak uit zee

Hi [art.5.1-2e](#)

Hou jij je nog steeds bezig met stikstof/ammoniak uit zee? Deze week heeft de minister voor Natuur en Stikstof een update gestuurd over het RIVM onderzoek naar dit onderwerp:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2024Z02935&did=2024D06742 <[art.5.1-2e](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.tweedekamer.nl%2Fkamerstukken%2Fbrieven_regering%2Fdetail%3Fid%3D2024Z02935%26did%3D2024D06742&data=05%7C02%7C .

Ik heb contact met mijn collega's uit Noord-Holland en Zeeland over een eventuele lobbyboodschap richting de Kamer op dit onderwerp, ook met het oog op een commissiedebat over stikstof en NPLG op 17 april a.s.

Mocht jij je inderdaad nog steeds bezighouden met dit onderwerp, heb jij punten die wij hierin mee kunnen nemen naar aanleiding van de brief?

En mocht jij je niet meer met dit onderwerp bezighouden, weet jij dan wie dat wel doet?

Alvast

bedankt!

Met vriendelijke groet,

[art.5.1-2e](#)

Senior adviseur Public Affairs

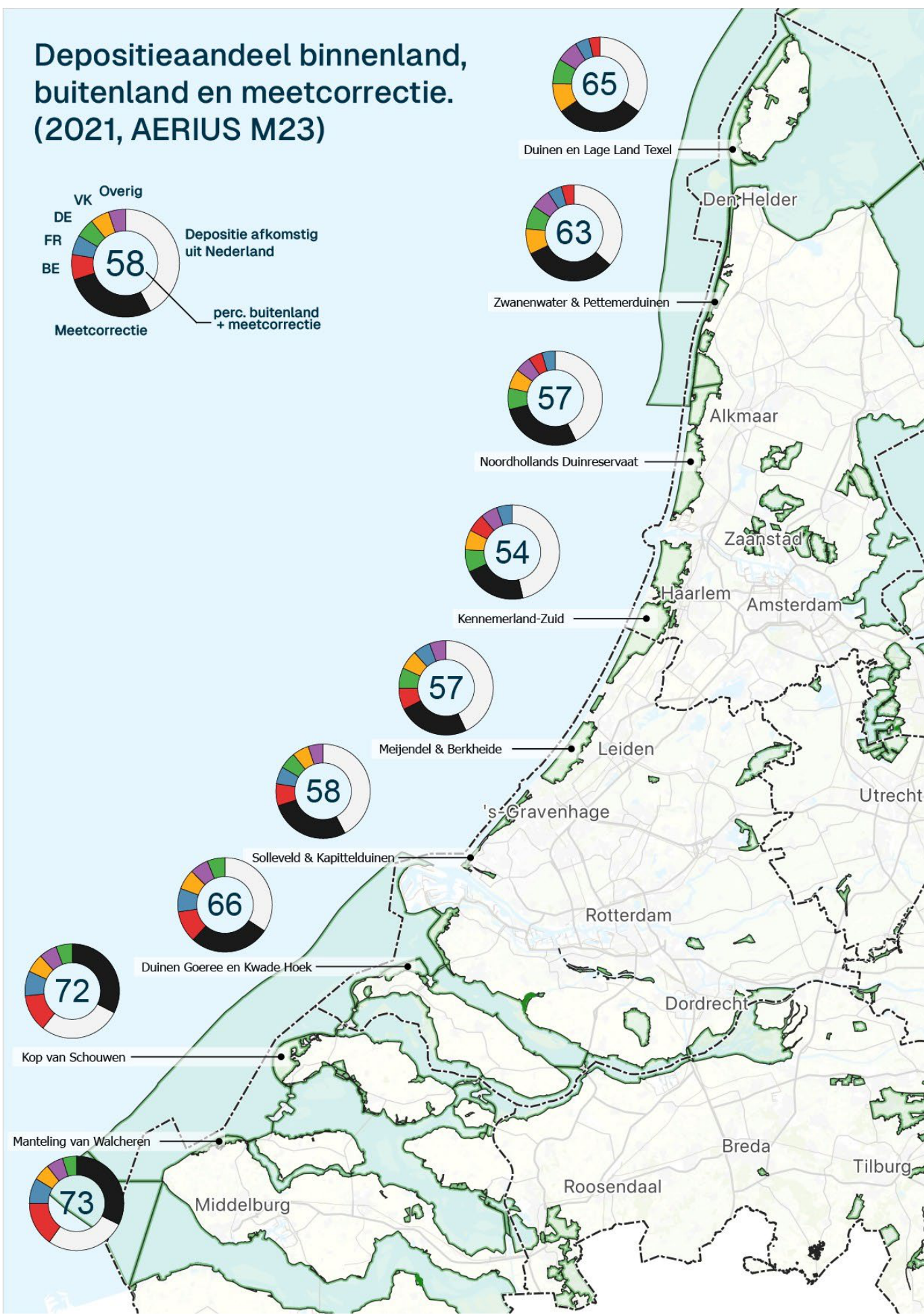
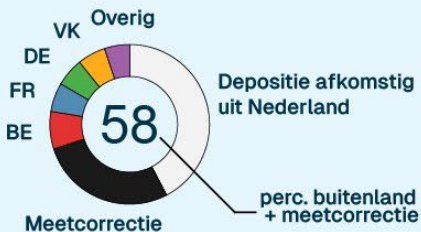
M [art.5.1-2e](#) pzh.nl

<mailto:[art.5.1-2e](#) pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C02%7Ct%40pzh.nl%7C0ffe8397dc15410c9def08dc3dd4a8dc%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638453230790638585%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Iik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=dTTmjhIbr30WH6lbV0e6%2BdSW6v0vwIZ9%2BUbl0g4ZYco%3D&reserved=0>>

"

Depositieaandeel binnenland, buitenland en meetcorrectie. (2021, AERIUS M23)

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2024-04-04 15:10:08.852000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee
 "
 Hoi [art.5.1-2e]

Lijkt mij zo een prima boodschap, vind jij deze aanpassing ook voldoende zo
 [art.5.1-2e] mailt o [art.5.1-2e] pzh.nl> ?

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Verzonden: donderdag 4 april 2024 14:56
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Onderwerp: FW: Stikstofdepositie uit zee

Een nieuwe update vanuit Zeeland, is dit wat jou betreft

werkbaar?

Met vriendelijke

groet,

[art.5.1-2e]

Senior adviseur Public Affairs

M [art.5.1-2e] pzh.nl

<mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?
 url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C02%7C [art.5.1-2e]
 %40pzh.nl%7C5d0d335073a74ff356f108dc54a6952f
 %7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638478321658401722%7CUnknown
 %7CTWfPbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
 D%7C0%7C%7C%7C&sdata=sS%2BD7sd0o033wn%2FFPof%2Byjtq04zYNmGjUfH3zS1sD9o
 %3D&reserved=0>

Van: [art.5.1-2e] zeeland.nl <mailto:[art.5.1-2e] zeeland.nl> >

Verzonden: donderdag 4 april 2024 14:44

Aan: [art.5.1-2e](#) noord -holland.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#) noord -holland.nl> >; [art.5.1-2e](#) pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#) pzh.nl> > ; [art.5.1-2e](#) zeeland.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#) zeeland.nl> >
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee

Hoi [art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

Ik kan me goed vinden in de mail van de collega, ware het niet dat we vanuit Zeeland dus niet willen vragen om het omlaag brengen van de opgave. Wel konden mijn collega's zich vinden in dat andere sectoren hier niet verantwoordelijk moeten worden gehouden.

Ik heb hiertoe een voorstel gedaan, die mijn eigen collega's overigens ook nog moeten zien. Hoe kijken jullie hiernaar? Met hartelijke groet,

[art.5.1-2e](#)

Van: [art.5.1-2e](#) noord -holland.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#) noord -holland.nl> >
 Verzonden: donderdag 4 april 2024 14:00 Aan: [art.5.1-2e](#) pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#) pzh.nl> > ; [art.5.1-2e](#) zeeland.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#) zeeland.nl> >
 CC: [art.5.1-2e](#) zeeland.nl <mailto:[art.5.1-2e](#) zeeland.nl> >
 Onderwerp: Stikstofdepositie uit zee

Kan me heel goed vinden in de conclusie en het voorstel van

[art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#) Adviseur Public Affairs

provincie Noord-Holland

M [art.5.1-2e](#) Houtplein 33

2012 DE Haarlem

[www.noord-holland.nl](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3F%3D21408%26d%3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCewtc_VENrw%26u%3Dhttp%253a%252f%252fwww.noord-holland.nl%252f&data=05%7C02%7C0%7C0%7C0%7C0%7C638478321658416222%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljoImFC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjE6Ikh1aWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=RdiQKSaaVccLgFGQwSdc2grIRp4BGj9Mf5JjSdQIFo%3D&reserved=0) <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3F%3D21408%26d%3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCewtc_VENrw%26u%3Dhttp%253a%252f%252fwww.noord-holland.nl%252f&data=05%7C02%7C0%7C0%7C0%7C638478321658416222%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljoImFC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IjE6Ikh1aWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=RdiQKSaaVccLgFGQwSdc2grIRp4BGj9Mf5JjSdQIFo%3D&reserved=0>

art.5.1-2e [redacted] noord -holland.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] noordholland.nl>

Van: art.5.1-2e [redacted] pzh.nl <mailto:art.5.1-2e [redacted] pzh.nl> >
 Verzonden: donderdag 4 april 2024 13:41
 Aan: art.5.1-2e [redacted] noord -holland.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] noord -holland.nl> >; art.5.1-2e [redacted]
 art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl <mailto:art.5.1-2e [redacted] z e
 CC: art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl <mailto:art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> >
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee

Hi allen,

Hierbij de reactie vanuit onze ambtelijke
 organisatie:

Ik begrijp wat de provincie Zeeland bedoelt, maar dat staat wel haaks op de conclusie dat we niet weten waar de meetcorrectie vandaan komt. Een oproep voor een 'Duinaanpak' is leuk, maar wat gaan we dan precies aanpakken? Want het mag niet ten koste gaan van de andere sectoren en waar de meetcorrectie precies vandaan komt weten we niet en gaan we waarschijnlijk (dat is de conclusie uit die eerst alinea's) niet in de nabije toekomst weten.

Natuurlijk is het wenselijk dat niet alleen onze opgave omlaaggaat om zo handelingsperspectief te bieden maar dat we ook kijken wat we kunnen doen aan het behalen van de natuurdoelstellingen, maar daar hebben we op korte termijn niet zo veel aan. Het zou naar mijn idee daarom ook én én kunnen zijn; En de oproep om met realistische doelen te komen totdat we weten wat het handelingsperspectief is, en daarbij de oproep tot een 'Duinaanpak' waarbij geld en middelen vrij worden gemaakt voor vervolgonderzoek (want dat zal toch eerst nodig zijn).

Met vriendelijke
 groet,

art.5.1-2e [redacted]

Senior adviseur Public Affairs

M art.5.1-2e [redacted] pzh.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3Fc%3D21408%26d%3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCe1xK_VZf_Q%26u%3Dhttp%253a%252f%252fwww.zuid-holland.nl%252fcontact&data=05%7C02%7 art.5.1-2e 40pzh.nl%7C5d0d335073a74ff356f108dc54a6952f%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638478321658424636%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiv2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=YiPD8mlKbIkf2LprX2fzL5%2FhBchgUuUyOgk1Sj33vQE%3D&reserved=0>

Van: art.5.1-2e
 Verzonden: woensdag 3 april 2024 16:30
 Aan: art.5.1-2e noord -holland.nl
 <mailto:art.5.1-2e noord -holland.nl> >; art.5.1-2e
 art.5.1-2e zeeland.nl <mailto:art.5.1-2e zeeland.n
 CC: art.5.1-2e zeeland.nl <mailto:art.5.1-2e zeeland.nl> >
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee

Ik ga het even

checken.

Met vriendelijke

groet,

art.5.1-2e

Senior adviseur Public Affairs

M art.5.1-2e pzh.nl

<mailto:art.5.1-2e pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3Fc%3D21408%26d%3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCe1xK_VZf_Q%26u%3Dhttp%253a%252f%252fwww.zuid-holland.nl%252fcontact&data=05%7C02%7 art.5.1-2e 40pzh.nl%7C5d0d335073a74ff356f108dc54a6952f%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638478321658431368%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiv2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=LCpnAYBrYFYAnSDC5Sr48KjUMVKmMon3og%2BGgYoWZYs%3D&reserved=0>

Van: art.5.1-2e noord -holland.nl
 <mailto:art.5.1-2e noord -holland.nl> >
 Verzonden: woensdag 3 april 2024 14:48
 Aan: art.5.1-2e <art.5.1-2e zeeland.nl
 <mailto:art.5.1-2e zeeland.nl> >; art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

CC: [art.5.1-2e] zeeland.nl <mailto:[art.5.1-2e]@zeeland.nl> >
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee

Oke, snap het punt, niet onterecht. Als jullie aan willen passen graag, dan
 kijk ik hoe dat hier valt. [art.5.1-2e]@pzh.nl> wat vind jij?

[art.5.1-2e] Adviseur Public Affairs

provincie Noord-Holland

M [art.5.1-2e] Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3Fc%3D21408%26d%3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCewtc_VENrw%26u%3Dhttp%253a%252f%252fwww.noord-holland.nl%252f&data=05%7C02%7C[art.5.1-2e]@40pzh.nl%7C5d0d335073a74ff356f108dc54a6952f%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638478321658438402%7CUnknown%7CTWfPbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=tK%2BEEgvZ0cX86j6v0pJ%2BZEJdItj2PhlwzpTMyPknmX0%3D&reserved=0>

[art.5.1-2e]@noord-holland.nl
 [art.5.1-2e]@noordholland.nl>

Van: [art.5.1-2e]@zeeland.nl
 <mailto:[art.5.1-2e]@zeeland.nl>
 Verzonden: [art.5.1-2e]
 Aan: [art.5.1-2e] no o
 <mailto:[art.5.1-2e]@noord-holland.nl> >; [art.5.1-2e]@pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 CC: [art.5.1-2e]@zeeland.nl <mailto:[art.5.1-2e]@zeeland.nl> >
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee

Dag [art.5.1-2e] en

[art.5.1-2e]

Ik moet toch enigszins terugkomen op mijn mail van gisteren. Helaas stuit de laatste (en belangrijkste paragraaf, want de oproep) paragraaf bij nader inzien toch tegen de ambtelijk/bestuurlijke borst in Zeeland.

De rest van de oproep kan Zeeland wel ondersteunen: de natuur in de duingebieden is er slecht aan toe, maar dit komt door bronnen waar we als provincies geen invloed op hebben (ofwel door de onbekende meetcorrectie, ofwel door buitenland en scheepvaart). Daarom mogen zowel de provincie als andere sectoren hier niet de dupe van zijn. Die lijn zit heel goed in het stuk. De oproep om de

%3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCe19C_wJZrQ%26u%3Dhttps%253a%252f
 %252fwww.instagram.com%252fprovinciezeeland
 %252f&data=05%7C02%7 art.5.1-2e 40pzh.nl
 %7C5d0d335073a74ff356f108dc54a6952f
 %7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638478321658475401%7CUnknown
 %7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
 D%7C0%7C%7C%7C&sdata=6sTCbXz%2FCBGN0HTdh8xmUgRC2w%2FNCVVYN1BEZTWkjjI
 %3D&reserved=0> | dataportaal.zeeland.nl
 <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F
 %2Fscanmail.trustwave.com%2F%3Fc%3D21408%26d
 %3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCe15K8gFZrw%26u%3Dhttps%253a%252f
 %252fdataportaal.zeeland.nl%252f&data=05%7C02%7 art.5.1-2e 40pzh.nl
 %7C5d0d335073a74ff356f108dc54a6952f
 %7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638478321658484386%7CUnknown
 %7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
 D%7C0%7C%7C%7C&sdata=Bt%2Fp9X7NaXGxmtRQbxBFniNerETutZb0wv%2FI8296RdI
 %3D&reserved=0>

Van: art.5.1-2e noord-holland.nl
 <mail >
 Verzonden: dinsdag 2 april 2024 12:34
 Aan: art.5.1-2e zeeland.nl
 <mailto: art.5.1-2e zeeland.nl> > ; art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e zeeland.nl <mailto: art.5.1-2e zeeland.nl> >
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee

Ah fijn art.5.1-2e dank! Dan heb ik alleen nog niks van mijn eigen collega's
 gehoord, zul je altijd zien , ik ga daar achteraan en laat het jullie weten.
 Zodra ook zij akkoord zijn kunnen we het bestuurlijk voorleggen.

art.5.1-2e Adviseur Public Affairs

provincie Noord-Holland

M art.5.1-2e

Houtplein 33 2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http
 %3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3Fc%3D21408%26d
 %3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCewtc_VENrw%26u%3Dhttp%253a%252f
 %252fwww.noord-holland.nl%252f&data=05%7C02%7C art.5.1-2e 40pzh.nl
 %7C5d0d335073a74ff356f108dc54a6952f
 %7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638478321658491590%7CUnknown
 %7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3
 D%7C0%7C%7C%7C&sdata=YXK6QeWn1vGuWPGaien7G8HNeOjuUK%2BQ2RcB3TyMQfA

%3D&reserved=0>

art.5.1-2e [redacted] noord -holland.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] noordholland.nl>

Van: art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> >
 Verzonden: dinsdag 2 april 2024 12:27
 Aan: art.5.1-2e [redacted] no o
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] noord -holland.nl> >; art.5.1-2e [redacted] pzh.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl <mailto:art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> >
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee

Hoi art.5.1-2e [redacted]

Dank. Mooi stuk zo! Zeeland ook akkoord. Eigenlijk staat alles van wat wij hebben meegekregen vanuit onze collega's er al wel in.

Groet,

art.5.1-2e [redacted]

Van art.5.1-2e [redacted] noord -holland.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] noord -holland.nl> >
 Verzonden: dinsdag 2 april 2024 12:08
 Aan: art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> > ; art.5.1-2e [redacted] pzh.nl
 <mailto:art.5.1-2e [redacted] pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl <mailto:art.5.1-2e [redacted] zeeland.nl> >
 Onderwerp: RE: Stikstofdepositie uit zee

Hoi art.5.1-2e [redacted]

Dit is de tekst zoals die nu voorligt, ZH is ambtelijk akkoord hiermee.

Groet,

art.5.1-2e [redacted]

art.5.1-2e Adviseur Public Affairs

provincie Noord-Holland

M art.5.1-2e Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fscanmail.trustwave.com%2F%3Fc%3D21408%26d%3D3pa05tu5U3eUY6PCDYQgCGBD1BtuMobCewtc_VENrw%26u%3Dhttp%253a%252f%252fwww.noord-holland.nl%252f&data=05%7C02%7 art.5.1-2e 40pzh.nl%7C5d0d335073a74ff356f108dc54a6952f%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638478321658498810%7CUnknown%7CTWfPbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=mtK4BaE6IzLjS6jffFfSaaXtab0h%2FjH%2FSNYH4yITv30%3D&reserved=0>

art.5.1-2e noord -holland.nl
<mailto: art.5.1-2e noordholland.nl>

Van: art.5.1-2e zeeland.nl
<mailto: art.5.1-2e zeeland.nl> >
Verzonden: dinsdag 2 april 2024 12:01
Aan: art.5.1-2e noord -holland.nl
<mailto: art.5.1-2e noord -holland.nl> >; art.5.1-2e pzh.nl
<mai art.5.1-2e
CC: art.5.1-2e zeeland.nl <mailto: art.5.1-2e zeeland.nl> >
Onderwerp: Stikstofdepositie uit zee

Collega's,

Hierbij input vanuit de Zeeuwse

kant:

De oproep aan de minister is een erkenning van zowel de slechte staat waarin de natuur in de duingebieden verkeert als een erkenning van het gebrek aan instrumenten die we als provincies hebben om het te herstellen. Er zijn onbekende en moeilijk beïnvloedbare bronnen van stikstofdepositie - buitenland en scheepvaart - met een grote negatieve invloed op de natuur in de duingebieden. De landelijke aanpak is nu vooral gericht op de reductie in de veehouderij, omdat er een duidelijk verband is tussen de emissie en de staat van de nabijgelegen natuur. Bronmaatregelen leveren daar dus direct resultaat op. In de duingebieden is dit onmogelijk. Wijzigingen in de meetcorrectie leiden niet tot de gewenste verbeteringen in de natuur. Vandaar de oproep aan de minister om ook met een 'landelijke duinaanpak' te komen, waardoor instrumenten en geld beschikbaar komt om dit moeilijk oplosbare probleem aan te pakken.

Ik lees dat jullie eerder een concepttekstje hebben opgesteld, maar ik kan die niet inzien. Zou een van jullie die willen doorsturen naar mij? Wellicht dat

Stikstof uit zee: pak de opgave in de kustprovincies aan

De provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Holland worstelen met het probleem van ammoniakconcentratie aan de kust (stikstof die neerslaat in ons kust- en duinengebied). Deze concentratie aan de kust is volgens modelberekeningen lager dan volgens metingen. Verschillende onderzoeken hebben nog steeds niet aan kunnen tonen wat de mogelijke oorzaken zijn van het verschil tussen de berekende en gemeten ammoniakconcentraties aan de kust. En op een onbekende bron kunnen wij geen invloed uitoefenen. Er loopt op dit moment een onderzoek door het RIVM om mogelijke oorzaken te vinden die de verschillen zouden kunnen verklaren. Dit onderzoek moet voor de zomer van dit jaar zijn afgerond. De eerste tussenrapportage van eind februari jl. stemt ons echter niet hoopvol.

Ondanks dat minister Van der Wal in haar Kamerbrief bij de tussenrapportage aangeeft dat er drie modelverbeteringen worden doorgevoerd die de komende maanden worden toegepast op de hele kustregio, concludeert zij ook dat de onderzochte oorzaken niet het gehele verschil tussen de berekeningen en de metingen langs de kust zullen verklaren. De minister stelt dat dit inherent is aan het op deze manier werken met modellen en metingen en daarom altijd zal blijven bestaan.

De kustprovincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Holland vragen de minister daarom nu aan de slag te gaan met de vraag wat doen als straks ook de eindconclusie van het RIVM is dat er geen duidelijkheid is te geven over de meetcorrectie. Onze provincies willen en moeten aan de slag met hun gebiedsplannen in de kustgebieden, maar door het vraagstuk van berekende ammoniakconcentratie in die gebieden staat de uitvoering hiervan al lange tijd on hold. De natuur in de duingebieden is in slechte staat, maar we kunnen simpelweg niet aan de knoppen draaien van bronnen waar we geen invloed op kunnen uitoefenen.

De opgave 'ammoniak uit zee' mag niet ten koste gaan van andere sectoren. Wij roepen de minister daarom op om naast de landelijke aanpak veehouderij ook met een landelijke duinaanpak te komen, waarmee instrumenten en financiering beschikbaar komen om dit moeilijk oplosbare probleem aan te pakken. Realistische doelen horen daarbij. Zo kunnen we ook in duin- en kustgebieden aan de slag met onze gebiedsplannen.

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2024-04-05 16:06:55+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 "Onderwerp: RE: toezegging stikstofuitstoot zee, nieuw behandelvoorstel?"
 "
 Ha [art.5.1-2e]

Dank voor de uitleg! Dan stel ik voor nog even te wachten met een nieuwe brief. Als ik de reden lees van het afwijzen van het vorige behandelvoorstel, was dat omdat er nog aanvullend onderzoek zou komen. Dat is nog niet klaar, dus een nieuwe brief zal dan weer worden afgewezen.

Verwachte datum van afdoening (poging tot) kan dan naar Q2/3 2024, in/na de zomer.

Verheldert dat het, [art.5.1-2e] (Het blijft zo wel lang openstaan, maar ja, de pogingen zijn gedaan).

Groet!

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Verzonden: vrijdag 5 april 2024 13:05
 Aan: [art.5.1-2e]@pzh.nl> ; [art.5.1-2e]@pzh.nl>
 CC: [art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Onderwerp: RE: toezegging stikstofuitstoot zee, nieuw behandelvoorstel?

Hoi [art.5.1-2e]

Ik kan me vinden in je gedachtegang, maar in principe is het BOEI onderzoek niet gerelateerd aan het onderzoek naar de oorzaak van de meetcorrectie en kan de emissie van zeeschepen de meetcorrectie ook niet verklaren (ookal zouden die meer uitstoten dan aangenomen, dat verklaart niet een verschil van 30-40% in de gemeten en de berekende depositie). Het RIVM komt rond de zomer met de uitkomsten van het onderzoek, maar echte uitkomsten naar de oorzaken worden niet verwacht. Mocht je het noodzakelijk achten kan ik (samen met [art.5.1-2e] een update verzorgen, maar daarin zullen we vooral het proces kunnen beschrijven.

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e]@pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 Verzo

Aan: [art.5.1-2e](#) pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#) pzh.nl> > ; [art.5.1-2e](#) pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e](#)>
 Onderwerp: toezegging stikstofuitstoot zee, nieuw behandelvoorstel?

Ha [art.5.1-2e](#)

Vandaag had ik het met [art.5.1-2e](#)
 over de planning LG. We

24-3-2022

Gedeputeerde Baljeu zegt toe dat zij de analyse van het RIVM over
 stikstofuitstoot vanaf de zee deelt met de commissie

Rijkaart

[art.5.1-2e](#)

Zomer 2024

PZH-2023-840729541
 DOS-2019-0005750

Er is een brief opgesteld: PZH-2023-840729541, DOS-2019-0005750

Tijdens de CIE LG van 1 november is beslo [art.5.1-2e](#) ze toezegging toch aan te
 houden, n.a.v. een wijzigingsverzoek van [art.5.1-2e](#) (SGP), waarin het volgende
 stond: ""Omdat aanvullend onderzoek nodig [art.5.1-2e](#) op dit moment nog
 onverklaarbare uitkomsten zijn blijft het voor PS van belang om zo snel als
 mogelijk, nadat het aanvullend onderzoek afgerond is, geïnformeerd te worden
 over de oorzaak van de afwijkingen"" - voorstel: De toezegging laten staan met
 als einddatum 31 maart 2024.

Twee weken geleden hadden wij het in het PO VTH-stikstof over de zeestekker, en
 ondersteunend onderzoek over de uitstoot van stationair draaiende boten. Is het
 met de resultaten van dat onderzoek tijd (zijn we ready) om een nieuw
 behandelvoorstel te sturen met meer informatie?

Ik hoor het graag!

Groet,

[art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

Van: art.5.1-2e
 Verzonden:
 Aan: art.5.1-2e
 art.5.1-2e
 CC:
 Onderwerp: RE: Update meetcorrectie
 "

Zie punt 'meetcorrectie'. Dit zijn de acties en toezeggingen vanuit LNV/Rijk n.a.v. een sessie over moeilijk beïnvloedbare bronnen afgelopen donderdag in Zeeland. Hierin staat het punt over de twee extra meetpunten in ZL. NH was hier niet bij aangehaakt, zodoende weet ik hun standpunt niet.

Van: art.5.1-2e pzh.nl>
 Verzo 3 10:08
 Aan: art.5.1-2e pzh.nl> ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e art.5.1-2e pzh.nl> ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl>
 Onderwerp: RE: Update meetcorrectie

Zeeland heeft toezegging voor 2 extra meetpunten gekregen van LNV. Zij zitten veel meer dan wij op de lijn dat het probleem extern is en dat ze er weinig/ geen invloed op hebben. Hoe NH ernaar kijkt weet ik niet precies.

Van: art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Verzonden: dinsdag 25 april 2023 10:06
 Aan: art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Onderwer e meetcorrectie

Beetje dubbel: extra meetpunt gaat waarschijnlijk niet helpen en één meer of minder maakt voor de discussie ook niet zoveel uit - verwachtingsmanagement daarin belangrijk. Aan de andere kant is dit ook geen bevredigende situatie en alles wat zou kunnen helpen (iets) meer inzicht te verschaffen lijkt me goed.

Hoe staan ZL en NH hierin?

Van: art.5.1-2e pzh.nl
 <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Verzonden: dinsdag 25 april 2023 09:37
 Aan: art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: Update meetcorrectie

Ik zou dat geen gek idee vinden. Alhoewel het natuurlijk tegenstrijdig is met de bevindingen (want daarin staat juist dat de metingen wel accuraat blijken).

Het zou kunnen helpen om de foutmarge te verkleinen en ook voor de maatschappelijke discussie zou een extra meetpunt positief zijn.

Groet,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> >
 Verzonden: dinsdag 25 april 2023 09:22
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto: art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e

art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

Onderwerp: RE: Update meetcorrectie

Zou dit er voor pleiten dat we ons hard maken voor extra meetstation?

Groet

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

Verzo 23 15:49

art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e

art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e

art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >

date meetcorrectie

Dag allen,

Ik heb vanuit het Rijk een korte update gekregen over de meetcorrectie. Zie onderstaand.

* Rapport is er nog niet, wordt op zeer korte termijn verwacht
 * Verwachtingen vanuit Rijk t.a.v. rapport:

* Zullen we niet heel veel aan hebben;
 * Gaat niet vertellen waar het vandaan komt, wat de oorzaak is en wat we eraan gaan doen;

* Wat er waarschijnlijk in het onderzoek komt te staan is dat er geen aanleiding is om te denken dat er een bron mist, ook niet dat de metingen fout zijn, dus het zit waarschijnlijk ergens in de modelberekeningen;

* Is dus de meest ongrijpbare van de drie.

* Nog geen uitspraak te doen of de gemeten waarde of de berekende waarde klopt;

* Mogelijk zou reliëf in duingebied er iets mee te maken hebben;
 * Invloed van een dominant meetstation zou evt. ook mee kunnen spelen;
 * Er is gevraagd of erin kan komen te staan of buitenland, scheepvaart e.d. de bronnen zijn waar het over gaat en of die bronnen ongeveer gelijk zullen blijven wanneer meetcorrectie er niet zou zijn.

* Samengevat:

1. Er komt op hele korte termijn een nieuw onderzoek wat weinig duidelijkheid gaat geven over de oplossing van deze moeilijk beïnvloedbare bron;
 2. Het onderzoek zal wel e.e.a. uitsluiten.

* Hoe dit op te lossen vanuit Rijk?

* Modellen verbeteren, methodiek aanscherpen

Hoe zou je dit meenemen in een gebiedsprogramma?

* Komt ruimte voor om over te praten hoe te laten landen in het gebiedsprogramma en voor extra duiding

Groet,

art.5.1-2e

Conclusies en acties bijeenkomst 'Aanpak moeilijk beïnvloedbare stikstofbronnen'

Abdij Middelburg, 20 april 2023

Deelnemers: art.5.1-2e (provincie Zeeland, vergunningverlening), art.5.1-2e (provincie Zeeland, wonen/woondeal art.5.1-2e (provincie Zeeland, NOVEX, Ruimtelijke enten), art.5.1-2e (provincie Zeeland, NDA's, natuurmaatregelen), art.5.1-2e art.5.1-2e (provincie i n water), art.5.1-2e (provincie Zeeland, gebiedsprocessen), art.5.1-2e (provincie Zeeland, NPLG, sti k gebied), art.5.1-2e (provincie Zeeland, NPLG, stikstof en landelijk gebied), art.5.1-2e (provincie Zeeland, NPLG, stikstof en landelijk gebied), art.5.1-2e (provincie Zuid-Holland, trainee programma stikstof), art.5.1-2e (LNV/LGS: o.a. buitenlandaanpak, structurele aanpak), art.5.1-2e (LNV/LGS: o.a. meetcorrectie en toestemmingsverlening), art.5.1-2e art.5.1-2e (LNV/LGS: o.a. NDA's), art.5.1-2e (I&W/LMZ, o.a. zeescheepvaart), art.5.1-2e art.5.1-2e (EZK, o.a. klimaat en energie, verduurzaming industrie), art.5.1-2e (LNV landsdeelteam Zuidwest), art.5.1-2e (LNV/RTLG, landsdeelteam Zuidwest), art.5.1-2e (LNV/RTLG, landsdeelteam Zuidwest)

Buiten reikwijdte Woo-verzoek

Natuurdoelanalyses (NDA's)

- Zeer negatief beeld (vrijwel alle indicatoren score 'nee tenzij..') uit de concept NDA's voor de N2000 Kop van Schouwen en Manteling van Walcheren. Medio mei maakt Zeeland deze NDA's openbaar.
- Gevolgen zullen zijn dat toestemmings/vergunningverlening binnen een straal van 25 km. om de betreffende gebieden niet of zeer beperkt plaats kan vinden. De facto betekent het dat Zeeland (en mogelijk delen van Zuid-Holland) 'op slot' komen voor wat betreft nieuwe ontwikkelingen die stikstofemissie/depositie veroorzaken.
- Zeeland heeft als bevoegd gezag een keuze te maken hoe hiermee om te gaan in de toestemmings/vergunningverlening, dit in verhouding tot juridische houdbaarheid bij mogelijke rechtsgang (**Actie: provincie Zeeland**).
- Duidelijkheid is gewenst welke betekenis het Rijk aan de ontstane situatie geeft (**Actie: Rijk/LNV-LGS, NV, RTLG**). Zeeland geeft daarbij de volgende aandachtspunten mee:
 - Houdbaarheid/heroverweging status N2000 van beide gebieden;
 - In hoeverre beide gebieden onderdeel zijn van de wettelijk bepaalde 74% wel, 26% niet onder de KDW in 2030/2035.
 - Lange termijn: welk klimaat robuust natuursysteem streven we na in/voor Zeeland en wat betekent dat voor wat we willen met beide gebieden.

Meetcorrectie

- Op korte termijn komt er een rapportage van het RIVM met nieuwe inzichten over de meetcorrectie. Voorlopig beeld:
 - Bevestiging dat de metingen in de duingebieden kloppen, zoals NDA's (zie boven) lijken te bevestigen;
 - Modelleren van atmosfeer naar depositie op de grond (in duingebieden) is niet geheel correct. Op dit moment zijn er geen sluitende verklaringen voor te geven.
 - Provincies en Rijk constateren dat dit een grote uitdaging geeft in de uitleg naar sectoren waar grote inspanning in stikstofreductie wordt gevraagd. Rijk en provincies gaan daarom aan de slag met een toelichting/redeneerlijn, zodra het rapport van het RIVM beschikbaar is (**Actie: Rijk/LNV-LGS in samenwerking met provincies**).
 - Op de lange termijn zullen updates van de modellering ertoe leiden dat er een correcter beeld uit de modellering ontstaat en het aandeel van de meetcorrectie dus steeds kleiner wordt.
 - Uitvoering van het besluit Rijk tot uitbreiding van 2 meetpunten in de Zeeuwse duingebieden (**Actie: Rijk/LNV-LGS**).

Buiten reikwijdte Woo-verzoek

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: [art.5.1-2e] :10.174000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Vanuit kernteam stikstof inbreng tbv ronde tafel 2e kamer
 " Ha [art.5.1-2e]

Op de valreep (had vergadering hiervoor):

Lijkt ok – beter dan vorige stuk.

Kwam dit tegen:

Provincies vinden ook dat PAS melders voorrang moeten krijgen, waarbij wel enige afwegingsruimte nodig is als er op plekken ook ruimte nodig is voor projecten met een groot openbaar belang.

[art.5.2]

Goed dat meetcorrectie wordt benoemd voor de kustgebieden. Vraag me ook nog af of er niet iets in moet mbt invloed buitenland?

Met groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl
 Verzonden: vrijdag 28 oktober 2022 00:02
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl
 Onderwerp: Fwd: Vanuit kernteam stikstof inbreng tbv ronde tafel 2e kamer

Zie jij nog gekke dingen?

Outlook voor Android <[https://eur03.safel\[art.5.1-2e\]tion.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Faka.ms%2FAAb9ysg&data=05%7C01%7C\[art.5.1-2e\]40pzh.nl%7C4989f9085d664f69163808dab866ddd5%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638025049483330085%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IkJ1hWwIiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=20C7qLJn4Zk3695JM%2FtOGbgbEIThMLz%2B0vMDwVmnIA%3D&reserved=0](https://eur03.safel[art.5.1-2e]tion.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Faka.ms%2FAAb9ysg&data=05%7C01%7C[art.5.1-2e]40pzh.nl%7C4989f9085d664f69163808dab866ddd5%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638025049483330085%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IkJ1hWwIiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=20C7qLJn4Zk3695JM%2FtOGbgbEIThMLz%2B0vMDwVmnIA%3D&reserved=0)> downloaden

From: Jeannette Baljeu <[art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Sent: Thursday, October 27, 2022 2:27:00 PM
 To: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> > ; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Subject: Vanuit kernteam stikstof inbreng tbv ronde tafel 2e kamer

[art.5.1-2e] weet niet of je met vakantie bent maar zouden morgen voor 10.00 moeten
 n of dit goede tekst is. Ik heb in de kernteam app al volgende aangegeven

“ Dank wij zullen met volledige reactie komen. Eerste punten die op allen;

[art.5.2]

- tav zonering (lijn3) aangeven dat dit per provincie bekeken wordt

Verder op eerste oog goede lijn, reactie per mail volgt."

maar zou nog even per mail reageren. Dus als iemand nog meer heeft hoor ik het graag. Denk niet bedoeld om heel breed te verspreiden. Maar graag even meekijken.

Met vriendelijke groet,

Jeannette Baljeu

Verstuurd vanaf mijn iPhone

"

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2024-03-28 12:44:56+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: RE: Verschil tussen meten en berekenen depositie
 "
 Dag [art.5.1-2e]

Veel dank hiervoor.

Terug van vakantie heb ik jullie mailwisseling besproken met mijn collega [art.5.1-2e].
 Is het mogelijk dat we een afspraak met je plannen v [art.5.1-2e] kort overleg om te zien
 of we onderstaande goed begrijpen? Ik kom een eind, [art.5.1-2e] beheerst de materie nog
 weer meer, maar het zou fijn zijn om even bij je te [art.5.1-2e] tsen of we het helemaal
 goed lezen.

Met groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@rivm.nl>
 Verzonden: woensdag 20 maart 2024 12:44:56+00:00
 Aan: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@vito.be> <[art.5.1-2e]@vito.be>
 CC: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Onderwerp: RE: Verschil tussen meten en berekenen depositie

[art.5.1-2e]

Veel dank!

Vriendelijke groet,

[art.5.1-2e]

 RIVM, Centrum Milieukwaliteit
 T +31 88 689 3526, [art.5.1-2e]

From: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@vito.be> <[art.5.1-2e]@vito.be>
 >
 Sent: woensdag 20 maart 2024 15:43
 To: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@rivm.nl> <[art.5.1-2e]@rivm.nl>
 >
 Cc: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl> <[art.5.1-2e]@pzh.nl> <[art.5.1-2e]@pzh.nl> >
 Subj: [art.5.1-2e] schil tussen meten en berekenen depositie

Conclusie klopt met kanttekeningen:

- * Het gaat om concentratiemetingen voor droge depositie, geen depositiemetingen...
- * Uiteraard zijn er slechts beperkt metingen, dus overschrijding wordt bepaald op gekalibreerd model, weliswaar gekalibreerd op de metingen, maar modeffect zit er zeker nog in.
- * Correctiefactor door kalibratie is nog vaak kleiner dan effect van DON-

bijtelling (die 150mol), dus dat speelt ook nog eens een rol. Puur modeldepositie is dus vaak iets kleiner dan wat we uiteindelijk gebruiken. Het klopt dat van de componenten droge NHx-depositie ook bij ons het belangrijkste is.

* Van een onderschatting van emissies is er momenteel zeker geen aanwijzing.

art.5.1-2e

From: art.5.1-2e rivm.nl
 <mailto:art.5.1-2e rivm.nl> >
 Sent: Wednesday, 20 March 2024 15:40
 To: art.5.1-2e vito.be <mailto:art.5.1-2e vito.be> >
 Cc: art.5.1-2e pzh.nl' art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >
 Subject: RE: Verschil tussen meten en berekenen depositie

Dag art.5.1-2e

Dank voor je snelle en uitgebreide reactie.

Concludeer ik correct dat ook in Vlaanderen de gemeten waarden gelden voor het bepalen of de natuur overbelast is en daarvoor de via VLOPS berekende waarden naar de gemeten waarden worden geschaald?

En alles bij elkaar genomen: VLOPS modelleert de laatste jaren een hogere waarde voor de totale N-depositie dan dat jullie meten? (ik neem aan dat ook bij jullie de droge NHx depositie de belangrijkste is)

Van een onderschatting van de emissies is op grond van de metingen dus geen sprake.

Vriendelijke groet,

art.5.1-2e

 RIVM, Centrum Milieukwaliteit
 T +31 88 689 3526, art.5.1-2e

From: art.5.1-2e vito.be <mailto:art.5.1-2e vito.be>
 >
 Sent: woensdag 20 maart 2024 15:21
 To: art.5.1-2e rivm.nl <mailto:art.5.1-2e rivm.nl>
 >
 Cc: art.5.1-2e pzh.nl' <art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >
 Subject: RE: Verschil tussen meten en berekenen depositie

Beste art.5.1-2e

Ik ben niet diegene die de kalibratie uitvoert (Dat is art.5.1-2e vmm.be <mailto:art.5.1-2e vmm.be>) maar ik kan wel de grote lijnen van de methode

uitzetten. Er wordt gekalibreerd op de concentraties (voor de droge depositie) en op de natte deposities (voor de natte depositie) van NH_x (voor NO_y enkel op de natte deposities). Er zijn metingen op verschillende punten in Vlaanderen, maar niet voldoende om er een spatiaal patroon uit af te leiden. Het gaat dus om 1 waarde (relatieve) voor volledig Vlaanderen. Deze wordt bepaald door 1/richtingscoëfficiënt van de rechte gefit door de punten met de metingen (X-as) en de modelwaardes (Y-as) en geforceerd door het (0,0)-punt. Er wordt dus zo een waarde bepaald op de concentraties van NH₃, op de natte depositie van NH_x en op de natte depositie van NO_y. Deze waardes worden dan respectievelijk vermenigvuldigd met de modelkaarten voor droge depositie van NH_x, natte depositie van NH_x en natte depositie van NO_y. De droge depositie van NO_y wordt niet gekalibreerd (kalibratiefactor 1). Finaal wordt er nog een bijtelling voor DON (Dissolved Organic Nitrogen) toegepast van 150 mol/ha/jaar over het volledige grondgebied. De laatste jaren vindt VMM inderdaad een negatieve correctie op de modelresultaten (kalibratiefactor < 1) voor de droge depositie van NH_x. Voor de natte depositie van NH_x is deze factor > 1, dus krijg je een extra verhoging door de kalibratie. Voor de natte depositie van NO_y is de factor ongeveer 1.

Met vriendelijke groeten,

art.5.1-2e

From: art.5.1-2e <[redacted]@rivm.nl>
 <mailto:[redacted]@rivm.nl>
 Sen
 To: art.5.1-2e <[redacted]@vito.be> <mailto:[redacted]@vito.be>
 Cc: art.5.1-2e <[redacted]@pzh.nl> <mailto:[redacted]@pzh.nl>
 Subject: Verschil tussen meten en berekenen depositie

Goedemiddag art.5.1-2e

We kennen elkaar nog van o.a. de MER-commissie Lelystad, maar nu heb ik een heel andere vraag.

Ik hoop dat je me kan helpen.

Wij berekenen in Nederland voor de stikstofaanpak via OPS de depositie op basis van alle bronnen (Nederland en buitenland)

En meten op veel plaatsen ammoniak/NO_x.

Dit geeft uiteindelijk per locatie een gemeten waarde (in de concentratie/depositie) en een berekende waarde in molen N depositie. Het verschil noemen we de meetcorrectie.

Om te bepalen of een habitat overbelast is gaan we uit van de Gemeten waarde.

Nu is de meetcorrectie in het Oosten negatief (we meten minder dan we berekenen) en in het Zuid-Westen is die positief (we meten meer dan we berekenen)

Dan kan verschillende oorzaken hebben en dat onderzoeken we. Ook jaarlijks doen we n.a.v. dat onderzoek bijstellingen. Zie voor een uitleg hiervoor bijgaande presentatie

Een eerste zoektocht door [art.5.1-2e](#) over Vlaanderen leverde de rapportage van een tijdelijke intensieve [art.5.1-2e](#) voor ammoniak – helaas wat ouder (rapport 2017, meetcampagne 2015). Eerste conclusie daaruit is dat het model een hogere depositie berekent dan er wordt gemeten. Dus een negatieve meetcorrectie. Tijdelijk meetnet ammoniak in Natura 2000-gebieden (vlaanderen.be)
 <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fpublicaties.vlaanderen.be%2Fview-file%2F26160&data=05%7C02%7Ct.vande.laarschot%40pzh.nl%7C0ea4707f57bd439ff0ff08dc4f1c7dd2%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638472230979832846%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Iik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=iCqvrUNT2obors0aNbXmq%2FFW%2B2k%2FjBa99gJmRU5nMgM%3D&reserved=0>

Maar geheel los daarvan vragen we ons af hoe dit in Vlaanderen werkt. Gebruiken jullie in de PAS, om te bepalen of een N2000-gebied overbelast is, de gemeten concentratie/depositie of die uit de emissies via VLOPS berekende depositiewaardes?

Of zijn er wellicht onvoldoende meetpunten voor een dergelijke benadering?

Alvast veel dank voor het antwoord, of als je dit niet weet is er dan een doorverwijzing mogelijk?

Vriendelijke groet,

[art.5.1-2e](#)

 RIVM, Centrum Milieukwaliteit

T +31 88 689 3526, [art.5.1-2e](#)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
 www.rivm.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.rivm.nl%2F&data=05%7C02%7C [art.5.1-2e](#) 40pzh.nl%7C0ea4707f57bd439ff0ff08dc4f1c7dd2%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C638472230979846650%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Iik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=CIN%2FJgqUkuknbk9Bhp2K%2B17CkbvjN83N6Fxbv2RpSLc%3D&reserved=0> De zorg voor morgen begint vandaag

Van: art.5.1-2e
 Verzonden: 2022-07-12 10:48:48+00:00
 Aan: art.5.1-2e
 CC:
 Onderwerp: RE: Vraag over 80 procent stikstof in de duinen
 "
 Ha art.5.1-2e

Dank voor de input. Ik heb getracht om deze nog iets toegankelijker op te schrijven en aan te vullen (o.a. met projecten Rh2ine en ZES), waar ik dat mogelijk achtte. 1 vraag nog: is het bekend hoeveel aanvragen er zijn gedaan voor de subsidie van het Rijk welke we noemen?

Willen jullie een laatste check doen? (zie bijlage)

Dank alvast!

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e pzh.nl>
 Verzo 15:26
 Aan: art.5.1-2e pzh.nl> ; art.5.1-2e pzh.nl>
 CC: art.5.1-2e pzh.nl> ; art.5.1-2e pzh.nl>
 Onderwerp: RE: Vraag over 80 procent stikstof in de duinen

Dag art.5.1-2e

Met heel veel dank aan art.5.1-2e hierbij de input.

Met groet,

art.5.1-2e

* Wat zijn de (mogelijk landelijke en Europese) mogelijkheden om stikstofdepositie vanuit het buitenland te verminderen?

Het gaat voor provincies om het handhaven (en aanscherpen) van Europese regelgeving (die doorwerkt in nationale regelgeving) m.b.t.:

Emissies landbouw (voor Nederland is net bekend geworden dat er een einde komt aan de derogatie voor het opbrengen van mest.)

Emissies industrie

Emissies mobiliteit (scheepvaart)

Hoe probeert Zuid-Holland deze te bewerkstelligen?

De provincie Zuid - Holland is hierbij niet als eerste aan zet. Het Rijk is in overleg met Vlaanderen en overweegt in overleg te treden met de Duitse federale overheid mbt hun stikstof aanpak.

Samen met andere provincies staat PZH wel een voortvarende inzet van generieke maatregelen voor inclusief het verwerken van voortschrijdend (technisch) inzicht: BBT/ Beste Beschikbare Technieken.

Provincie Noord Brabant stelt strengere eisen aan stallen (voor de intensieve veehouderij). PZH steunt PNB in haar streven deze eisen een landelijk karakter te geven.

* Hoe probeert Zuid-Holland de depositie door scheepvaart te verminderen. Op de site lees ik over subsidiemaatregelen. Hoe vordert het daarmee? En zijn er nog andere maatregelen?

* De provincie heeft substantiële financiële bijdrage toegezegd aan een concreet walstroombestemming. Zodra het investeringsbesluit door het bedrijf is genomen zullen zij en wij u nader berichten

* Er is een subsidieregeling voor walstroom van het Rijk. De eerste tranche loopt nu.

* Samen met het Havenbedrijf Rotterdam en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (mobiliteit) kijkt de provincie naar mogelijkheden tot stikstofarm varen binnen de Rotterdamse haven.

* Vormen de recent voorgestelde uitstootpercentages van minister Van der Wal aanleiding om de maatregelen in het Stikstofplan te herzien?"

* De provincie Zuid-Holland heeft bij voortdurend op drie punten gewezen:

* Het terugdringen van stikstofemissies van industrie en mobiliteit vraagt om het op gang houden van de energietransitie; in beginsel koppelt de reductie van stikstof mee bij een evenwichtig pakket gericht op CO2 reductie.

* Het zeer hoge aandeel van het buitenland, de (zee)scheepvaart en de meetcorrectie (voor de duinen) in de totale overbelasting van de Natura 2000 gebieden in de duinen. En daarmee het belang van betrouwbare prognoses van de bijdrage uit het buitenland en van de (zee)scheepvaart en van een eenduidige verklaring van het "duinengat".

* De provincie onderzoekt actief samen met het Rijk en partners in de haven de mogelijkheden tot reductie van CO2 en stikstofemissies. Proportionele reductie van stikstofemissies bij de (haven)industrie heeft een beperkt effect op de totale stikstof(over)belasting van Natura 2000 gebieden.

* De recente cijfers van minister Van der Wal geven geen aanleiding tot herziening van de benadering van de provincie

Van: art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Verzonden: maandag 11 juli 2022 13:44
 Aan: art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; Robert
art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >; art.5.1-2e@pzh.nl
art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Onderwerp: FW: Vraag over 80 procent stikstof in de duinen
 Urgentie: Hoog

Dag allen,

Julie tijd om art.5.1-2e@pzh.nl n mij even te helpen met input voor reactie aan TV West?

Dank

Groet

art.5.1-2e@pzh.nl

Van: art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Verzonden: maandag 11 juli 2022 13:42
 Aan: art.5.1-2e@pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl> >
 Onderwerp: FW: Vraag over 80 procent stikstof in de duinen

Ha art.5.1-2e@pzh.nl

Zie onderstaande vragen. Ik dacht in de beantwoording in ieder geval het mogelijke onderzoek in samenwerking met Noord-Holland en Zeeland te benoemen.

Ten aanzien van de scheepvaart kunnen we elektrificatie en waterstof benoemen. Hoe het zit met subsidie en de stand van zaken omtrent subsidies, is mij niet bekend.

Mag ik jou weer vragen om mij te helpen bij de beantwoording? Zijn er nog andere mensen die ik moet ophoofden in deze?

Groet,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e omroepwest.nl
 <mailto:art.5.1-2e omroepwest.nl> >
 Verzonden: vrijdag 8 juli 2022 16:49
 Aan: art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >
 Onderwerp: Vraag over 80 procent stikstof inen

Beste art.5.1-2e

Voor Omroep West werk ik aan een verhaal over stikstof in de duinen: wat kan je ervan zien, wat is de bron en wat wordt er tegen gedaan?

Een boswachter gaat me laten zien wat de gevolgen zijn en de bron is zeer gedetailleerd beschreven in het gebiedsplan Stikstof van de provincie. Daarin staan ook een aantal plannen voor maatregelen, maar voor twee belangrijke bronnen van stikstof in de duinen - scheepvaart en het buitenland - mis ik wat details.

Mijn vragen zijn dus:

- * Wat zijn de (mogelijk landelijke en Europese) mogelijkheden om stikstofdepositie vanuit het buitenland te verminderen?
- * Hoe probeert Zuid-Holland deze te bewerkstelligen?
- * Hoe probeert Zuid-Holland de depositie door scheepvaart te verminderen. Op de site lees ik over subsidiemaatregelen. Hoe vordert het daarmee? En zijn er nog andere maatregelen?
- * Vormen de recent voorgestelde uitstootpercentages van minister Van der Wal aanleiding om de maatregelen in het Stikstofplan te herzien?

Ik ben benieuwd en hoor het graag. In ieder geval bedankt alvast.

Met vriendelijke groet,

art.5.1-2e

De disclaimer van toepassing op e-mail van Omroep West vindt u op:
<https://www.omroepwest.nl/disclaimer>
 <<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.omroepwest.nl%2Fdisclaimer&data=05%7C01%77%7C7ef364836a4743f02f6108da63e3564e%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637932125452093845%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C&sdata=Wn22fVf4AwTrztj%2B8XWcQFlgYivx6%2BwbkL7JevhfRH8%3D&reserved=0>>
 "

Wat zijn de (mogelijk landelijke en Europese) mogelijkheden om stikstofdepositie vanuit het buitenland te verminderen?

Als kustprovincies vragen wij het Rijk om Europese regelgeving (die doorwerkt in nationale regelgeving) te handhaven en aan te scherpen. Het gaat dan specifiek om:

- Emissies landbouw (voor Nederland is net bekend geworden dat er een einde komt aan de derogatie voor het opbrengen van mest)
- Emissies industrie
- Emissies mobiliteit (scheepvaart)

Hoe probeert Zuid-Holland deze te bewerkstelligen?

Als provincie zijn wij niet als eerste aan zet. Wel agenderen wij dit onderwerp bij het Rijk. Het Rijk is op haar beurt in overleg met Vlaanderen en overweegt in overleg te treden met de Duitse federale overheid m.b.t. hun stikstof aanpak.

Samen met andere provincies staat Provincie Zuid-Holland wel een voortvarende inzet van generieke maatregelen voor, inclusief het verwerken van voortschrijdend (technisch) inzicht: BBT/ Beste Beschikbare Technieken.

Provincie Noord-Brabant stelt strengere eisen aan stallen (voor de intensieve veehouderij). Wij steunen Noord-Brabant in haar streven deze eisen een landelijk karakter te geven.

Hoe probeert Zuid-Holland de depositie door scheepvaart te verminderen. Op de site lees ik over subsidiemaatregelen. Hoe vordert het daarmee? En zijn er nog andere maatregelen?

Ten aanzien van subsidies geldt dat de provincie een substantiële financiële bijdrage heeft toegezegd aan een concreet walstroomproject. Zodra het investeringsbesluit door het bedrijf is genomen kunnen zij en wij u nader berichten. Daarnaast biedt het Rijk een subsidieregeling voor walstroom. De eerste tranche loopt nu.

Ook kijken we samen met het Havenbedrijf Rotterdam en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (mobiliteit) naar mogelijkheden tot stikstofarm varen binnen de Rotterdamse haven. En we zetten ons in voor de doelstellingen van de 'Green Deal'.

Green Deal

Nederland heeft in de 'Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens' de doelstelling vastgelegd om in 2030 de CO₂-emissies van de Nederlandse binnenvaartvloot met 50% te reduceren ten opzichte van 2015 en tenminste 150 binnenvaartschepen voorzien te hebben van een zero-emissie aandrijflijn. De Europese Commissie beoogt in haar 'Sustainable and Smart Mobility Strategy' dat emissieloze schepen in 2030 "market ready" moeten zijn. Het hele systeem voor het gebruik van duurzame brandstoffen moet dan gereed zijn; van de schepen tot de vulpunten en de onderliggende energie-infrastructureur. De provincie Zuid-Holland draagt hieraan bij. Onder andere door deel te nemen aan projecten zoals RH2INE en ZES. Deze projecten kunnen een directe en concrete bijdrage leveren aan deze CO₂-, stikstofreductie-, en -energiedoelstellingen van de Green Deal.

Over ZES

Zero Emission Services (ZES) is aanbieder van een volledig producten- en dienstenpakket voor zero-emissie varen. Dankzij de steun kan ZES nu investeren in het kostbaarste deel van de elektrische aandrijflijn, de batterijpakketten, zodat schippers alleen betalen voor gebruik. In totaal ontwikkelt ZES 75 batterijcontainers voor maritieme toepassing (ZESpacks), 14 docking stations die zorgen voor het laden van de batterijcontainers en 45 geëlektrificeerde binnenvaartschepen. Als, met hulp van deze investering, de eerste 45 schepen in operatie zijn, is de verwachting dat de markt op eigen

kracht het aantal schepen, batterijcontainers en laadstations kan laten groeien. Op de website <https://zeroemissionservices.nl/zero-emissie-varen-wordt-versneld-ingevoerd/> lees je meer over dit project.

Over RH2INE

Met dit project werken we aan een versnelde opschaling van waterstof op de grote transportcorridors van Europa. Het doel is om 12 waterstof elektrische binnenvaartschepen en 4 vulstations voor waterstof te realiseren. Met de bouw hiervan ontstaat de eerste infrastructuur en kritische massa voor het gebruik van waterstof in de transportsector. Het project heeft daarmee de potentie een vliegwiel te zijn naar zero-emissie binnenvaart en de waterstofeconomie. Op de website [RH2INE: schoner transport met waterstof - Provincie Zuid-Holland](#) lees je meer over Rhine.

Vormen de recent voorgestelde uitstootpercentages van minister Van der Wal aanleiding om de maatregelen in het Stikstofplan te herzien?

De provincie Zuid-Holland heeft bij het Rijk voortdurend op drie punten gewezen:

- Het terugdringen van stikstofemissies van industrie en mobiliteit vraagt om het op gang houden van de energietransitie; in beginsel koppelt de reductie van stikstof mee bij een evenwichtig pakket gericht op CO2-reductie.
- Het zeer hoge aandeel van het buitenland, de (zee)scheepvaart en de meetcorrectie (voor de duinen) in de totale overbelasting van de Natura 2000 gebieden in de duinen. En daarmee het belang van betrouwbare prognoses van de bijdrage uit het buitenland en van de (zee)scheepvaart en van een eenduidige verklaring van het "duinengat".
- De provincie onderzoekt actief samen met het Rijk en partners in de haven de mogelijkheden tot reductie van CO2- en stikstofemissies. Proportionele reductie van stikstofemissies bij de (haven)industrie heeft een beperkt effect op de totale stikstof(over)belasting van Natura 2000 gebieden.

De recente cijfers van minister Van der Wal geven geen aanleiding tot herziening van de benadering van de provincie

Van: [art.5.1-2e](#)
 Verzonden: 2022-09-27 12:04:36.417000+00:00
 Aan: [art.5.1-2e](#)
 CC:
 Onderwerp: RE: vragen Goeree
 "

Ha [art.5.1-2e](#)

Volgens mijn informatie (via informele kanalen) komt het RIVM pas begin volgend jaar met advies hierover.

Met groet,

[art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#)

M [art.5.1-2e](#)

[art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>

Van: [art.5.1-2e](#) pzh.nl>
 Verzonden: dinsdag 27 september 2022 11:42
 Aan: [art.5.1-2e](#) [art.5.1-2e](#)
[art.5.1-2e](#) pzh.nl> ; [art.5.1-2e](#) pzh.nl>
 Onderwerp: vragen Goeree

[art.5.1-2e](#)

Weten jullie welke maand dit verwacht wordt?

De categorie 'ammoniak uit zee' wordt niet meer gebruikt. Het is nog niet met zekerheid vastgesteld waar deze ammoniak vandaan komt. Deze categorie is daarom geschrapt en is nu een aparte categorie genaamd 'meetcorrectie'. Voor de Duinen-Eilanden is deze meetcorrectie 11%. Momenteel wordt landelijk onderzocht waar deze ammoniak vandaan komt. Het RIVM is hier in opdracht van het ministerie van LNV mee bezig. Dit najaar verwachten ze met een stand van zaken te komen.

"

Van: art.5.1-2e
 Verzonden: 2023-09-11 18:18:41+00:00
 Aan: art.5.1-2e
 CC: art.5.1-2e
 Onderwerp: RE: Werkbezoek LNV aan PZH door 2 directeuren van LNV
 "

Ha art.5.1-2e

Sluit me aan bij opmerking art.5.1-2e wat betreft onderwerp, al is dat mogelijk nog wat aan de vroege kant - praten over uitkomsten/inzichten op basis van uitkomsten kan fijner zijn dan over plannen, maar allicht is het in te passen in het geheel.

Wat betreft data is alles prima. Kan eea verzetten indien nodig.

Met groet,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e pzh.nl>
 Verzonden: vrijdag 8 september 2023 15:06
 Aan: art.5.1-2e pzh.nl> ; art.5.1-2e pzh.nl>;
 art.5.1-2e pzh.nl> ; art.5.1-2e pzh.nl> ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl>; art.5.1-2e pzh.nl>
 CC: art.5.1-2e pzh.nl>
 Onderwerp: RE: Werkbezoek LNV aan PZH door 2 directeuren van LNV

Hoi art.5.1-2e

Goed om met LNV van gedachten te wisselen over deze onderwerpen. De monitoring van het ZHPLG (en dan met name de stikstofkant) en de aansluiting bij de modellen/ monitoring op landelijk niveau kan mogelijk ook een interessant onderwerp zijn om mee te nemen.

Voor mij komt alleen donderdag 26 oktober niet uit, de beide vrijdagen is geen probleem.

Groet,

art.5.1-2e

Van: art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >
 Verzo 23 14:54
 Aan: art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e
 art.5.1-2e <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> > ; art.5.1-2e
 art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >
 CC: art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e pzh.nl> >
 Onderwerp: Werkbezoek LNV aan PZH door 2 directeuren van LNV

Hoi allen,

Deze mail stuur ik omdat LNV een werkbezoek wil brengen aan de Provincie Zuid-Holland.

Achtergrond van het werkbezoek

Begin 2023 [redacted] is gedaan om een werkbezoek te plannen met ons huidige DG [art.5.1-2e] en de gedeputeerde. Door provinciale verkiezingen is dit bezo [redacted] n en daarom verschoven. Het doel van het werkbezoek was een gesprek met gedeputeerde in dungebied Meijndel om de problematiek van o.a. stikstof van zee te bespreken. Het werkbezoek is vooral bedoeld als verbinding tussen provincies en LNV. De desbetreffende DG gaat echter binnenkort LNV verlaten waardoor LNV nu 2 directeuren stuurt, [art.5.1-2e] [redacted] en [art.5.1-2e] [redacted]. Doordat er geen DG meer komt hebben [art.5.1-2e] [redacted] en [art.5.1-2e] [redacted] besloten dat wij vanuit de provincie onze afvaardiging ook ambtelijk zullen houden. De voorlopige afvaardiging behelst de mensen naar wie deze mail is gestuurd.

Vorm van werkbezoek en eventuele onderwerpen

[art.5.1-2e] [redacted] kon niet aanwezig zijn bij het eerste vooroverleg maar het plan is een bezoek aan Meijndel. We moeten dit samen nog verder vormgeven.

Eventuele onderwerpen die vanuit ons ter sprake gebracht kunnen worden zijn:

- * Meetcorrectie
- * PAS melders en middelen

Uiteraard kunnen er ook nog (ZH-PLG) onderwerpen toegevoegd worden.

Datum prikken

Vanuit LNV zijn de volgende data genoemd als opties. Graag hoor ik van jullie welke jullie uitkomt (of niet)

- * Do 26 oktober in de middag vanaf 14.00 uur
- * Vr 27 oktober in de middag vanaf 12.00 uur
- * Vr 3 november in de middag vanaf 14.00 uur

Met vriendelijke groet,

[art.5.1-2e] [redacted]

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2022-09-22 09:47:36+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: Re: 'stikstof uit zee'
 "

Dag allen,
 Rivm heeft inderdaad recent mondeling aangegeven dat de uitkomst van dat onderzoek in 2023 verwacht worden.
 roet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Verstuurd: donderdag 22 september 2022 08:15
 Aan: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Onderwerp: Re: 'stikstof uit zee'

Hoi [art.5.1-2e]

Zeker, dank je wel.

Groet,

[art.5.1-2e]

Outlook voor Android <[https://eur03.safelinks.office.com/https%3A%2F%2Faka.ms%2FAAb9ysg&data=05%7C01%7C\[art.5.1-2e\]@pzh.nl%7C6f90f3917d1942c53e9c08da9c6eb75a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637994296580851732%7CUnknown%7CTWfpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1hawiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=dTab7vippfH8IPfi%2BhHnzkcxcKg57qwtqoyesVbmU60M%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.office.com/https%3A%2F%2Faka.ms%2FAAb9ysg&data=05%7C01%7C[art.5.1-2e]@pzh.nl%7C6f90f3917d1942c53e9c08da9c6eb75a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637994296580851732%7CUnknown%7CTWfpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1hawiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=dTab7vippfH8IPfi%2BhHnzkcxcKg57qwtqoyesVbmU60M%3D&reserved=0)> downloaden

From: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Sent: 2022 8:01:56 AM
 To: [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>; [art.5.1-2e] <[art.5.1-2e]@pzh.nl>
 Subject: RE: 'stikstof uit zee'

[art.5.1-2e]

Mij staat bij dat het onderzoek pas in 2023 resultaat gaat opleveren, en ik weet niet meer terug te halen waar ik dat gelezen heb.

Meest recente info die ik heb is te vinden in bijgaande brief. Daarin wordt de verwachting uitgesproken dat de resultaten mogelijk niet in 2022 bekend zullen zijn. En dat RIVM in het najaar van 2022 een update zal geven.

[art.5.1-2e] <[mailto:\[art.5.1-2e\]@pzh.nl](mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl)> weet jij meer?

[art.5.1-2e] <[mailto:\[art.5.1-2e\]@pzh.nl](mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl)> helpt dit?

Gr,

[art.5.1-2e]

[art.5.1-2e] <[mailto:\[art.5.1-2e\]@pzh.nl](mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl)>

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1

Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

www.zuid-holland.nl <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2F&data=05%7C01%7C[art.5.1-2e]40pzh.nl%7C6f90f3917d1942c53e9c08da9c6eb75a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637994296580851732%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1hawwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=qSR7frcQ0s5Zt3qt05CcGl8BhD%2FT3ii3dtwViHjvt10%3D&reserved=0>

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 16:35
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl>
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 16:15
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'

Misschien heeft [art.5.1-2e] iets overgedragen aan [art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 14:26
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'

Hoi [art.5.1-2e]

Hebben wij een contactpersoon die daar iets over zou kunnen zeggen?

Groet,

[art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl
 <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 14:04
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: RE: 'stikstof uit zee'

Sorry, geen idee... De minister heeft daar volgens mij ook nog geen einddatum op geplakt (zij geeft in brieven alleen aan dat het onderzoek loopt). Was de oorspronkelijke planning niet in de herfst?

Groeten [art.5.1-2e]

Van: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Verzonden: woensdag 21 september 2022 12:
 Aan: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 CC: [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e] pzh.nl> >
 Onderwerp: 'stikstof uit zee'

Hoi [art.5.1-2e](#)

Is jullie bekend wanneer het RIVM het onderzoek naar 'stikstof uit zee' / stikstof elders afrondt?

Met vriendelijke groet,

[art.5.1-2e](#)

M [art.5.1-2e](#)

E [art.5.1-2e](#) pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e](#)@pzh.nl>

[www.zuid-holland.nl/contact](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C%40pzh.nl%7C6f90f3917d1942c53e9c08da9c6eb75a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637994296580851732%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=7Icj3jUG1sg70WnWcKDbRYwD6coZ2Nphd0bU%2FSeY6Fs%3D&reserved=0) <<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C%40pzh.nl%7C6f90f3917d1942c53e9c08da9c6eb75a%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637994296580851732%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=7Icj3jUG1sg70WnWcKDbRYwD6coZ2Nphd0bU%2FSeY6Fs%3D&reserved=0>>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

"

Van: art.5.1-2e
Verzonden: 2022-03-30 16:11:28.527000+00:00
Aan: art.5.1-2e
CC:
Onderwerp: Rekenvoorbeelden solleveld en nieuwkoop
"
Ha art.5.1-2e

Ik bel je zo even (rond half 5), maar hierbij alvast de rekenvoorbeelden voor Solleveld en Nieuwkoop. Ben benieuwd of dit inderdaad is wat jij er van verwacht had.

Groet,

art.5.1-2e

Stikstofteam

M art.5.1-2e

E art.5.1-2e pzh.nl <mailto:art.5.1-2e@pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <<http://www.zuid-holland.nl/contact>>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

"

Risico analyse reductie stikstof emissies bronnen buiten ZH

Als provincie Zuid-Holland zijn wij voor een groot deel afhankelijk van de inzet van andere overheden als het gaat om het reduceren van de stikstofdeposities op onze natura-2000 gebieden. Vooral het beleid van de rijksoverheid en het buitenlandse beleid heeft veel invloed, gezien de emissies van bronnen buiten de provincie in Nederland en vanuit het buitenland het overgrote deel van de depositie in de Zuid-Hollandse natuur veroorzaken.

Om in beeld te krijgen wat er lokaal / regionaal nodig is naast de landelijke / internationale reductie is het belangrijk om te weten van welke reductie we als Zuid-Holland kunnen uitgaan. De rijksoverheid heeft hierover verwachtingen uitgesproken; Zo moet het basis scenario (uitgaande van het huidige gepubliceerde beleid) een gemiddelde reductie van 120 mol per hectare per jaar gaan opleveren in 2030¹.

Depositie uit het buitenland

In Zuid-Holland is echter de gemiddelde bijdrage van depositie afkomstig uit het buitenland hoger dan gemiddeld en daardoor is ook de verwachte daling meer dan deze 120 mol per hectare. De verwachting is dat de gemiddelde depositie per hectare zal afnemen van 440 mol (in 2018) naar 275 mol (in 2030), wat gemiddelde afname betekend van 165 mol per hectare per jaar (afname van 38%).

Depositie uit de directe omgeving

Gemiddeld is maar een klein deel van de depositie afkomstig uit de directe omgeving van de natura-2000 gebieden. Voor de duingebieden is dit gemiddeld ongeveer 20-25% van de totale depositie, wat neer komt op zo'n 250 mol per hectare per jaar. Deze depositie is veelal afkomstig van bronnen waarvan het verminderen van emissie lastig is; Denk hierbij aan consumenten die in de directe omgeving wonen, verkeer en recreanten.

Uit de analyse van onderzoeksbureau Wing in samenwerking met de provincie Zuid-Holland blijkt dat met een gebiedsgerichte aanpak het mogelijk moet zijn om enkele tot tientallen molen depositie vermindering afkomstig uit de directe omgeving te bewerkstelligen, maar hiervoor zijn soms rigoureuze maatregelen nodig (volledig weghalen landbouw, recreanten weren uit natuurgebieden, zero emissie zone instellen, honden weren uit natuurgebieden).

Meetcorrectie

De meetcorrectie is het verschil tussen de berekende depositie en de daadwerkelijke depositie in de natuurgebieden. In Zuid-Holland is deze meetcorrectie voor bijna alle natuurgebieden positief (wat betekend dat de berekende depositie een onderschatting is van de daadwerkelijke depositie. Alleen in Nieuwkoop is deze meetcorrectie gemiddeld licht negatief. In het N2000-gebied Grevelingen (GGA Duinen Eilanden) zijn er hexagonen waarbij de meetcorrectie meer dan 1200 mol is, wat betekend dat de meetcorrectie op die plaats hoger is dan de kritische depositie waarde (KDW).

In de duingebieden is de meetcorrectie erg hoog, in alle gebieden ligt het gemiddelde zo tussen de 200 en 300 mol in. Dat betekend dat de meetcorrectie ongeveer gelijk is aan de depositie afkomstig uit de directe omgeving (in orde grootte).

¹ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl_analyse_stikstofbronmaatregelen_24_april_2020.pdf

Het is voor Zuid-Holland van belang om duidelijkheid te krijgen over de herkomst van de depositie die nu in de meetcorrectie is opgenomen gezien het om behoorlijk aandeel gaat van de totale depositie.

Opvallend is dat alle kustgebieden te maken hebben met een hoge meetcorrectie terwijl natuurgebieden in het binnenland (en oosten van het land) vaak een negatieve meetcorrectie hebben.

Aanname deze loopt evenredig mee of aanname dat hij gelijk blijft.

Landbouw emissies (gebiedsdoelen)

Met de door het RIVM aangeleverde tool is er intern gerekend aan mogelijke scenario's om de emissies van landbouw terug te dringen. Met de gekozen strategie door ZH (20% generiek, 38% transitiegebieden en veenweide, 70% in 2km rond Nieuwkoop en 100% in N2000) zou dat leiden tot 82,8% van het areaal in ZN onder de KDW. Hierbij is het basis pad (reductie NL en buitenland meegenomen).

Haven Industrieel Complex (HIC)

Vanuit het HIC valt de depositie op de Zuid-Hollandse natuur in het algemeen erg mee, maar op het dichtbij gelegen natuurgebied Solleveld en Kappittelduinen is de impact relatief hoog. Wat hierbij echter op valt is dat de industrie in de haven minder bijdraagt aan de stikstofdepositie (28 mol/ha/ja) dan de scheepvaart welke nodig is voor de industrie (16 mol/ha/ja door scheepvaart aan wal + 20 mol/ha/ja door varende scheepvaart (gerekend tot aan heersend verkeersbeeld)). Inzetten op verduurzamen van de scheepvaart lijkt daarom logischer dan inzetten op het verduurzamen van de installaties in het HIC.

Onzekerheden

Gezien het grootste aandeel van de depositie reductie zal moeten komen van de inzet van anderen, is het belangrijk om inzichtelijk te maken wat de impact is wanneer deze verwachtingen niet worden gehaald. Wanneer de buitenlandse reductie 20% minder is dan verwacht verhoogt dat de gemiddelde depositie met 33 mol per hectare per jaar in de Zuid-Hollandse natuurgebieden.

Conclusies

Wanneer het buitenland niet die 38% haalt maar 20%

1200 -> 800 mol = 400 mol.

Reductie buitenland 165 mol.

Reductie NL: 150 mol.

Reductie ZH: 85 mol.

Aanname alle sectoren doen 38% of alle sectoren doen 38% gebiedsgericht of overige sectoren realiseren 20%.

Generiek alle sectoren 20%, en gebiedsgericht 38% alle sectoren of 38% landbouw. Buitenland 38% reductie, meetcorrectie op aandeel dat er is 2 varianten (ook 20% of 0%).

Hoeveel mol reductie is dit totaal? Hoe staat dat in verhouding tot reductieopgave.

Solleveld kappitelduinen 20% meetcorrectie.

Nieuwkoop 3% meetcorrectie.

Rekenvoorbeeld Solleveld en Kapittelduinen

Gemiddelde depositie: 1300 mol/ha/ja.

Gemiddelde overbelasting overbelaste natuur: 320 mol/ha/ja.

Depositie afkomstig uit buitenland: 440 mol/ha/ja.

Depositie afkomstig uit buitenland verwachting 2030: 280 mol/ha/ja.

Gemiddelde depositie afkomstig van binnen 5km (gebiedsgericht): 300 mol/ha/ja

Meetcorrectie: 250 mol/ha/ja

1. Optimistische scenario

Aannamen: Generiek 20% in hele land en gebiedsgericht 38% (dus 18% meer dan generiek) voor alle sectoren. Meetcorrectie verminderd mee met de generieke 20% reductie.

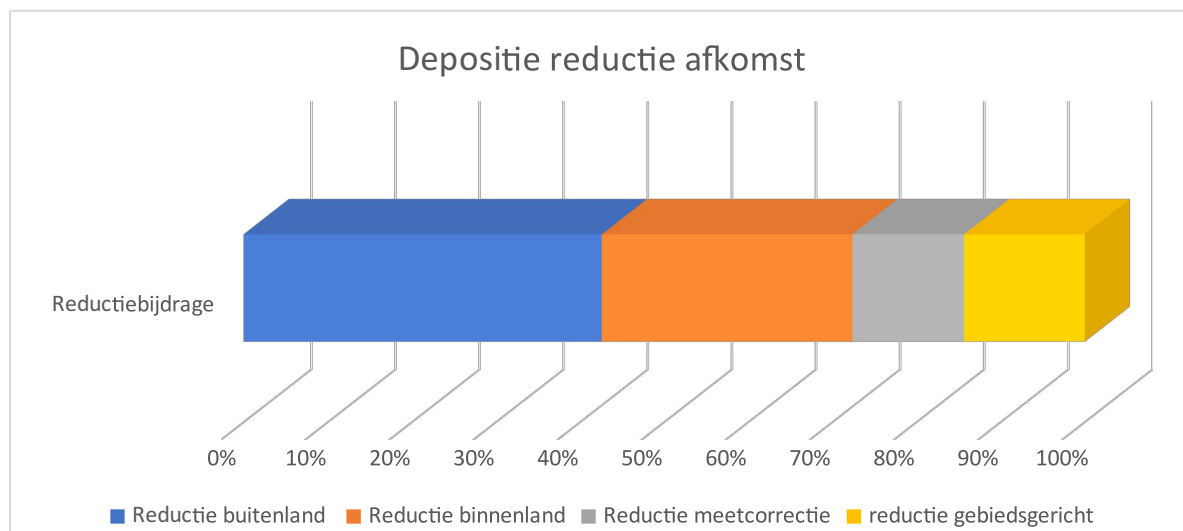
Reductie buitenland: 160 mol/ha/ja.

Reductie generiek binnenland: $(1300-440-250) / 5 = 112$ mol/ha/ja.

Reductie meetcorrectie: $250 / 5 = 50$ mol/ha/ja.

Reductie gebiedsgericht (extra): $300 * 0.18 = 54$ mol/ha/ja.

Totale reductie: $160 + 122 + 50 + 54$ mol = 386 mol/ha/ja.

2. Pessimistisch scenario

Aannamen: Generiek 20% in hele land en gebiedsgericht 38% (dus 18% meer dan generiek) voor alle sectoren. Meetcorrectie blijft onveranderd (gezien bron onbekend) en de buitenlandse depositie verminderd maar met de helft van de verwachte depositievermindering.

Reductie buitenland: $160 * 0.5 = 80$ mol/ha/ja.

Reductie generiek binnenland: $(1300-440-250) / 5 = 112$ mol/ha/ja.

Reductie meetcorrectie: 0 mol/ha/ja.

Reductie gebiedsgericht (extra): $300 * 0.18 = 54$ mol/ha/ja.

Totale reductie: $80 + 122 + 0 + 54$ mol = 256 mol/ha/ja.

Verminderde reductie t.o.v. positieve scenario: 130 mol/ha/ja.

Rekenvoorbeeld Nieuwkoop

Gemiddelde depositie: 1110 mol/ha/ja.

Gemiddelde overbelasting overbelaste natuur: 350 mol/ha/ja.

Depositie afkomstig uit buitenland: 365 mol/ha/ja.

Depositie afkomstig uit buitenland verwachting 2030: 255 mol/ha/ja.

Gemiddelde depositie afkomstig van binnen 5km (gebiedsgericht): 505 mol/ha/ja

Meetcorrectie: 30 mol/ha/ja

1. Optimistische scenario

Aannamen: Generiek 20% in hele land en gebiedsgericht 38% (dus 18% meer dan generiek) voor alle sectoren. Meetcorrectie verminderd mee met de generieke 20% reductie.

Reductie buitenland: 110 mol/ha/ja.

Reductie generiek binnenland: $(1110-365-30) / 5 = 143$ mol/ha/ja.

Reductie meetcorrectie: $30 / 5 = 6$ mol/ha/ja.

Reductie gebiedsgericht (extra): $505 * 0.18 = 91$ mol/ha/ja.

Totale reductie: $110 + 143 + 6 + 91$ mol = 350 mol/ha/ja.

2. Pessimistisch scenario

Aannamen: Generiek 20% in hele land en gebiedsgericht 38% (dus 18% meer dan generiek) voor alle sectoren. Meetcorrectie blijft onveranderd (gezien bron onbekend) en de buitenlandse depositie verminderd maar met de helft van de verwachte depositievermindering.

Reductie buitenland: $110 * 0.5 = 55$ mol/ha/ja.

Reductie generiek binnenland: $(1110-365-30) / 5 = 143$ mol/ha/ja.

Reductie meetcorrectie: 0 mol/ha/ja.

Reductie gebiedsgericht (extra): $505 * 0.18 = 91$ mol/ha/ja.

Totale reductie: $110 + 143 + 6 + 91$ mol = 289 mol/ha/ja.

Verminderde reductie t.o.v. positieve scenario: 61 mol/ha/ja.

Conclusie

Voor de duingebieden zijn zéér gevoelig voor eventuele afwijkingen van de verwachtingen in het effect van het beleid dat in het buitenland wordt gevoerd. Daarnaast hebben deze gebieden ook de grootste meetcorrectie factor, wat betekent dat een aanzienlijk deel van de depositie in deze

gebieden afkomstig is van onbekende bronnen.

Met zeker in de kustgebieden de relatief kleine impact die gehaald kan worden uit de gebiedsgerichte aanpak is het daarom van cruciaal belang dat we de zekerheid krijgen dat de buitenlandse verwachtingen ook daadwerkelijk overeenkomen met de werkelijkheid en dat het van de meetcorrectie duidelijk wordt waar deze door veroorzaakt wordt. Wanneer blijkt dat de depositie van de meetcorrectie niet naar beneden gaat door het beleid zal dit namelijk leiden tot een onoplosbaarheid van het probleem; het is niet mogelijk bronnen weg te nemen waarvan iet duidelijk is wat deze zijn.

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2022-05-18 06:41:07+00:00
 "Aan: [art.5.1-2e] noord-
 holland.nl; [art.5.1-2e] noord-holland.nl ; [art.5.1-2e] noord-
 holland.nl; [art.5.1-2e] noord-holland.nl"
 CC: [art.5.1-2e]
 Onderwerp: RIVM bericht ammoniak uit zee
 "

Beste mensen,

RIVM heeft gisteren pas het bericht over ammoniak uit zee openbaar gemaakt.
 Morgen bespreken we met elkaar dit bericht:

<https://www.rivm.nl/stikstof/actueel#Ammoniakinkuststreek>
 <[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.rivm.nl%2Fstikstof%2Factueel%23Ammoniakinkuststreek&data=05%7C01%7\[art.5.1-2e\]40pzh.nl%7C6772a29a8f96404d0c8808da3888a2bc%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637884456739135313%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=Qm63HbQTTInFF0ya%2Bfe%2BE1X9D5DrYpGVWcG7SEnE73w%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.rivm.nl%2Fstikstof%2Factueel%23Ammoniakinkuststreek&data=05%7C01%7[art.5.1-2e]40pzh.nl%7C6772a29a8f96404d0c8808da3888a2bc%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637884456739135313%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=Qm63HbQTTInFF0ya%2Bfe%2BE1X9D5DrYpGVWcG7SEnE73w%3D&reserved=0)>

Met vriendelijke groet,

[art.5.1-2e]

Adviseur AERIUS

Leidseveer 2, 3511 SB Utrecht | www.bij12.nl
 <[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.bij12.nl%2F&data=05%7C01%7\[art.5.1-2e\]40pzh.nl%7C6772a29a8f96404d0c8808da3888a2bc%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637884456739135313%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=t103Swas7WqjK%2BJj83lViq6rAeI%2FklsMx24%2B3uyLVY8%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.bij12.nl%2F&data=05%7C01%7[art.5.1-2e]40pzh.nl%7C6772a29a8f96404d0c8808da3888a2bc%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637884456739135313%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=t103Swas7WqjK%2BJj83lViq6rAeI%2FklsMx24%2B3uyLVY8%3D&reserved=0)>
 M +31 [art.5.1-2e] bij12.nl
 <[mailto:\[art.5.1-2e\]@bij12.nl](mailto:[art.5.1-2e]@bij12.nl)>

Volg ons op LinkedIn <[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Flinkedin.com%2Fcompany%2Fbij12&data=05%7C01%7\[art.5.1-2e\]40pzh.nl%7C6772a29a8f96404d0c8808da3888a2bc%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637884456739135313%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=Hbg1p%2BQZB%2B5MREGNyajs3lmT0LLxV%2FeUc3shq7GHYM4%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Flinkedin.com%2Fcompany%2Fbij12&data=05%7C01%7[art.5.1-2e]40pzh.nl%7C6772a29a8f96404d0c8808da3888a2bc%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637884456739135313%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=Hbg1p%2BQZB%2B5MREGNyajs3lmT0LLxV%2FeUc3shq7GHYM4%3D&reserved=0)> en Twitter
 <[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Ftwitter.com%2FBij12nl&data=05%7C01%7\[art.5.1-2e\]40pzh.nl%7C6772a29a8f96404d0c8808da3888a2bc%7C6d99bc288f284a73a50163a%7C0%7C0%7C637884456739135313%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=oRxnUi8vPDyPXbRwPL4PLdJ23v4kAgg2%2BdYQLUSdt7k%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Ftwitter.com%2FBij12nl&data=05%7C01%7[art.5.1-2e]40pzh.nl%7C6772a29a8f96404d0c8808da3888a2bc%7C6d99bc288f284a73a50163a%7C0%7C0%7C637884456739135313%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6I6I1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=oRxnUi8vPDyPXbRwPL4PLdJ23v4kAgg2%2BdYQLUSdt7k%3D&reserved=0)> .
 "

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2022-09-08 12:22:32+00:00
 Aan: [art.5.1-2e]
 CC:
 Onderwerp: update AERIUS
 "

Tkn terugkoppeling uit AC van net:

3.4.1. impact van actualisatie AERIUS

- * [art.5.1-2e] aanwezig.
- * [art.5.1-2e] nog met verlof.
- * [art.5.1-2e] meeste analyses gemaakt.

* Gemiddelde afname in kustgebied, terwijl dit vorig jaar juist steeg en nog steeds een forse meetcorrectie: hoe leg je dat uit?

* Meetcorrectie steeds kleiner aldus [art.5.1-2e] Ook meetcorrectie kuststrook is kleiner dan vorig jaar.

* Meer behoefte aan stabiliteit en voorspelbaarheid.

* Vergunningverleners reageren milder, zijn gewend. Specifiek dit jaar veegbesluit er weer in, betekent in ZW Friesland er bij. Minister wil binnenkort veegbesluit vaststellen.

* Belangrijkste factor is vernieuwen rekenlaag, dat is de concentratiekaart ammoniak, is voor eerst in 12 jaar geupdate wat niet gedaan was door bezuinigingen. Verder verbeteringen in chemische conversie, landgebruikskaart, ruweheidskaart en ruimtelijke kalibratie (verfijnd)

* Brabantse Wal toename, vooral door industrie uit buitenland.

* binnenduinrand om enkele plekken in NH en ZH toename. Waarom precies is [art.5.1-2e] niet duidelijk.

* Oproep als je collega's hoort mopperen, leg ze bij ons neer, dan kunnen wij bij RIVM antwoorden binnen halen.

* [art.5.1-2e] indruk dat verschillen dusdanig groot zijn en we daarmee niet in control zijn

* [art.5.1-2e] waarschijnlijk zal minister veegbesluit habitats voor update AERIUS doen.

ir. [art.5.1-2e]

[art.5.1-2e]

Bureau Interim Consult (IMC)

M [art.5.1-2e]

E [art.5.1-2e] pzh.nl <mailto:[art.5.1-2e]@pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=05%7C01%7C[art.5.1-2e]@pzh.nl%7C50082e58836b4512b16008da91840acb%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637982293536705980%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=A8iz%2Bx6do5uTMhI%2BTuYqLXjXXmA9nW4FBABYutHaQhI%3D&reserved=0>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

"

Van: [art.5.1-2e]
 Verzonden: 2023-11-22 11:10:36+00:00
 "Aan: [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e] prvlimburg.nl ; [art.5.1-2e] zeeland.nl; [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e]
 [art.5.1-2e]

roep monitoring & data stikstof 22 november 2023

"

Dag allen,

Zie bijgevoegd het verslag van de werkgroep van zojuist, en de twee beloofde stukken:

1. Notitie over hoge meetcorrectie in zuidelijke gebieden. Vraag aan werkgroepleden: laat het ons weten als bij jullie dezelfde vragen spelen en voor welke gebieden dat dan is;
2. Slides over stikstofmonitoring. Vraag aan de werkgroepleden: welke aandachtspunten wil je meegeven aan de subgroep die dit verder gaat brengen?

Reactie op beide vragen kan naar mij.

Met vriendelijke groet,

[art.5.1-2e]

Adviseur monitoring data

Leidseveer 2, 3511 SB Utrecht | www.bij12.nl
 <[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.bij12.nl%2F&data=05%7C01%7C\[art.5.1-2e\];40pzh.nl%7C7e4dc7c6847040adbaf908dbeb434d6d%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C63836244655525491%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1hawwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=H0gn2DRnL9zcytU4CKFGbNh%2FJReTS3f3uU%2FI7xQTfBM%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.bij12.nl%2F&data=05%7C01%7C[art.5.1-2e];40pzh.nl%7C7e4dc7c6847040adbaf908dbeb434d6d%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C63836244655525491%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoimC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Ikk1hawwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=H0gn2DRnL9zcytU4CKFGbNh%2FJReTS3f3uU%2FI7xQTfBM%3D&reserved=0)>
 M +31 [art.5.1-2e] | E [art.5.1-2e] bij12.nl <mailto:[art.5.1-2e]@bij12.nl>

"

Werkt voor provincies

Datum: 17 november 2023

Aan: AERIU

Herkomst: art.5.1-2e

Telefoon: art.5.1-2e

Onderwerp: Verzoek om onderbouwing van de (grotere) meetcorrectie in een aantal specifieke gebieden

Doel: ter bespreking

Kern van het onderwerp

Met de release van AERIUS M2023 zien we dat de meetcorrectie van een aantal gebieden langs de zuidgrens van het land verder is toegenomen. Dit betreft gebieden waar de meetcorrectie ook voorafgaand aan de actualisatie al een substantieel deel van de achtergronddepositie verklaarde. Door verdere toename van het aandeel van deze meetcorrectie neemt het handelingsperspectief van de verantwoordelijke provincies verder af. Het valt daarbij ook op dat dit gebieden zijn waar in de voorgaande jaren ook al sprake was van het omhoog bijstellen van de meetcorrectie. Daarmee lijkt voor deze gebieden juist sprake te zijn van een achteruitgang van de betrouwbaarheid van de modelberekeningen. Op dit moment kunnen (Provinciale Staten-) vragen hierover niet afdoende worden beantwoord. Een nadere onderbouwing en duiding van deze ontwikkeling en mogelijke verklaringen voor deze meetcorrectie is noodzakelijk.

Voorstel/gevraagd besluit

We vragen de AERIUS Werkgroep Data & Modellen te bespreken:

1. Welke onderbouwing bekend is t.a.v. de hoge meetcorrectie op de zuidelijke gebieden waaronder Brabantse Wal, Ulvenhoutse Bos, Savelsbos en Bunder- en Elslooërbos en deze informatie te delen met de provincies.
2. Voor alle gebieden in Nederland inzichtelijk te (laten) maken welk aandeel van de meetcorrectie wordt toegeschreven aan 'ammoniak aan zee', en waarvoor dus mogelijk via het lopende onderzoek een onderbouwing wordt verwacht.
3. Welke kennishiaten er nog zijn t.a.v. de grote meetcorrectie in de onder punt 1 genoemde gebieden.
4. Welke overige onderzoeken er reeds lopen om deze kennishiaten te verkleinen.
5. Welke aanvullende onderzoeksvragen geagendeerd dienen te worden om de overige kennishiaten te adresseren; en deze via de daarvoor bestemde gremia te agenderen.

Analyse

In onderstaand overzicht zijn de 6 Natura 2000-gebieden opgenomen die in M23 de hoogste meetcorrecties hebben.

- Voor Savelsbos, Bunder- en Elslooërbos, Brabantse Wal en Ulvenhoutse Bos geldt dat niet alleen de meetcorrecties van M22 naar M23 verhoogd zijn maar dit ook al het geval was van M21 naar M22 voor prognose 2030.
- Het lijkt er daarmee op dat met de actualisatie van M23 voor deze gebieden een slechtere verklaring gegeven kan worden voor de stikstofdepositie.
- De absolute meetcorrecties zijn voor deze gebieden, met Brabantse Wal voorop, erg hoog. De meetcorrectie bedraagt ca. 1/3 van de totale achtergronddepositie op deze gebieden.

- Voor kustgebieden, zoals Voornes Duin en Manteling van Walcheren, waar de meetcorrectie ook fors is, wordt in het onderzoek naar ammoniak aan zee (het 'duinengat') reeds gewerkt aan de benodigde onderbouwing voor de hoge meetcorrectie. Vraag is in hoeverre dit voor de gebieden met een hoge meetcorrectie langs de zuidelijke landsgrens ook het geval is en welke aanvullende acties er nodig zijn om tot een betere onderbouwing te komen.

	Meetcorrectie			Depositie			Percentage meetcorrectie van de totale depositie		
	M23_2020	M23_2021	M23_2030	M23_2020	M23_2021	M23_2030	M23_2020	M23_2021	M23_2030
12 8 Brabantse Wal	766	767	779	2.537	2.532	2.403	30%	30%	32%
12 9 Ulvenhoutse Bos	479	475	460	2.452	2.430	2.203	20%	20%	21%
10 0 Voornes Duin	462	462	474	1.421	1.414	1.318	33%	33%	36%
16 0 Savelsbos	447	446	436	1.915	1.910	1.709	23%	23%	26%
15 3 Bunder- en Elslooërbos	441	443	448	1.917	1.913	1.752	23%	23%	26%
11 7 Manteling van Walcheren	425	426	430	1.293	1.293	1.183	33%	33%	36%
<i>nb M23 laagste negatieve meetcorrectie: -289</i>									

	Meetcorrectie		Depositie		Percentage meetcorrectie van de totale depositie	
	M22_2020	M22_2030	M22_2020	M22_2030	M22_2020	M22_2030
12 8 Brabantse Wal	583	588	2.378	2.108	25%	28%
12 9 Ulvenhoutse Bos	301	311	2.270	2.017	13%	15%
10 0 Voornes Duin	334	352	1.330	1.183	25%	30%
16 0 Savelsbos	317	334	1.875	1.631	17%	20%
15 3 Bunder- en Elslooërbos	328	352	1.887	1.672	17%	21%
11 7 Manteling van Walcheren	293	308	1.206	1.062	24%	29%
<i>nb M22 laagste negatieve meetcorrectie: -443</i>						

	Meetcorrectie		Depositie		Percentage meetcorrectie van de totale depositie	
	M21_2030	M21_2030	M21_2030	M21_2030	M21_2030	M21_2030
12 8 Brabantse Wal	395,91	1.857,13	1.935,08	1.857,13	21%	21%
12 9 Ulvenhoutse Bos	184,60	1.366,64	1.449,51	1.366,64	10%	10%
10 0 Voornes Duin	468,04	1.443,61	1.443,61	1.443,61	34%	34%
16 0 Savelsbos	152,47	1.27,74	1.230,72	152,47	11%	11%
15 3 Bunder- en Elslooërbos	127,74	427,10	1.230,72	127,74	9%	9%
11 7 Manteling van Walcheren	427,10	1.230,72	1.230,72	427,10	35%	35%
<i>nb M21 laagste negatieve meetcorrectie: -489</i>						

AERIUS Werkgroep Data & Modellen

17-11-2023

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Monitoring stikstof door provincies

IPSN-BIJ12 Werkgroep MD Stikstof
22 november 2023

Monitoring

“Monitoring is het systematisch volgen van relevante ontwikkelingen. Overheden monitoren bepaalde indicatoren om zicht te krijgen op de effecten van hun beleid en om tijdig te kunnen bijsturen.”

- Natuurmonitoring
 - Stikstofmonitoring
 - NPLG-monitoring
 - Programmamonitoring
- Etc.

Focus nu op stikstofmonitoring in het kader van de PPLG's

Stikstofmonitoring

Per provincie een (richtinggevende) ruimtelijke vertaling van benodigde stikstofreductie. Deze inzet is onderdeel van de totaal stikstofreductie die nodig is voor de landelijke doelen:

- 40% areaal met stikstof gevoelige habitats binnen Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde (2025)
- 74% areaal met stikstof gevoelige habitats binnen Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde (2030)

Richtinggevende emissiereductie per provincie zoals bekend:

	Emissietotaal (stal en veld) (ton NH₃)	Emissiereductie (stal en veld) (ton NH₃)	Percentage reductie
Drenthe	5.702	2.450	43%
Flevoland	1.836	442	24%
Friesland	13.654	4.701	34%
Gelderland	17.710	7.511	42%
Groningen	5.775	1.447	25%
Limburg	5.855	3.039	52%
Noord-Brabant	16.763	6.957	42%
Noord-Holland	4.433	1.797	41%
Overijssel	13.961	5.738	41%
Utrecht	5.093	2.359	46%
Zeeland	1.989	631	32%
Zuid-Holland	4.794	1.951	41%
Nederland	97.566	39.023	40%

Handreiking NPLG

1. Aansluiten bij bestaande stelsels (Wsn monitoring)
2. Gegevens verzamelen en beschikbaar stellen
3. Monitoringsplan in gebiedsprogramma
4. Handboek monitoring

(vereiste 6) **Monitoring** - De provincies zijn met de gebiedspartijen verantwoordelijk voor het verzamelen en beschikbaar stellen van de gegevens die nodig zijn om de voortgang, resultaten en effecten (doelbereik en neveneffecten) van de maatregelen van het gebiedsprogramma te kunnen volgen en bij te sturen. Daarbij wordt in eerste instantie uitgegaan van de huidige verantwoordelijkheden in de bestaande monitoringsstelsels voor a) stikstof (Wsn), b) de KRW, c) de Monitor Klimaatbeleid + KEV, en de d) natuur (Natuurpact en Uitvoeringsprogramma Natuur, inclusief de actualisatie en uitbreiding van natuurmonitoring die in opdracht van Programma Natuur is ontwikkeld). Zo wordt optelbaarheid en vergelijkbaarheid geborgd. In het gebiedsprogramma wordt een (beknopte) beschrijving gegeven van de beleidstheorie en de geplande monitorings- en evaluatieactiviteiten – mede gebaseerd op de huidige monitoringsstelsels – met relatie tot het NPLG. Om provincies hierin te ondersteunen wordt door het Rijk, in samenspraak met de provincies, een handboek monitoring opgesteld dat ook handvatten biedt voor de informatievoorziening voor de maatregelmonitoring in het Meerjarenprogramma Transitie Landelijk Gebied, in de vorm van een jaarlijks te actualiseren programmaboek.³ Het handboek komt naar verwachting beschikbaar in de eerste helft van 2023.

1. Wsn monitoring / kennisconsortium

Vier rapportages:

1. Een jaarlijkse rapportage van de omvang van de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden om de trend in stikstofdepositie waar te kunnen nemen.
2. Een tweejaarlijkse rapportage over:
 1. De voortgang en gevolgen van de bronmaatregelen in relatie tot de reductieopgave en omgevingswaarden; en
 2. De voortgang en gevolgen van de natuurmaatregelen.
3. Een tweejaarlijkse rapportage over de doeltreffendheid en doelmatigheid van de totale beleidsinzet en de sociaaleconomische effecten van de totale beleidsinzet van de stikstofaanpak.
4. Ieder zesde jaar een rapportage over de ontwikkeling van de staat van instandhouding van de voor stikstof gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden die in het programma zijn opgenomen in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden.

2. Voortraject / gegevens beschikbaar stellen

Beschrijving van de maatregel(en) <ul style="list-style-type: none"> • •
Reductie potentieel (emissies in kton)
Reductie potentieel (depositie in mol/ha/jr)
Kosten maatregel (indicatie) <ul style="list-style-type: none"> ▪ ▪
Effecten maatregelen <p><i>Op welke manier draagt de maatregel bij aan de andere doelen bijvoorbeeld <u>ikv</u> het klimaatakkoord?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •
Budgettaire effecten (kosten overheid/subsidies) <p><i>Onderbouwing meerjarenraming voor claim budgetreserve najaarsnota</i></p>

3. Monitoring in gebiedsprogramma's

Drenthe	Geen informatie opgenomen		
Flevoland	Geen informatie opgenomen		
Friesland	<p>Monitoring in relatie tot PAS melders (welke ruimte ontstaat door maatregelen).</p> <p>In gebiedsprogramma is een aparte paragraaf over monitoring, evaluatie en bijsturing opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitoring doelen (ook tussentijds) zoveel mogelijk aansluiten bij wat er al is. (Er is hierbij behoefte aan duidelijkheid over het referentiejaar en nulmetingen). <i>'Op dit moment is er niet een totaaloverzicht waarin inzichtelijk is vanaf welk jaar welke doelstelling geldt en hoe dit wordt gemeten.'</i> - monitoring inspanningen (welke maatregelen zijn genomen en hoeveel budget is besteed). 		
Gelderland	Geen gebiedsprogramma, geen informatie over monitoring		
Groningen	Geen informatie opgenomen	Noord-Brabant	In gebiedsprogramma is aparte paragraaf opgenomen over monitoring, evaluatie en bijsturing met onder meer de volgende tekst:
Limburg	Geen informatie opgenomen	Noord-Holland	In het gebiedsprogramma is een aparte paragraaf opgenomen over 'Van data tot inzicht' met onder meer de volgende tekst:
		Overijssel	<p><i>'Samen met het Rijk, kennisinstellingen en regionale partners verzamelen wij data en informatie die nodig zijn om de</i></p> <p>Per deelgebied is een concept gebiedsprogramma opgenomen. In deelplan Noord-West Overijssel is een paragraaf opgenomen over monitoring en verantwoording. De sturingsfilosofie gaat uit van een zelfstandig verantwoordelijkheid per deelgebied voor het nemen van maatregelen die leiden tot doelbereik. Over monitoring is het volgende opgenomen:</p>
		Utrecht	<p>Het UPLG bevat een apart en uitgebreid hoofdstuk over monitoring. De paragrafen daarbinnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7.1 Monitoring als instrument in het lerende programma - 7.2 Monitoring op doelen (kwantitatief) en inspanningen (kwalitatief) - 7.3 Aansluiten bij bestaande monitoringsprogramma's
		Zeeland	In gebiedsprogramma is apart hoofdstuk opgenomen over data en monitoring, waar de volgende aspecten worden benoemd.
		Zuid-Holland	In gebiedsprogramma is apart hoofdstuk opgenomen over data en monitoring, waar de volgende aspecten worden benoemd.

4. Handboek monitoring

- Is er niet.
- Er komt binnenkort een nieuwe NPLG-handreiking.

Ontwikkelingen

- Provincies veelal nog zoekend hoe monitoringsopgave in te vullen.
- Feedback vanuit RTLG op gebiedsprogramma's: "monitoring moet concreter uitgewerkt worden"
- Verbreding kennisconsortium: van Wsn-monitoring naar NPLG-monitoring: ook nog veel onzeker
- Bestuurlijke verschuivingen: bijv. sterke beweging richting DOELSTURING

Aannames / uitgangspunten

- Kennisconsortium komt met een landelijk plan voor monitoring van de brede NPLG-opgave.
- Kennisconsortium doet in opdracht van het Rijk de monitoring van stikstofdepositie en hoe dit zich ontwikkelt in relatie tot de KDW.
- Provincies moeten zoveel mogelijk aansluiten bij de landelijke monitoring, gebruik maken van de uitkomsten en de benodigde gegevens beschikbaar stellen.
- Daartoe moeten er goede afspraken worden gemaakt met het kennisconsortium en is er een voorziening nodig waarin provincies zelf informatie kunnen bijhouden over eigen bronmaatregelen en de emissie-effecten daarvan.
- Provincies moeten een aanpak opstellen hoe zij de resultaten uit monitoringsprogramma's benutten in de beleidscyclus.

IPSN projectplan – opties voor inzet

Niveau 0: Kennis uitwisselen

Interprovinciaal wisselen we kennis uit. Provincies zorgen zelf voor de eigen registratie en monitoring van bronmaatregelen. Het kennisconsortium en provincies stemmen individueel af over aanlevering en opbrengst van informatie.

Niveau 1: Gezamenlijke afspraken

We maken interprovinciaal de nodige afspraken met het kennisconsortium, over:

Input: Informatiebehoefte en een te hanteren fiche of generiek datamodel voor het vastleggen van bronmaatregelen (datamodel) en de methode van aanleveren van gegevens over bronmaatregelen door provincies (gegevensleveringsafspraken)

Output: Manier van inschatten van bronmaatreeffecten door het consortium en mogelijkheid om per bronmaatregel inzicht te krijgen in het (verwachte) effect, en aandacht voor de ruimtelijke spreiding van bronmaatreeffecten door het kennisconsortium dusdanig dat het past bij het gebiedsgerichte karakter van het NPLG.

Niveau 2: Gezamenlijke afspraken én voorziening

Bovenop niveau 1 realiseren we interprovinciaal een gezamenlijke registratie- en monitoringsaanpak. Met tenminste een voorziening voor het centraal registreren, doorleveren en inzichtelijk maken van provinciale bronmaatregelen, een generiek datamodel, een centraal bronmaatregelenregister, een dashboard op het bronmaatregelenregister met kentallen, voortgang en (verwachte) emissiereductie en het maken van afspraken over beheer, onderhoud en doorontwikkeling van deze voorziening.

Mogelijk meer gezamenlijke inzet gewenst? Niveau 3?

Vragen

- Welke plannen en ideeën zijn er bij jullie in de provincies mbt stikstofmonitoring?
- Hoe kijken jullie aan tegen de voorzet en opties voor een gezamenlijk projectplan?
- Welke ontwikkelingen moeten we rekening mee houden en welke vervolgstappen voorzie je?

Portefeuillehouders werkgroep (voorlopig)

NB – [art.5.1-2e](#)

UT – [art.5.1-2e](#)

GE – [art.5.1-2e](#)

OV – [art.5.1-2e](#)

ZE – [art.5.1-2e](#)

ZH – [art.5.1-2e](#)

FL – [art.5.1-2e](#)

Verlag werkgroep monitoring en data stikstof

Datum 22 november 2023

Aanwezig

art.5.1-2e

art.5.1-2e

art.5.1-2e

sluit later aan.

1. Opening en vaststelling agenda

Geen aanvullingen.

2. Mededelingen

- **Themadagen**

RTLG CoP data – valt op dat datafaciliteit aanbod gedreven is; vanuit de werkgroep behoefte om meer op de vraag en programma te sturen.

VTH dag stalmetingen – invloed van weersomstandigheden goed zichtbaar; hoe bruikbaar worden deze metingen; gericht op vergunningverlening, met als uitgangspunt sturing op emissieplafonds ipv op RAV-codes; voor kippen en varkens optimistisch dat gebruik van stalmetingen over enkele jaren uitgerold kan worden; maar ook nog veel onzekerheid.

Regionale meetinitiatieven – eerste bijeenkomst om samenwerking tussen meetinitiatieven op gang te krijgen; behoefte aan overzicht en kennis om nieuwe initiatieven gericht te starten; energie in de zaal; er komt een vervolg.

- **Initiatieven in de omgeving**

IDA dataspace – Vanuit de Interprovinciale Digitale Agenda wordt gewerkt aan een plan voor een dataspace gebiedsaanpak. Aanbod-gedreven gestart; we zijn in gesprek om ze meer vraag-gestuurd te laten redeneren.

IBDS generieke dataset stikstof – Vanuit ICTU/IBDS en CBS is gewerkt aan een concept generieke dataset stikstof; meerwaarde nog onduidelijk; wordt beproefd door Drenthe en mogelijk ook één of twee andere provincies. Overijssel heeft een maatwerk uitvraag aan CBS gedaan mbt mestgegevens in de melkveehouderij. Nuttig om opsplitsing tussen melkveehouderij en rundveehouderij breed te maken.

- **AAC-bespreking kwartiermakersrol Nationaal Kennisprogramma Stikstof**

In de AAC Landelijk Gebied is besloten om namens de provincies voor de duur van één jaar

een kwartiermaker NKS aan te trekken. Deze persoon gaat nauw samenwerken met het NKS team van LNV en gaat de provinciale vraag agenderen.

- **Vraagstelling over meetcorrectie nav nieuwe AERIUS**

Nav de AERIUS actualisatie hebben wij vragen over de hoogte van de meetcorrectie in een aantal gebieden in het zuiden van het land. We willen weten welke acties er lopen om de onzekerheid te verkleinen. Notitie wordt gedeeld met werkgroep met uitnodiging om te laten weten of er in andere provincies vergelijkbare vragen spelen. *Reactie naar art.5.1-2e en art.5.1-2e* Het valt op dat de bijeenkomst over ammoniak aan zee dubbel is met een bijeenkomst over rekenkundige ondergrens. Kunnen kustprovincies wel aanwezig zijn?

- **Projectupdates**

RVO-data – Recent update via mail geweest.

Scenario-tooling – We hebben richting LNV aandacht gevraagd voor de opvolging van de gemaakte afspraken want we zien nog weinig voortgang. Daarnaast aangegeven dat bij het hoog-over ontwerp ook vooruitgedacht moet worden richting brede NPLG-opgave en de juiste partijen nu betrokken moeten worden. 4 december wordt in de BAG gesproken. Op 13 december inhoudelijk gesprek met kernclubje vanuit onze werkgroep.

Vergunningendata – PH-ers komen binnenkort bij elkaar. Update in werkgroep volgende keer.

Buitenlanddata – DASH 2023 is beschikbaar. Daarin zit ook zone van 5 km rond de NL landsgrenzen in Vlaanderen en Duitsland. Daarmee, en met eerder via BIJ12 beschikbaar gestelde emissiedataset, is vraag om inzicht buitenland voldoende ingevuld.

- **Aankondiging planvorming 2024**

Vanuit IPSN zijn we gestart met de planvorming en roadmap voor 2024. De AC en BC Stikstof zijn samengegaan met de AC en BC Vitaal Platteland en vormen nu de AAC en BAC Landelijk gebied. Daar hangt nu het interprovinciaal programma onder, incl. verbreding. Daarbinnen is onze opgave Informatievoorziening Stikstof waarbij ook AERIUS valt. In een volgende werkgroepbijeenkomst willen we stilstaan bij de roadmap voor onze opgave in 2024 en wat we daarvoor verder te organiseren hebben.

3. Verslag en actielijst

Wegens tijdgebrek niet behandeld.

4. Monitoring stikstof

art.5.1-2e neemt de werkgroep mee in de monitoring stikstof opgave.

Vragen en discussie:

1. Vraag: Welke plannen lopen er al binnen provincies?
2. Vraag: Wat hebben we samen te doen, wat moet er in een gezamenlijk projectplan?
3. Vraag: Welke ontwikkelingen om rekening mee te houden?

Wegens tijdgebrek nu niet inhoudelijk besproken.

Voorstel vervolg: Subgroep met portefeuillehouders gaat hieraan verder werken ^{art.5.1-2e} deelt slides.

Werkgroepleden kunnen ter voorbereiding van de subgroep aandachtspunten meegeven via ^{art.5.1-2e} ^{art.5.1-2e}

Portefeuillehouders: ^{art.5.1-2e} (beide NB) ^{art.5.1-2e} ZE) , ^{art.5.1-2e} UT) ^{art.5.1-2e} (ZH),
^{art.5.1-2e} (FL) , ^{art.5.1-2e} GE) e n ^{art.5.1-2e} OV).

5. Rondvraag

Wegens tijdgebrek niet behandeld.

Acties	Verantwoordelijke	Overleg
Rondje langs provincies maken om na te gaan hoe de huidige gebiedsprogramma's cijfermatig onderbouwd zijn (namen kunnen aangeboden worden aan art.5.1-2e)	art.5.1-2e	05-07-23
Beter gebruik SharePoint uitzoeken voor bijhouden voortgang	art.5.1-2e	05-07-23
Verbeteren proces monitoring- en data en AERIUS in afstemming met het AC voor de AERIUS-release.	art.5.1-2e	13-09-23
Doorgeven tijdstip waarop embargo Wsn rapport 1 vervalt	art.5.1-2e	27-09-23
Uitzoeken reactiveren po-overleggen art.5.1-2e	art.5.1-2e	27-09-23
Vervolgafspraken met subgroepje en PBL n.a.v. KEV (ieder: melden bij art.5.1-2e als je hieraan wilt meewerken)	art.5.1-2e	11-10-23
art.5.1-2e delen notitie over meetcorrectie in zuidelijke gebieden. Zijn er andere gebieden waarvoor een zelfde vraag geldt? -> laten weten aan art.5.1-2e	Iedereen	22-11-23
art.5.1-2e heeft slides monitoringsopgave. Welke aandachtspunten wil je meegeven aan subgroep die dit verder gaat brengen?	Iedereen	22-11-23

Vorraadagenda	Verantwoordelijke	Datum overleg
Kwartaalrapportage m&d stikstof Q2	art.5.1-2e	11/10/23
Stikstofboekhouding	art.5.1-2e	Ntb
Fiches voor de KEV (uitnodiging PBL)	art.5.1-2e	Ntb
Beter gebruik SharePoint uitzoeken voor bijhouden voortgang	art.5.1-2e	Ntb
Verbeteren proces monitoring- en data en AERIUS voor afstemming in aanloop naar het AAC/BAC..	art.5.1-2e	Ntb
AAC notitie positie provincies NKS	art.5.1-2e	1/11/23
AAC notitie meervoudig gebruik vergunningen	art.5.1-2e	1/11/23

Vergaderschema	Tijd	Locatie
6 december 2023	9:00-10:30	Teams
2024 ook ingepland. Fysieke bijeenkomsten nog te bepalen.		

Verzoek tot wijziging behandelvoorstel ingekomen stukken

Een verzoek dient uiterlijk de dinsdag voorafgaand aan de vergadering om 12.00 uur te worden ingediend bij de commissiegriffier.

Naam indiener(s)	art.5.1-2e
Datum van verzoek	28 oktober 2023

Onderwerp

Van welk ingekomen stuk wilt u het behandelvoorstel wijzigen?

2 Brief van Gedeputeerde Rijkaart over Onderzoek naar meetcorrectie (ammoniak uit zee)

Alternatief behandelvoorstel

Welke wijze van behandeling stelt u voor?

Oorspronkelijk behandelvoorstel	voor kennisgeving aannemen en toezegging verwijderen van de planning
Nieuw behandelvoorstel	De toezegging laten staan met als einddatum 31 maart 2024

Motivatie

Waarom is het belangrijk om het ingekomen stuk deze behandelwijze toe te kennen?

Omdat aanvullend onderzoek nodig is en er op dit moment nog onverklaarbare uitkomsten zijn blijft het voor PS van belang om zo snel als mogelijk, nadat het aanvullend onderzoek afgerond is, geïnformeerd te worden over de oorzaak van de afwijkingen.

Overig

Zijn er bijzonderheden die belangrijk zijn bij behandeling van het ingekomen stuk? Denk bijvoorbeeld aan relevante informatie die nog in afwachting is, of een (eerdere) bespreking van het onderwerp in de commissie.

Verzoek tot wijziging van de planning

Een verzoek dient uiterlijk de dinsdag voorafgaand aan de vergadering om 12.00 uur te worden ingediend bij de commissiegriffier.

Naam indiener(s)	art.5.1-2e
Datum van verzoek	31-10-2023

Onderwerp

Op welk onderdeel van de planning wilt u een wijziging voorstellen?

Toezegging: KNM/T2002.003 Voorjaarsnota, 6 juli 2022

Wijziging

Welke wijziging stelt u voor?

Oorspronkelijk voorstel op planning	Nog geen afdoeningsvoorstel
Nieuw voorstel op planning	Verzoek om een update met de stavaza

Motivatie

Waarom is het belangrijk om de planning op dit punt te wijzigen?

Ons verzoek om een update te ontvangen over de stand van zaken van het onderzoek. Wanneer kunnen we het onderzoek verwachten?

Overig

Zijn er bijzonderheden die belangrijk zijn bij het vaststellen van de planning? Denk bijvoorbeeld aan relevante informatie die nog in afwachting is, of een (eerdere) bespreking van het onderwerp in de commissie.

Van: art.5.1-2e
Aan: [redacted]
Cc: [redacted]
Onderwerp: weergave gesprek
Datum: dinsdag 25 januari 2022 17:54:03
Bijlagen: [Advies Redeneerlijn propositie.docx](#)

art.5.1-2e

Dit is eerste voorzet voor redeneerlijn propositie op basis van ons gesprek vanochtend. Punt 4 gaat verder dan het rekenkundige

Ben benieuwd hoe gesprek met art.5.1-2e en art.5.1-2e en BDM team verder verloopt.

art.5.1-2e

Ter info

art.5.1-2e

Advies Redeneerlijn propositie

1. Follow the money

Bouw de redeneerlijn op langs de lijnen van de deelposten van het transitiefonds en andere fondsen. Het transitiefonds richt zich uitsluitend op de landbouw als bron en de actielijn natuur 9uitbreiden natuurareaal, zie schema 1

Schema 1 opbouw transitiefonds

jaarlijks 200 miljoen euro uit het fonds bestemd voor natuurverbetering en - herstel, om zo extra VHR-doelbereik te realiseren en structurele achteruitgang van de natuur te voorkomen.

- Voor het instellen van het begrotingsfonds wordt een instellingswet ingediend bij het parlement.

Stikstoffonds: maatregelen per spoor in mln. cumulatief	2022-2030	2030-2035
Spoor 1: Opkoop, financiële afwaardering grond en KRW	13.800	3.681
w.v. Opkoop indicatieve mix melkvee, pluimvee en varkens	6.100	1.315
w.v. Financiële afwaardering grond (melkvee)	5.700	1.225
w.v. Uitbreiden natuurareaal (niet zijnde natura 2000)	1.330	1.000
w.v. Additioneel tbv Kaderrichtlijn Water (KRW)	670	141
Spoor 2: Perspectief blijvers: verder met ingezette route naar verduurzaming	4.350	943
w.v. Natuurinclusieve landbouw	2.120	470
w.v. Innovatieve stalsystemen en managementmaatregelen	1.000	212
w.v. Beleid rond versterken ondernemerschap en innovatie	1.230	261
Uitvoeringskosten	1.750	376
Totaal	20.000	5.000

Redeneer voor de andere actielijnen vanuit andere Rijksfondsen en koppel stikstof mee met de leidende provinciale opgaven. Dit leidt tot de volgende hoofdsystematiek

- De – landbouwcomponent van – het stikstofvraagstuk vliegen we vanuit stikstof aan
- De – verstedelijkings- en industriecomponent van – het stikstofvraagstuk koppelt – ook financieel - mee in energievraagstuk (inzet 35 miljard)
- De – stikstof/natuurcomponent - verschoning apparatuur TBO's en bij grondtransacties NNN verwerven stikstofrechten als neveneffect is onderdeel van 25 miljard (NNN is deelpost uitbreiden natuurareaal niet zijnde natura 200)

2. Follow the scenario's

Het RIVM heeft een aantal scenario's ontwikkeld. Deze scenario's worden bij de gebiedsplannen benut om vat te krijgen op de effectiviteit van denkbare maatregelen pakketten

Het scenario dat – conform eerdere analyse briefrapporten – intuïtief het meest aanspreekt voor Zuid- Holland is het scenario dat de volgende punten combineert

- In beginsel depositiepotentie
- Gecorrigeerd voor tenminste 1 km rond alle stikstofgevoelige gebieden
- Gecombineerd met ABCD zonerings vitaliteit landbouw

Deze scenario's zijn in hun effect kort samengevat in bijgaande een sheet uit de presentatie van RIVM

- > Afhankelijk van de emissiereductie benadering (varianten) verschilt de efficiëntie van de reductie voor de doelstelling van het terugbrengen van het percentage areaal met een overschrijding van de KDW.
- > Voor het doelbereik Wsn is een **gerichte stikstofreductie** (zowel via zonerings als via depositiepotentie) efficiënter ten opzichte van een generiek reductiepercentage voor emissies in de landbouw.

Varianten ruimtelijke verdeling (bij ktonemissiereductie N Landbouw 2018-2030)		Emissie reductie	Areaal < KDW (2030)	Efficiëntie emissie reductie	
	Basispad		39,0%		
0.	Referentie: gelijk verdeeld	30%	57,7%	1,00	
1.	Depositiepotentie b	a	50%	60,5%	1,15
			66%	62,5%	1,26
		c	80%	63,4%	1,30
1.1	Depositiepotentie (66 %) + 1 km buffer	66% + 100%	65,0%	1,39	
2.a	Zonerings Stikstof	Zie ABCD	60,7%	1,16	
2.b	Zonerings Stikstof + Klimaat	Zie ABCD	60,6%	1,16	
3.	Depositiepotentie + Zonerings Stikstof	2a + 1b	62,1%	1,24	

Nota bene

Een eerste berekening laat zien dat de modellen van RIVM - weinig tot niet onderscheidend zijn en allemaal rond de 81.5 – 82.5% eindigen. Inhoudelijk is van belang bij deze cijfers en de indiening van een voorkeursscenario aan te geven dat deze berekeningswijze weinig recht doet aan het feitelijk terugdringen van deposities.

3. Ga uit van gekende verdeelsleutels

Een redeneerlijn die refereert aan eerdere verdeelsleutels is eenvoudiger op te bouwen en te rechtvaardigen dan een geheel nieuwe. Het zou ook logisch zijn gezien punt 1. (nadrukkelijk meekoppelen in andere fondsen) dat Zuid- Holland relatief wat minder vangt uit het transitiefonds dat zich richt op de landbouw dan "landbouwprovincies". Naast een optimaal scenario (vanuit zeldzame natuur met dus relatief hoge KDW's) zou daarmee het basisscenario als zeer bescheiden terugvaloptie kunnen worden gepresenteerd in combinatie met een vanzelfsprekend middenscenario dat tussen basis en optimaal in ligt.

Hoofdedeneertrant rekenkundig basisscenario

- Mij staat bij dat de voornaamste verdeelsleutels gebaseerd zijn op oppervlakte (met iets van correctie voor ingewikkeldheid beheer). Neem deze als uitgangspunt . Mij staat qua uitkomst bij dat daarmee Zuid-Holland orde 7 % van middelen vangt
- Herbereken deze verdeelsleutel voor het basisscenario met
 - Ten principale
 - 12 keer Oppervlakte Natura 2000 gebied keer aandeel landbouw in berekening totale depositie gedeeld door totale oppervlak landelijk keer gemiddelde aandeel landbouw
 - Praktisch wordt dit iets van
 - Nieuwkoop ligt op orde landelijk gemiddelde aandeel landbouw
 - Andere gebieden gemiddeld orde 2/3 van landelijk gemiddelde
 - ZH claim komt voor deze deelposten tussen 1 en 2/3 uit van gekende verdeelsleutels
- realisatie NNN op basis van eerdere verdeelsleutel
- Optimaal scenario ??
 - Het optimale scenario berekent zo goed als kan welke inspanningen nodig zijn om 100% van de natuur te behouden/herstellen (en dus vooral de kwetsbaarste natuur) met zo effectief mogelijke inspanningen bij deze doelstelling
 - Het optimale scenario zal qua kosten naar mijn verwachting zeer veel hoger uitpakken dan het basisscenario.
 - Het middenscenario zal naar verwachting daarmee boven een evenredig aandeel van PZH op grond van eerdere verdeelsleutels uitkomen

4. Be practice and principle

Er zijn enkele principes die wezenlijk zijn:

- De provincie (ZH) kan en mag geen resultaatverantwoordelijkheid nemen voor gebiedsdoelen die de landbouw overstijgen en die significant afhankelijk zijn van de resultaten/inzet van het Rijk als bevoegd gezag (buitenland, zeescheepvaart meetcorrectie). Gebiedsdoelen vragen een tweezijdige afspraak tussen Rijk en provincies.
- De provincie (ZH) kan als gebiedsregisseur alleen een rol verdergaand dan procesbegeleider nemen wanneer zij eindverantwoordelijkheid krijgt over in te zetten middelen en bij hogere effectiviteit middelen kan herverdelen. Natuurlijk blijft er verantwoordingsplicht.
- Provincie Zuid-Holland zet in op het middenscenario en is bereid het basisscenario te accepteren – als uitgangspunt voor de financiering van de eerste vijf jaarschijven. Wanneer daardoor de provincie aan de slag kan met relatief grote zeggenschap over het toegekende budget